

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM OKULU YÖNETİCİLERİNİN BİLGİSAYAR
TEKNOLOJİSİNİ KULLANMA YETERLİKLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Serap ÇETİN (YILMAZ)**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Temel ÇALIK**

Ankara-2008

ONAY

Serap ÇETİN (YILMAZ)'in “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisini Kullanma Yeterliklerinin Değerlendirilmesi” başlıklı tezi 19.12.2008 tarihinde, jürimiz tarafından başarılı bulunarak Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

.....

Prof. Dr. Temel ÇALIK (Başkan)

.....

Yrd. Doç. Dr. Sabri ÇELİK

.....

Yrd. Doç. Dr. Necati CEMALOĞLU

ÖNSÖZ

Bilgi çağı olarak adlandırılan günümüzde yaşanan teknolojik gelişmeler yaşamın her alanını etkilemektedir. Bu gelişmeler, eğitim kurumlarının yapı ve işleyişini de etkilemektedir. Artık eğitim kurumlarından beklenen teknolojiyi kullanabilen ve teknolojik gelişmeleri takip edebilen bireylerin yetişmesidir. Bu beklenti eğitim sistemi içerisinde bulunan öğretmen ve yöneticileri de kapsamaktadır. Okullarda kullanılan teknolojinin özellikle bilgisayar teknolojisinin öğretmen ve öğrencilere entegre edilmesini sağlamak ve bunu sürdürmekle sorumlu birinci kişi okul yöneticisidir. Bu nedenle okul yöneticisinin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyi önem arz etmektedir.

Araştırmada resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan müdür ve müdür yardımcılarının yönetsel amaçlı bilgisayar teknolojisini kullanma yeterliklerinin ne düzeyde olduğuna bakılmıştır. Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalar yer almıştır. İkinci bölümde ise araştırmanın kavramsal çerçevesi bulunmaktadır. Üçüncü bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracının geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ve verilerin analizi yer almaktadır. Dördüncü bölümde araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlara, beşinci ve son bölümde ise sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Bu araştırmanın tüm aşamalarında yardımlarını hiç esirgemeyen ve her zaman çalışmalarına destek olan danışmanım ve saygıdeğer hocam Prof. Dr. Temel ÇALIK'a ve araştırmanın çeşitli aşamalarında bana yol gösteren Araş. Gör. Ferudun SEZGİN'e teşekkürüm ve saygım sonsuzdur. Ayrıca bu süreçte yanımda olan ve beni destekleyen eşime teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

ÖZET

İLKÖĞRETİM OKULU YÖNETİCİLERİNİN BİLGİSAYAR TEKNOLOJİSİNİ KULLANMA YETERLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÇETİN, Serap

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Temel ÇALIK

Temmuz 2008, 103 sayfa

Bu araştırma ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin bilgisayar teknolojilerini hangi yönetsel işlevler için kullandıklarını ve bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla resmi ilköğretim okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcılarının görüşleri alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2007-2008 eğitim öğretim yılında, Ankara ili merkez ilçelerinde mevcut bulunan 100 resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 62 müdür ve 138 müdür yardımcısı oluşturmaktadır.

Verileri toplamak amacıyla iki bölümden oluşan bir anket hazırlanmıştır. Anketin birinci bölümünde kişisel bilgiler, ikinci bölümünde ise bilgisayar teknolojisinin okuldaki kullanım alanlarını kapsayan 40 maddelik bir ölçek yer almaktadır. Uygulanan ölçme aracı sonunda elde edilen veriler, SPSS 15.0 (Statistical Package for Social Sciences) yardımıyla değerlendirilmiştir. Yapılan araştırma sonuçları incelendiğinde resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini eğitim işlerinde %88 kullandıkları söylenebilir. Okul yöneticilerinin bilgisayarı işgören işlerinde kullanma yüzdesi %84, öğrenci işlerinde %83 ve okul işletmesi ile ilgili işlerde %65 düzeyinde kullanmakta oldukları görülmektedir. Genel olarak, araştırmaya katılan okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini kullanma düzeylerinin %78 olduğu ve bilgisayarlı eğitime geçişte uyum sağladığı saptanmıştır.

Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini işgören işlerinde en çok kullandıkları alan sertifika ve diploma kayıtlarını hazırlama öğrenci işlerinde diploma, karne, takdir ve teşekkür belgelerinin bilgisayardan hazırlanması, eğitim işlerinde ders dağıtım programının hazırlanması, okul işletmesi ile ilgili işlerde ise taşınır mal (TIF) kayıt ve silme işlemlerinin internet ortamında yapılması olarak saptanmıştır. Okul yöneticilerinin en az kullandıkları alan olarak ta işgören işlerinde yolluk, doğum, tedavi, ölüm ve cenaze yardımlarının düzenlenmesi öğrenci işlerinde öğrencinin sınıf, ilçe ve il genelinde başarı istatistiklerinin istenildiğinde veli tarafından izlenmesi, eğitim işlerinde kütüphanenin düzenlenmesi, yönetilmesi ve on-line olarak okul kütüphanesine girebilme ve okul işletmesi ile ilgili işlerde kantin ve çay ocağı çalışmalarının düzenlenmesi olarak saptanmıştır.

Bulgulara göre erkek ve kadın okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bulunan bu fark erkek okul yöneticilerinin lehinedir. Okul yöneticilerin kıdemlerine göre işgören işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Hizmet içi eğitim alan ve almayan okul yöneticilerinin eğitim ve öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojilerini kullanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bulunan bu fark, hizmet içi eğitim alan okul yöneticilerinin lehinedir. Müdür ve müdür yardımcılarının okul işletmesiyle ilgili işlerde bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bulunan bu fark müdürlerin lehinedir.

Anahtar Sözcükler: Okul Yöneticisi, Yeterlik, Bilgisayar Teknolojisi.

ABSTRACT

EVALUATING THE PROFICIENCY OF PRIMARY SCHOOLS ADMINISTRATORS IN USING COMPUTER TECHNOLOGY

ÇETİN, Serap

Gazi University Department of Post-Graduate Training of Educational
Management, Inspection, Budgeting and Planning

Thesis Consultant: Prof. Dr. Temel ÇALIK

July 2008, 103 pages

This research has been done for primary schools administrators using computer technology to determine executive functions and level of benefit. For this reason, these administrators on public primary schools had participated in the study. Self developed scale was applied to 62 administrators and 138 co-administrators working in formal primary schools in Ankara in 2007-2008 academic years.

Survey with two parts was prepared to collect data. There were demographic variables in the first section and a scale with 40 items covering computer technology fields in schools was in the second part. By using the SPSS 15.0 pc program (Statistical Package for Social Sciences), these data were evaluated. According to these results, 88 percent of school administrators in formal primary schools used computer technology in educational works. 84 percent of school administrators used computer technology in personal works. Also, 83 percent of school administrators used computer technology in student works and 65 percent of them used computer technology for keeping school. Generally, 65 percent of school administrators on the search used computer technology. So it was obvious that school administrators had accommodated computer technology in schools.

In personals' works, school administrators mostly used computer technology for preparing department certificate and diploma records. In the students' works, school administrators mostly used computer technology for preparing diploma, report card, appreciation certificate. In the educational works, school administrators

mostly used computer technology for preparing curriculum; add/subtract school's belongings by internet. But, in personals' works, they least used computer for travel account, birth/died account. In students' works, they least used computer for student's success statistics in class and province. In educational works, they least used computer for library studies and all on-line doings for students and families, keeping school, canteen, etc.

According to variance analysis findings, in terms of personal seniority, there was significant difference on benefiting from computer technology on personal works. This difference was favor of administrators with higher seniority. According to findings, it can be said that administrators with on-the-job training have more high-level benefit from computer technology than the others. Statistically, in terms of educational works and students' works, it was found that there was significant difference between administrators' on-the-job training and the others. Administrators have more high-level using computer technology on keeping school than co-administrators. Statistically, In addition to this, it was found significant difference between administrators and co-administrators' level of benefiting from computer technology for keeping.

Key Words: Administrator, Proficiency, Computer Technology.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
JÜRİ ÜYELERİ İMZA SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.3. Alt Problemler.....	3
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Tanımlar.....	5
1.7. Kısaltmalar.....	5

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Gelişen Teknoloji ve Değişen Toplum.....	6
2.1.1. Bilgi Toplumu.....	6
2.1.2. Bilgi Toplumu ve Teknoloji.....	10
2.1.3. Bilgi Toplumunda Bilgisayar Teknolojisinin Önemi.....	11
2.1.4. E-Okur Yazarlık.....	13

2.2.	Teknoloji ve Değişen Eğitim Anlayışı.....	15
2.2.1.	Teknolojinin Eğitimdeki Yeri.....	15
2.2.2.	Türkiye'deki Eğitim Teknolojisi Projeleri.....	17
2.2.2.1.	Milli Eğitimi Geliştirme Projesi.....	18
2.2.2.2.	Temel Eğitim Projesi.....	19
2.2.2.3.	World Link Projesi.....	20
2.2.2.4.	Tüm Okullara ADSL Bağlantısı Projesi.....	21
2.2.2.5.	e-Dönüşüm Türkiye Projesi.....	21
2.2.2.6.	Gelecek İçin Eğitim Projesi.....	22
2.2.2.7.	MEB Bilgi ve İletişim Teknolojileri Araçları ve Ortamlarının Eğitim Etkinliklerinde Kullanım Yönergesi.....	22
2.2.2.8.	İnternet Güvenliğinin sağlanması İçin Yasal Düzenlemeler.....	23
2.2.3.	Yabancı Ülkelerdeki Eğitim Teknolojisi Projeleri.....	24
2.2.4.	Bilgisayar Teknolojisinin Eğitimdeki Yeri.....	26
2.2.5.	Bilgisayar Teknolojisi ve Değişen Öğretmen Kavramı.....	29
2.2.6.	Bilgisayar Destekli Eğitim.....	31
2.2.6.1.	Bilgisayar Destekli Eğitimin Avantajları.....	33
2.2.6.2.	Bilgisayar Destekli Eğitimin Dezavantajları.....	34
2.3.	Bilgisayar Teknolojisi ve Değişen Okul Yönetimi.....	35
2.3.1.	Okul Yöneticisinin Bilgisayar Teknolojisini Entegre Etme Yeterliği.....	36
2.3.2.	Okul Yöneticisinin Bilgisayar Teknolojilerini Kullanma Yeterliği.....	38
2.3.3.	Okul Yönetiminde Bilgisayar Teknolojisi Kullanım Alanları.....	40
2.3.4.	Okul Yönetiminde Bilgisayar Teknolojisi Kullanmanın Avantajları.....	41
2.3.5.	Okul Yönetiminde Bilgisayar Teknolojisi Kullanmanın Dezavantajları.....	42
2.3.6.	Okul Yöneticileri İçin Teknolojik Standartlar.....	43
2.3.6.1.	Liderlik ve Vizyon.....	43
2.3.6.2.	Öğrenim ve Öğretim.....	44
2.3.6.3.	Üretkenlik ve Mesleki Uygulama.....	45
2.3.6.4.	Destek, Yönetim ve İşlemler.....	46
2.3.6.5.	Ölçme ve Değerlendirme.....	46
2.3.6.6.	Sosyal, Yasal ve Etnik Durumlar.....	47

BÖLÜM III YÖNTEM

3.1.	Araştırmanın Modeli.....	48
3.2.	Evren ve Örneklem.....	48
3.3.	Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi.....	51
3.4.	Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları.....	52
3.5.	Verilerin Analizi.....	56

BÖLÜM IV BULGULAR VE YORUMLAR

4.1.	Araştırmaya Katılanların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	57
4.2.	Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisine Uyum Düzeyleri.....	58
4.3.	Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisini Kullandığı Yönetsel Alanların Sıklık Düzeyine İlişkin Sonuçlar.....	59
4.4.	Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojilerinden Yararlanma Düzeylerine İlişkin Sonuçlar.....	65

BÖLÜM V SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1.	Sonuçlar.....	81
5.2.	Öneriler.....	85

KAYNAKÇA.....	87
----------------------	-----------

EKLER.....	94
-------------------	-----------

1.	Anket Uygulama İzni.....	95
2.	Anket Formu.....	97
3.	Araştırma Yapılan Okulların Listesi.....	101

Tablo	TABLolar LİSTESİ	Sayfa
No		No
1.	Okul yönetiminde bilgisayar teknolojisi kullanım alanları.....	40
2.	Araştırma örneklemi.....	50
3.	Pilot uygulama sonucuna göre maddelerin madde ayırıcılık değerleri.....	53
4.	Alfa güvenirlilik katsayıları.....	54
5.	Maddelere ilişkin faktör analizi.....	55
6.	Araştırmaya katılanlara ilişkin bilgiler.....	57
7.	Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisinin okuldaki kullanım alanlarına ilişkin uyum düzeyleri.....	58
8.	Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini işgören işlerinde kullanma sıklıkları.....	60
9.	Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini öğrenci işlerinde kullanma sıklıkları.....	61
10.	Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini eğitim işlerinde kullanma sıklıkları.....	63
11.	Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini okul işletmesi ile ilgili işlerde kullanma sıklıkları.....	64
12.	Cinsiyet değişkenine göre okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri.....	66
13.	Yaş değişkenine göre okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri.....	69
14.	Branş değişkenine göre okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri.....	71
15.	Kıdem değişkenine göre okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri.....	74
16.	Kıdemlerine göre bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri arasındaki farkın testi.....	75
17.	Görev türüne göre okul yöneticilerinin bilgisayar	

teknolojilerinden yararlanma düzeyleri.....	77
18. Bilgisayar teknolojisi ile ilgili hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri.....	80

Şekil No	ŞEKİLLER LİSTESİ	Sayfa No
1.	İlköğretim okulu yöneticilerinin cinsiyet değişkeni oranı.....	66
2.	İlköğretim okulu yöneticilerinin yaş değişkeni oranı.....	69
3.	İlköğretim okulu yöneticilerinin branş ve sınıf değişkeni oranı.....	71
4.	İlköğretim okulu yöneticilerinin kıdem değişkeni oranı.....	73
5.	İlköğretim okulu yöneticilerinin görev türü değişkeni oranı.....	75
6.	İlköğretim okulu yöneticilerinin hizmet içi değişkeni oranı.....	79

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya ilişkin problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın amacı, alt problemler, araştırmanın önemi, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Günümüzde yaşanan bilim ve teknolojiye ki hızlı gelişmeler, tüm dünyada bilgi toplumu olgusunun yayılmasına neden olmaktadır. Gelişmiş ülkeler ile şekillenmeye başlayan bilgi toplumlarında, tarım ve sanayi ürünlerinden ziyade sahip olunan bilgi ile teknoloji üretiminin önemli olduğu bilinmektedir (Ergişi, 2005: 9).

Teknolojinin gelişmesi toplumda ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanlarda etkiler yapar; yeni değişim süreçleri ortaya çıkarır. Teknolojinin gelişmesi ile ortaya çıkan değişim süreçleri her toplumda, toplumun yapısal özelliklerine bağlı olarak farklı sonuçlar meydana getirir. Toplumların geçirdiği üçüncü büyük devrim olarak nitelendirilen bilgi toplumunda, teknoloji devrimi olarak gösterilen birinci kaynak bilgisayar teknolojisi olmuştur. İnsanlık tarihinin üçüncü dönüm aşamasında ki bilgi sektörünün ürünü olan mallar arasında bilgisayar teknolojisi ön planda yer almaktadır (Kocacık, 2003: 1-2).

Toplumlarda yaşanan değişimlerde uzun yıllar boyunca eğitim konusunda çok büyük değişiklikler olmamıştır. Günümüzde ise eğitimin çok radikal bir dönüşümle karşı karşıya olduğu konusunda görüşler vardır. Bu değişikliğin temelinde, eğitimde bilgisayar teknolojisi kullanımı önemli bir yer tutmaktadır. Bilgisayar teknolojisi kullanımı, eğitim sisteminin temel gelişme alanlarından birisi olarak tanımlanmaktadır. Bilgisayar başına düşen öğrenci sayısının azaltılması girişimleri, bilgisayar okur-yazarlığı gibi teknoloji kullanımını öğretmenin okulların

temel hedefleri arasında yerini alması; toplumsal alanda yaşanan değişimin eğitime yansımalarıdır. (Aksoy, 2003: 8).

Bilginin ve bilgisayar teknolojisinin yoğun olarak kullanıldığı bir toplumda yaşayabilmek, daha iyi çalışma olanaklarına kavuşabilmek gençliğin en önemli hedefleri arasında yer almaktadır. Eğitim alan genç nüfusa bu olanakları sunma işlevi okullara yüklenmiş durumdadır. Eğitimde yaşanan bu değişim, okul yöneticilerinden beklentileri de değiştirmiştir (Balay, 2004: 69). Okul yöneticilerinin görevlerini etkili bir şekilde yerine getirmede gereksinim duyulan yeterlikler değişmektedir. Bilgisayar teknolojisinin sadece öğretmen ve öğrenciler tarafından kullanılmadığı, şüphesiz okul yöneticileri tarafından da kullanılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu durumda okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yönetsel işlevleri kolaylaştırmak için faydalanması ve bilgisayar teknolojisinin eğitime entegre edilmesinde öğretmen ve öğrencilere bilgi ve tutumları ile rehberlik etmesi gerekmektedir (Altun, 2000: 10-16). Toplumlardaki gelişmelerden etkilenen eğitim kurumu ve okul yöneticilerinin değişime aynı hızla uyum göstermesi gerekmektedir. Bir okul yöneticisinin en belirgin ve önemli rolü yaşanan teknolojik değişim ve gelişmelere göre gerekli öğretimi sağlamaktır (Çelikten, 2002: 182).

Okul yöneticisi bilgisayar teknolojisinin okula transferinde ayrıca okulda öğretmen ve öğrenciler tarafından etkili kullanılmasında sorumlu birinci kişidir (Turan, 2002). Okul yöneticisinin bilgisayar teknolojisini okullarda etkili ve verimli kullanabilmesi, doğru kararlar alabilmesi ve bu yönüyle de öğretmen ve öğrencilere rehberlik edebilmesi için bilgisayar teknolojisini tanıma ve kullanma konusunda ilgili ve istekli olması gerekmektedir (Ergişi, 2005: 31). Bu araştırma ile; bilgisayar sınıfları ve kesintisiz internet erişimi olan ilköğretim okullarında, ilköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini hangi yönetsel işlevler için kullandığını ve bilgisayar teknolojisini kullanma konusundaki yeterliklerini belirlemek hedeflenmiştir.

1.2. Problem Cümlesi

İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma yeterlikleri ne düzeydedir?

1.3. Alt Problemler

Bu araştırmanın amacı; ilköğretim okullarında görevli yöneticilerin bilgisayar teknolojilerini tanıma ve kullanma konusundaki yeterliklerini belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Eğitimin her kademesinde bilgisayarlı eğitime geçilmesine ilköğretim okulu yöneticileri uyum sağlayabilmekte midir?

2. İlköğretim okulu yöneticileri bilgisayar teknolojilerini hangi yönetsel işler için kullanmaktadırlar?

3. İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri ;

a. Cinsiyetlerine,

b. Yaşlarına,

c. Branşlarına,

d. Yöneticilikteki kıdem durumlarına,

e. Yöneticilikteki görevine,

f. Hizmet içi eğitim alıp almadığı gibi değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Eğitim sistemlerinden bugün hızla gelişen teknolojiye uyum sağlayacak yeterlikte bireyler yetiştirilmesi beklenmektedir. Bu nitelikte insanlar yetiştirebilmek için okullarımızda görev yapan okul yöneticilerinin gereken yeterliklere sahip olması beklenmektedir. Bu araştırma ile bilgisayar laboratuvarı ve internet erişimi olan

ilköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisi kullanım düzeylerini ve yeterliklerini ortaya çıkarmak hedeflenmiştir.

Teknolojinin hızla gelişmesi ile birlikte eğitim sistemi içinde yaşanan değişim ve etkileri, yansıtıp uygulayacak olan okul yöneticilerinin konuyla ilgili yeterlikleri önem arz etmektedir.

Bu araştırma sonunda elde edilen bulgular doğrultusunda ilköğretim okullarının, yönetim alanlarının bilgisayar teknolojisini ne düzeyde kullandığı konusunda ve aynı zamanda bu alanda yeni çalışma yapacak olan araştırmacılara veri ve kaynak sağlayıcı olarak yol gösterebilir.

1.5. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, Ankara ili merkez ilçelerindeki resmi ilköğretim okulları ile sınırlı tutulmuştur.
2. Bu araştırma, bilgisayar laboratuvarı bulunan ilköğretim okulları ile sınırlı tutulmuştur.
3. Bu araştırma, 2007- 2008 eğitim öğretim yılında Ankara ilinde görev yapan müdür ve müdür yardımcıları ile sınırlı tutulmuştur.
4. Bu araştırmada elde edilen veriler, araştırmada kullanılan veri toplama aracı ile sınırlı tutulmuştur.
5. Bu araştırma, yöneticilikteki kıdemi bir sene ve üzeri olan ilköğretim okulu yöneticileri ile sınırlı tutulmuştur.

1.6. Tanımlar

Okul: Milli eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilköğretim okullarını ifade eder.

Resmi İlköğretim Okulu: Devlet tarafından açılmış, 6-14 yaş grubu öğrencilerin eğitim ve öğretim gördüğü okullardır.

Okul Yöneticisi: Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilköğretim okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcılarını ifade eder.

Öğretmen: Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilköğretim okullarında görev yapan branş öğretmenlerini ifade eder.

1.7. Kısaltmalar

- ADSL** : Asimetrik Sayısal Abone Hattı
BDE : Bilgisayar Destekli Eğitim
BDO : Bilgisayar Deneme Okulu
BİT : Bilgi ve İletişim Teknolojileri
BLO : Bilgisayar Laboratuvar Okulu
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
MEBBİS: Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi
MEGP : Milli Eğitimi Geliştirme Projesi
MLO : Müfredat Laboratuvar Okulları
TIF : Taşınır Mal Yönetmeliği Modülü

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde konuyla ilgili genel literatür taraması yapılarak, teknoloji alanında yaşanan değişim ve gelişim paralelinde toplumda meydana gelen değişimlerden, bilgi toplumuna geçiş süreci ve gereklerinden, teknolojik gelişmelerin içinde öne çıkan bilgisayar teknolojisinin eğitime olan etkilerinden, bilgisayar teknolojisinin ilköğretimde etkin kullanımı için tamamlanmış ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen projelerden ayrıca ilköğretimde değişen yöneticilik kavramı ve yeterliklerinden bahsedilecektir.

2.1. Gelişen Teknoloji ve Değişen Toplum

Bilim ve teknolojiadaki hızlı gelişmelerin sosyal sistemleri etkilediği ve toplumların değişmesine neden olduğu düşünülmektedir. Toplumsal düzen içerisinde insanların zamanla yaşam koşullarının ve alışkanlıklarının değişmesi; yaşanan gelişmeler ile paralel olarak meydana gelmektedir. İnsanların değişime uğrama nedenleri olarak görülen dış etkenlerden bilgi teknolojisinin gelişimi ile toplumların ekonomik kazançlarının ve tüketim alanlarının yön değiştirdiği düşünülmektedir. Aşağıda teknolojinin hızla gelişmesi ile birlikte toplumsal değişimde bir dönüm noktası olarak görülen bilgi toplumu ve bilgi toplumunun özellikleri belirtilmiştir.

2.1.1. Bilgi Toplumu

Gelişmekte olan ülkelerin rekabet edebilmeleri ve güçlenebilmeleri yeni üstünlük alanları yaratabilmelerine bağlıdır. Yani yenilikçiliğe önem verilmesi, bilim ve teknoloji kapasitesinin artırılması ve bilgi ile iletişim teknolojilerinin etkin biçimde kullanılması büyük önem taşımaktadır (Dokuzuncu Kalkınma Planı, 2007-

2013). Hız, bilgi yoğunluğu, elektronik araçların gelişerek her yerde bulunması, bilgisayar ile istenen bilginin araştırılarak, gerekirse elenerek her yerden elde edilebilmesi; meydana gelen pazarı yani toplumsal alışveriş mekanını somutlaştırır (Gallino, 2007: 20). Toplum üzerinde büyük etkisi olan bilgi teknolojilerinin günümüzde bilginin toplanmasına, korunmasına ve yayılmasına büyük etkisi vardır. Bilgi teknolojileri bilgi toplumlarının oluşmasına kaynaklık ederken ekonomiye de önemli katkılar sağlamaktadır (Akkoyunlu, 1998: 33).

Sürekli olarak yaşanan yenileşme olgusu ile insanların günlük hayatta kullandığı, tükettiği herşeyin daha eskimeden bir üst modelinin sunulması ile birlikte oluşan bu tüketimdeki sınırsız imkanlar pazarının her geçen gün daha ileri noktalara ulaşacağı düşünülmektedir. Varılan bu noktada ki en belirgin tespit ise teknolojinin her geçen gün daha çok gelişmesi ve her geçen gün kullanım alanlarının artmasıdır. Hemen hemen her alanda kullanılan teknolojinin üretilmesi, sunulması ve kullanılması aşamasında ise en gerekli olanın bilgi olduğu düşünülmektedir. Bilgiye ulaşmak, belli bir bilgi birikimine sahip olmak ve sahip olunan bilgiyi yenileşme üzerine kullanmak; teknoloji ile küçülen dünyada bir pazar sahibi olabilmek için en gerekli yeterlikler olarak görülmektedir.

Teknolojik gelişmeyi bir hayat tarzı olarak algılayan bilgi toplumu ülkelerinde, bilgisayar ve bilişim teknolojilerine dayalı üretimler hedeflenmektedir. Bu hedeflerin temelinde üretilmiş bilginin üzerine daha yeni bilgi eklenilmesi ve bilginin paylaşılması isteği yatmaktadır. Bu nedenle bilginin paylaşımı ve toplumun hizmetine sunulması bilgi toplumu için gereklidir. “Bilgi paylaşıldıkça çoğalır”. sloganı bilgi toplumunda öne çıkmaktadır (Ergişi, 2005: 9).

Önümüzdeki dönemlerde; bilgi kaynaklarına sahip olan, bilgiyi üreten, bilgiyi yöneten ve bilgiden yararlanan toplumların daha mutlu ve daha güçlü olacakları, bunu yapamayanların ise tarihin karanlıklarında kaybolacakları hiçbir zaman unutulmamalıdır (Bilgi Teknolojilerinin Kullanımı 2001/53 Sayılı Genelge). Bilgi toplumu ile kastedilen bilginin toplumun itici gücü haline gelmesidir. Yani bir toplumda bilgi gerçek sermaye ve zenginlik kaynağıdır. Bilgisayar ve bilişim

teknolojilerindeki gelişmelerin etkisi ile her alanda büyük gelişmeler kaydedilmiştir. Sanayi toplumuna geçişteki buharlı makinelerin görevini bilgi toplumuna geçişte bilgisayarlar üstlenmiştir. Tarım toplumunda ki itici güç toprak, sanayi toplumunda makine, bilgi toplumunda ise bilgidir. Bilgi toplumunda yaşamak demek sağlık ve eğitim seviyelerinin yükselmesi, üretimin bilgiye dayanması demektir (Özden, 2005: 61). Bilgi toplumunda ileri düzeyde yetiştirilmiş insan gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun sebebi de bilgi ve teknolojiye sağlanan gelişmelerdir. Yani bilgi toplumu gittikçe daha ileri düzeyde yetiştirilmiş bir insan gücü ister. Eğitim düzeyindeki şimdiye kadar görülmemiş bu önem, kuşkusuz çağdaş teknolojik gelişmelerin ürünüdür (Dura ve Atik, 2002: 256).

Bilgi toplumunun üyeleri; bilgiye ulaşma yollarını bilmeli, bilgiyi sınıflayabilmeli, bilgi üretebilmeli ve bilgiyi paylaşabilmelidir (Akkoyunlu, 1998: 33). Bilgi toplumunda insanlar hazır bilgiye ulaşma imkanına sahip olmalı, bilgiyi hızlı bir şekilde üretebilmeli, bilgiyi derlemeli yani saklayıp, denetim altına alıp, işleyip hazır hale getirebilmelidirler (Ergişi, 2005:11). Bilgi toplumunda insanlar üniversite eğitimi sonunda düşüncülerini açık ve etkili ifade edebilmeli ve yazabilmelidirler. Eleştirel bir anlayışla kendisine, topluma ve evrene bakabilmelidirler (Özden, 2005: 62-63). Bilgi toplumunda insanlar düşünen, sorgulayan ve yaratıcı insanlar olmalıdırlar. Bireyler bilim dünyasının verilerini kullanarak yenisini ortaya koyabilmeli ve bu verileri kullanarak yeni fikirler üretip, problem çözebilmelidir (Çalık ve Sezgin, 2005: 63).

Bir toplum tarım toplumundan sanayi toplumuna ve bilgi toplumuna geçerken o uzun yolda pek çok değişime uğrar. Bu değişimi en çok eğitim kesimi yaşar. Bu değişim kısaca o toplumun daha eğitilmiş, daha bilgili, dünya gerçekleriyle daha uyumlu bir ulus haline gelmesidir (Dura ve Atik, 2002: 269). Bilgi toplumunda okullara bakıldığında okullar köklü değişikliklere uğramaktadır. Eğitim öğretim kurumları nitelik değiştirmektedir. Bir teknoloji devrimi; masa üstü bilgisayarlar, sınıflara yapılan doğrudan uydu yayınları, giderek okullara daha çok yayılmaktadır. Bunlar bizim öğreniş ve öğretiş biçimimizi kökten değiştirecektir (Drucker, 1993: 271).

Bilgi toplumunda okul; yüksek düzeyde okur yazarlık sağlayabilmelidir. Geleneksel okur yazarlık anlayışının dışında rakamlara hakimiyet, fizik ve teknoloji bilimine temel bir anlayış ve yabancı dili anlama kastedilmektedir. Okul bilgisayar kullanma becerisi ve sosyo kültürel yönden temel bilgi ve becerileri kazandırabilmelidir. Her düzeydeki ve her yaştaki öğrencilere öğrenme motivasyonu ve disiplini aşılanabilmelidir. Eğitim her yaştaki ve düzeydeki insana her zaman sunulabilmelidir. Eğitim okulun tekelinden çıkmalıdır. Yetişkinlerin de eğitim öğretim ihtiyacının karşılanması için, işyerlerinde yoğun olarak eğitim öğretim faaliyetleri düzenlenmelidir. Okul dışındaki kurumların da eğitim hizmetleri sunması ile okulların daha fazla kurumla ortak çalışması sağlanabilmelidir (Drucker, 1993: 276).

Drucker'ın belirtmiş olduğu bu hedefler Dokuzuncu Kalkınma Planında (2007-2013), eğitim sisteminin geliştirilmesi başlığında; “Bilgi toplumunda ihtiyaç duyulan insan gücünün yetiştirilmesi için yabancı dil öğretiminin etkinleştirilerek, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı geliştirilecek ve yaygınlaştırılacak” şeklinde belirtilmiştir. Bilgi toplumunda okulun tanımının değişmesi ile beraber öğretmenlerin, velilerin ve ders programların tanımı da değişmiştir. Okulun öğrencilere bilgi ve beceri kazandırmak dışında topluma şekil vermesi, öğretmenlerin bilgi aktarmak yerine öğrencilere rehber olması, velilerin okulla işbirliği halinde olması ve ders programların öğrencileri gerçek hayata hazırlayan bir anlayış içinde düzenlenmesi bilgi toplumunun eğitim anlayışına olan etkilerini göstermektedir (Çalık ve Sezgin, 2005: 63).

Bilgi toplumunun öğrencilerine, okullarda mesleki ve teknik eğitimin dışında sosyal yaşama ilişkin moral ve etik eğitimin de verilmesi gerekmektedir. Öğrenmenin okul duvarlarının dışında gelişmesi, dil öğreniminin daha çok önem kazanması, sorunların birden çok disiplinle, farklı bilgi ve kavramlarla eşgüdülenerek farklı yaklaşımlarla çözülmesi ve iletişim becerilerinin öğretiminin daha çok önem kazanması, eğitimin bilgi toplumunda değişen amaçları arasında yer almaktadır (Balay, 2004: 69).

2.1.2. Bilgi Toplumu ve Teknoloji

Teknolojinin gün geçtikçe daha hızlı oranda gelişmesi, daha çok işlevi aynı anda yapabilmesi, teknoloji ile daha hızlı ve nitelikli işlem yapılabilmesi, teknolojinin boyutunun giderek küçülmesi, günlük hayatta yapılması gereken birçok işin teknoloji ile kısa sürede halledilmesi ve teknolojiyi belli bir yeterlikte kullanamayan insanların toplum tarafından yetersiz görülmesi insanların teknoloji kullanımını arttırmasına neden olarak görülmektedir. Teknolojiyi kullanma becerisine sahip olmak için gerekli bilginin elde edilmesi ve sürekli yenilenmesi gerekmektedir. Bilgi, dünyada oluşan yenilikleri takip edebilmek açısından önemlidir. Değişimin takip edilebilmesi için mevcut bilgi birikiminin sürekli olarak yenilenmesi gerektiği düşünülmektedir.

İnsanlığın bilgi birikimi çok hızla artmaktadır. Son iki yüz yılda daha önce bildiklerimizden daha fazlasını bilir hale geldik. Bilginin artık belli periyotlarla güncellenmesi gerektiği herkes tarafından kabul edilmektedir (Bingöl, 1999). Bilginin önem kazanması ve bilgi toplumu olgusunun 1980’li yıllardan itibaren tüm dünyaya yayılması ile birlikte; bilginin ve teknolojinin tarımda, sanayide, hizmet sektöründe, eğitimde ve sağlık alanında kullanım alanları artmıştır. Bu sebeple toplumlar her alanda bilgiye ulaşmak ve bilgiyi artırmak için yeni teknolojiler üreterek yoğun bir rekabete girmişlerdir (Ergişi, 2005: 8). Bu rekabet ile bilim ve teknolojiye meydana gelen değişim insanların yaşam kalitesini sürekli geliştirip, toplumun tüm kesimini etkilemektedir (Karayel, 2003:2).

Toplumlar refah düzeyini artırabilmek için dünya kaynaklarından daha fazla pay almak zorundadır. Dünya kaynaklarının kıt, rekabetin ise çok olduğu düşünülürse mevcut serbest pazardaki payı artırabilmek için toplumlar daha fazla gücü elinde bulundurmak zorundadır. Güç ise “bilgi”dir. Güçe ulaşmanın yolu ise teknolojiye sahip olmaktır. Bireysel güç toplumsal amaca hizmet etmelidir, bu amaca

ulaşmak için yani bireysel güçleri biraraya getirerek işbirliği sağlamak için teknolojiye sahip olmak kaçınılmazdır (Şahin, 2003: 450).

Bilginin insanları yönlendirdiği bilgi toplumunda; insanlar bilgisayar teknolojisi ile düşünce gücünü geliştirip, yaratıcılık düzeylerini artırmaktadırlar. İletişim teknolojileri ile de bilgiyi anında ve sınırsızca dolaştırabilmektedirler. Temel zenginlik kaynağının bilgi olması ve insanları yönlendirmesi nedeni ile bu çağın toplumuna bilgi toplumu adı verilmiştir. Bilgi öyle bir zenginlik olmuştur ki, paylaşıldıkçe değeri artıp döngüsel olarak yeni bilgilere kaynaklık etmektedir. Böylece bilgi ile yeni bilgiler yaratmak mümkün olmaktadır (Yazıcı, 2004: 20).

Bilgi söz konusu olduğunda, ülkelerin sahip olduğu sanayinin, şirketin boyutlarının önemi yoktur. Ülke için önemli olan, herkesin ulaşabileceği bilgiye ne kadar sahip olabildiğidir (Drucker, 1993: 270). Artık güçlü olmanın belirleyicisi bilgiyi depolamak değil, bilgiyi kullanarak yeni bilgi üretme kapasitesine sahip olmaktır. Buna örnek olarak İnternete hem bilgi üretimi hem de dağıtımını konusunda yatırım yapanların karşılığını çoktan aldığı gösterilebilir (Özden, 2005: 15).

Aradaki mesafe ne kadar çok olursa olsun insanların iletişim kurmasını sağlayan araçların başında bilgisayar teknolojisi gelir. Bilgi toplumunda en rağbet gören, en çok kullanılan, en önemli ürün bilgisayar teknolojisidir. Bilgisayar hızla yaşantımız içine girerek ve her alanda, her kurumda karşımıza çıkarak hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmektedir.

2.1.3. Bilgi Toplumunda Bilgisayar Teknolojisinin Önemi

Bilgi toplumunda yaşanan teknolojik gelişmeler, yeni yeterlik alanlarının oluşmasına sebep olmaktadır. Meydana gelen teknolojik değişime karşı koymanın mümkün olmadığı bu zamanda, insanlar değişimin yarattığı yeterliklere sahip olmak zorunda kalmaktadır. İnsanların ihtiyaç duyduğu uzmanlık alanlarının başında bilgisayar teknolojisi kullanımı gelmektedir.

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte bilgiye gereksinin daha da artmaktadır. Teknolojinin gelişmesine paralel olarak toplumsal yaşamda ve iş yaşamında çok büyük gelişmeler söz konusu olmaktadır. Teknolojideki gelişmelerin en büyük destekçisi ise hiç kuşkusuz bilgisayarlardır (Çelikten, 2002: 182). Bilgi toplumunun yapısını oluşturan öğelerin başında bilgisayar teknolojisi gelir (Özden, 2005: 61). Teknolojinin hızlı gelişmesinin bir göstergesi olan bilgisayarın günlük yaşamda yaygın biçimde kullanılmasının nedenleri arasında bilgisayarla yapılan işlerin kolaylaşması, zenginleşmesi, hızlanması ve niteliğinin artması gösterilmektedir. Bu nedenle günümüz toplumlarında var olan en çekici, en gösterişli araç bilgisayardır. Bilgisayar teknolojisi artık sanayi kuruluşlarında, hastanelerde, bankalarda, süpermarketlerde, okullarda ve hatta evlerde vazgeçilmez bir araç durumuna gelmiştir (Akkoyunlu, 1998: 33).

Ülkemizde 1990'lı yıllarda donanım ve yazılım siparişleri verilerek eğitimden beklenenlerin gerçekleştirilmesi adına büyük satın almalar yapılmıştır. Okullarda bilgisayar laboratuvarları kurularak büyük umutlar bağlanmış ancak bu çabalar beklenileni vermemiştir. 2000'li yılların başında e-devlet olma çabası ile birçok kamu kuruluşunda önemli projelere yer verilmiştir. Bu projenin takip edilmesi, yönlendirilmesi ve değerlendirilmesi için DPT Müsteşarlığı görevlendirilmiştir. DPT Müsteşarlığı bünyesinde Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı kurulmuştur. 27 Şubat 2003 tarihli ve 2003/12 sayılı genelge ile "E-Dönüşüm Türkiye Projesi başlatılmıştır. Bu proje ile daha kaliteli ve daha hızlı kamu hizmeti sunmak amacıyla; Devlet yapısının etkin, katılımcı, şeffaf ve basit iş süreçlerine sahip olması ve Avrupa Birliği Müktesebatı çerçevesinde bilgi ve iletişim teknolojileri politikaları ve mevzuatının yeniden düzenlenmesi ve e-Avrupa kapsamında aday ülkeler için öngörülen eylem planının ülkemize uyarlanması hedeflenmiştir (Ergişi, 2005: 21).

E-Dönüşüm Türkiye projesi ile birlikte kamu hizmetlerinin sunumunda bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı giderek yaygınlaşmıştır. Kişi ve kurumların teknoloji konusunda farkındalığı ve hizmet taleplerinde önemli gelişmeler yaşanmıştır. İnternete erişim talebi artmış ve 2005 yılında abone sayısı 1,5 milyona yükselmiştir (Dokuzuncu Kalkınma Planı, 2007-2013). 9 Ağustos 2006 tarihli ve

2006/22 sayılı genelge ile kamu hizmetlerinin ortak platformda, tek kapıdan sunumu ve vatandaşın Devlet hizmetlerine elektronik ortamdan güvenli ve etkin bir şekilde erişimini sağlayacak olan e-Devlet kapısının kurulmasına karar verilmiştir. Kamu hizmetlerini yerine getirmekle yükümlü olan kurum ve kuruluşların e-Devlet kapısına entegre edilmesi ile vatandaşın devlet ile olan işlerinin, çok daha hızlı yürütülmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda kamu kurum ve kuruluşlarının çalışma veriminin artması ile ülke ekonomisine katkı sağlanması amaçlanmıştır. Anılan Bakanlar Kurulu Kararı ile e-Devlet kapısının kurulması ve yönetilmesi görev ve sorumluluğu Başbakanlık adına Ulaştırma Bakanlığına verilmiştir (2006/22 Sayılı Başbakanlık Genelgesi).

E-Devlet ile kamu hizmetlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden en üst düzeyde faydalanmak, teknoloji imkanları ile bilgi paylaşarak ortak hizmet sunmak, bilgi güvenliğinin sağlanması için yasal düzenlemeler yapmak ve e-imzanın kamuda kullanımını yaygınlaştırmak hedeflenmiştir (Dokuzuncu Kalkınma Planı, 2007-2013).

15 Ocak 2004 tarih ve 5070 sayılı “Elektronik İmza Kanunu” 23 Ocak 2004 tarih ve 25355 sayılı nüshası ile Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Bu kanun ile elektronik imzanın hukuki ve teknik yönleri ile kullanımına ilişkin esasları düzenlemek amaçlanmıştır. Bu kanun ile elektronik imzanın hukuki yapısı, elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının faaliyetleri ve elektronik imzanın kullanımına ilişkin esaslar düzenlenmiştir (2004/25355 Sayılı Resmi Gazete).

2.1.4. E-Okur Yazarlık

Teknoloji alanında baş döndürücü gelişmelerin yaşandığı bu dönemde bilgi, bilişim, iletişim ve çoklu ortam uygulamalarının bilgisayar ve internet aracılığı ile sağlandığını görmekteyiz. Teknoloji odaklı olan toplum düzeni içerisinde e-devlet, e-ticaret, e-hukuk ve e-toplum gibi yeni kavramlar tanımlanmaktadır. Bu kavramların tanımlanması ve uygulanmasında e-okur yazarlığın dikkate alınması gerekmektedir (Altun ve Altun, 2002: 8-14).

Bilgisayarın farkında olmak yani bilgisayarın tarihini bilmek, bilgisayarın nasıl çalıştığını, neler yapabildiğini, nerelerde kullanıldığını ve topluma etkilerini bilmek bilgisayar okur-yazarlığının başlangıç noktasını oluşturmaktadır. Bilgisayar okur-yazarlığı için şu türden tanımlar yapılmaktadır (Akkoyunlu, 1998: 39):

- Bilgisayarı ve programları çeşitli amaçlara ulaşmak için denetleme yeteneği.
- Bilgisayarı kullanma yeteneği.
- Bilgisayarın birey ve toplum üzerindeki ekonomik, psikolojik ve toplumsal etkilerini anlama yeteneği.
- Bilgisayarı bilgiyi elde etmede, iletişim kurmada ve sorun çözümede kullanma yeteneği.
- Bilgiyi internetten elde etme ve kullanma, web sayfalarına (www) bağlanma, elektronik mektup (e-mail) gönderme ve alma, eş zamanlı sohbetlere katılma (chat), arama makinelerini kullanma (örneğin Google), kelime işlem dokümanları hazırlama (word) yeteneğidir (Matsuno, 2006: 15).

1950-1980 döneminde hayatımıza giren okur-yazarlık kavramı bilgisayarın sık kullanılmasıyla birlikte bilgisayar okur-yazarlığı kavramı ile yer değiştirmiştir. Bilgisayar teknolojilerindeki hızlı değişim ile bilgisayar okur-yazarlığının bir aşamada tamamlanacak bir eğitim olmadığı yaşam boyu sürdürülmesi gereken bir eğitim olduğu anlaşılmıştır. Bilgisayar okuru olabilmek için; temel bilgisayar kavram ve tanımları, sık kullanılan bilgisayar terimlerini, bilgisayarın tarihçesini, bilgisayarın çalışma prensibini, kapasitesini, donanımını ve çevre birimlerini bilmek gerekmektedir. bilgisayar yazarı olabilmek için; internet kullanımını, programlama kavramlarını, yazılımların sınıflandırılmasını ve bazı yazılımların amaç ve kullanımını bilmek gerekmektedir (Yazıcı, 2007).

Aytaç (2003)'a göre okur-yazarlık eleştirel ve genişletilmiş olarak ikiye ayrılır. Eleştirel bilgisayar okur-yazarlığı araştırma yapmak ve bilgi toplamak için bilgisayar teknolojisini kullanmayı öğrenmektir. Genişletilmiş bilgisayar okur-

yazarlığı ise bilgisayar kullanmanın nasıl öğrenileceğini, bilgiye nasıl ulaşılabileceğini, eğitim materyallerini, e-mail ve listeleme hizmetlerini kullanmayı ve web sitesi hazırlamayı içeren bilgilere sahip olmaktır.

2.2. Teknoloji ve Değişen Eğitim Anlayışı

Teknolojide meydana gelen gelişmeler toplumun tüm kesimini etkilemektedir. Yeni nesil bu gelişmelerin etkisi ile eğitilmektedir. Öğretmenler bu gelişmelerin etkisi ile eğitim öğretimi düzenlemektedir. Okul yöneticileri de bu gelişmeleri takip ederek değişimi okul içinde uygulamaya çalışmaktadır. Kısaca toplumda oluşan bu farklılaşmalar, eğitimde de farklılaşmalara neden olmaktadır. Bu değişimler içinde en önemlisi eğitimde teknoloji kullanmanın gerekliliğidir.

2.2.1. Teknolojinin Eğitimdeki Yeri

Günümüzde yaşanan hızlı teknolojik gelişmeler eğitim için hem yeni gereksinimler yaratmakta hem de yeni fırsatlar sunmaktadır. Toplumun bilgi toplumu olması gerçeği, teknolojinin eğitim alanında kullanılması girişimlerini hızlandırmıştır (Gürol, 1996: 10). Evrenselliğin sağlanması sonucu eğitimde bilgisayar destekli eğitim, etkileşimli video, yapay zeka, telekonferans, elektronik haberleşme gibi yeni teknolojiler önemli yer tutmaktadır (Akkoyunlu, 1998: 41). Teknoloji hayatımızı her açıdan değiştirmiştir. Bilginin toplanması, organizasyonu ve dağıtımını o kadar etkili ki on yıl öncesine göre şimdiki hayatımız ve iş ortamımız çok fark etmiştir. İş hayatında başarılı olmak için teknolojinin önemi çok büyüktür. Teknoloji küresel toplumun büyüyen bir parçası oldukça, okuldaki müfredatında önemli bir elementi olmuştur (Weber, 2006: 18).

Ülkemiz eğitim kurumları, bilgisayar teknolojisini kullanma konusunda birçok ülkede olduğu gibi geride kalmıştır. Yaşam her geçen gün daha fazla bilgiye ve teknolojiye dayalı hale gelirken, okullar büyük oranda geleneksel bir görüntü içinde kalmıştır (Özden, 2005: 60). Son yıllarda eğitim sisteminde yaşanan değişimlere uyum sağlamak ve yeniden yapılanmasını sağlamak sorunu hemen

hemen tüm uluslarca ele alınmaktadır. Koşulsuz doğrularla sağlanacak bir öğretim sistemi yerine daha sezgisel, duyarlı, doğa ile uyumlu bir yaşam biçimini sağlamak gündeme gelmiştir (Yaşar, 2001: 119). Öğrencilerin yeni bir yaşam biçimi sunan eğitimi almaları sonucunda teknolojiyi hem üretip hem de kullanma yeteneğine sahip bir dünya vatandaşı olmaları gerekmektedir (Şenel ve Gençoğlu, 2003: 47).

Eğitim teknolojisinin benimsenmesi beş faktörle ilgilidir: ekonomi, etkinlik, verimlilik, verilere erişim hızı ve eğitim teknolojinin kullanımda sağladığı zevk. Eğitim teknolojilerinin kamu tarafından kabulü, okullar ve evlerde eğitim teknolojisi kullanımını teşvik etmekte ve kolaylaştırmaktadır. Okullarda eğitim teknolojisi kullanımının küresel perspektifi, kitlesel öğretmen eğitimi ile ilk ve orta seviyeli eğitimde reforma neden olacaktır (Türkmen, 2005: 18).

Ülkemizde bilgisayar destekli eğitimden önce eğitim teknolojisinin önemi vurgulanmıştır. Dördüncü ve Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planlarında eğitimin her kademesinde eğitim teknolojisinin kullanılması öngörülmüştür. 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 13. maddesinde de her derecede ve türdeki eğitim programlarının yöntem araç ve gereçlerinin bilimsel ve teknolojik esaslara, yeniliklere, ihtiyaçlara göre geliştirileceği belirtilmiştir (Odabaşı, 1998: 137).

Milli Eğitim Bakanlığı teknoloji kullanımı konusundaki vizyonunda eğitim sistemini ileri teknolojilerle kaynaştırmak ve bilişim teknolojilerini kullanarak eğitimi sağlamak olarak belirtmiştir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2006-2007 bilişim teknolojisi vizyonunu belirleyen politika raporunda ilköğretim okulu sayısının 34.656, ilköğretim öğrenci sayısının 10.846.930 ve ilköğretim öğretmen sayısının 402.829 olduğu açıklanmıştır. Ortaöğretim okulları ile birlikte toplam 42.590 olan okullar ve bakanlık birimleri için 29.014 ADSL Genişbant İnternet bağlantısı sağlanmıştır. Her öğretmene bilgisayar, her okula ücretsiz web sayfası yayınlama alanı ve her öğretmene ücretsiz e-posta adresi diğer çalışma alanları olmuştur (www.meb.gov.tr).

MEBBİS olarak bilinen yani Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemi kurulmuştur. MEBBİS'in çalışma alanları şunlardır: e-okul, e-kayıt, e-personel, e-öğretmen, e-atama, e-sınav, e-açıköğretim, e-burs, e-mezun, e-mevzuat, e-yatırım, e-hizmet, e-imza'dır. Ayrıca Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından uygulama çalışmaları devam etmektedir. Bunlar: Bilgiye Erişim Portalı, Skool.tr, Global Gateway, Think.com, Dijital Arşiv, Sanal Okul ve İnternet TV'dir (www.dunal meb.gov.tr).

2.2.2. Türkiye'deki Eğitim Teknolojisi Projeleri

Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı tüm seviye ve türdeki eğitim kurumlarında teknolojinin etkin kullanımı için kontrol edici ve teşvik edici güçtedir. Hükümet eğitimin kalitesini geliştirmeyi hedefleyen bir dizi projeyi yürürlüğe sokmak için yardım aramıştır. Bu projeler müfredat ve eğitim malzemelerinin geliştirilmesi, öğretmen eğitim sisteminin geliştirilmesi ve öğretmenin niteliklerinin artırılmasını içermektedir.

Öğrenimi geliştirmek için öğretmenlerin sınıfta kullanabildikleri her türden araç teknoloji olarak kabul edilmektedir. Bilgisayarlar, tepegözler, slaytlar, slayt gösterileri ve belgesel videolar gibi araçlar teknoloji olarak kabul edilmektedir. Ülkemizde 1930'larda haritalar, laboratuvar ekipmanları ve film şeridi projektörleri eğitim kullanımı için yeni teknolojik araçlar olarak kabul edilmiştir. 1940'lara kadar basılı eğitim malzemeleri kullanılmıştır. 1970'lerde televizyon eğitimde teknolojik araç olarak kullanılmaya başlanmıştır. 1974 yılında açıköğretim fakülteleri için hazırlanan televizyon ve radyo yayınları ile insanlarda yeni bir eğitim hayatı perspektifi oluşmuştur. 1980'lerde ise bilgisayar teknolojisi okullarda bir araç olarak kullanılmaya başlanmıştır (Türkmen, 2005: 37).

Eğitimin hemen her kademesinde, ayrılan kaynaklarla öncelikle artan öğrenci sayılarının doğurduğu zorunlu ihtiyaçlar karşılanabilirken, eğitimde nitelik sorunu önemini korumaktadır. VIII. Plan dönemi ile okullarda bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılmış ve müfredat geliştirme çalışmalarına hız

verilmiştir (Dokuzuncu Kalkınma Planı, 2007-2013). Milli Eğitim Bakanlığı tarafından eğitimde değişimi bir fırsat olarak değerlendirip bilgi toplumları arasına katılmak amacıyla bir çok çalışma başlatılmış, projeler uygulamaya konulmuştur. Okullarımızda gün geçtikçe daha çok kullanılan teknolojik araçların yaygınlaşması ve etkin kullanılması için yapılan çalışmalar aşağıda belirtilmiştir.

2.2.2.1. Milli Eğitimi Geliştirme Projesi

Türkiye'nin, Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütüne (OECD) üye ülkelerin birçoğu ile birlikte, Milli Eğitimin hedeflerine ulaşmak için gerçekleştirilen projelerden birisi Milli Eğitimi Geliştirme Projesi'dir (MEGP). MEGP ile ilgili İkraz Anlaşması, Hükümetimiz ile Dünya Bankası arasında 18 Mayıs 1990 tarihinde imzalanmış ve 10 Temmuz 1990 tarih ve 20570 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve 30 Haziran 1999 tarihinde tamamlanmıştır. MEGP'in amaçları; ilk ve Orta Öğretimde kaliteyi artırarak öğrenci başarısını OECD ülkeleri ortalamasına yaklaştırmak, öğretmen eğitiminde kaliteyi ve geçerliliği artırarak OECD ülkelerindeki standartlara ulaştırmak, Milli Eğitim Bakanlığındaki yönetim ve işletmecilik beceri ve uygulamalarını geliştirerek kaynak kullanımında daha etkili olmayı sağlayabilmek şeklinde sıralanmıştır.

Projeler Koordinasyon Kurulu Başkanlığı rehberliğinde yürütülen proje kapsamında Müfredat Laboratuvar Okulları (MLO) açılmıştır. 1999 yılında sona eren projenin Dünya Bankası tarafından hazırlanan Proje Tamamlama Raporunda şunlar belirtilmiştir: 23 ilde 147 ilköğretim okulu, 37 genel orta öğretim, 16 Anadolu Lisesi ve 8 Anadolu Öğretmen Lisesi dahil olmak üzere 208 MLO eğitim materyalleri ile donatılmıştır. Ekipman, PC'ler, yazıcılar, veri gösterim makineleri, faks makineleri, modemler, tarayıcılar, TV'ler, videolar ve video kameralar, tepegözler ve ekranları, teypler, projektörler, kameralardan oluşmuştur. Okul mobilyaları hükümet katkılarıyla finanse edilmiştir. Bilgisayar ve fen laboratuvarları kurulmuştur. Okul müdürleri öğretmen ve danışmanlara hizmet içi eğitim verilmiştir. Eğitim teknolojisi formatörlerine bu ekipmanları etkili şekilde kullanabilmesi için eğitim verilmiştir. Sonuç olarak, bu okulların yüksek kalitesi korunmuş ve MLO'ların sistemin geri

kalanı için izlenecek bir model oluşturulması amacına tamamen ulaşılmıştır (www.earged.meb.gov.tr).

Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında Dünya Bankası desteği ile çeşitli alt projeler daha yürütülmüştür. Bunlar Bilgisayar Deneme Okulu (BDO) ve Bilgisayar Laboratuar Okuludur (BLO). BDO projesi kapsamında 14 genel lise, 24 süper lise ve 15 Anadolu Lisesine bilgisayar laboratuvarları kurulmuştur. BLO projesi kapsamında ise ilköğretim, ortaöğretim, öğretmen yetiştirme ve eğitimi genel müdürlüğüne bağlı toplam 182 okula bilgisayar laboratuvarları kurulmuştur. Proje kapsamındaki okullarda öğretmenlere bilgisayar okur-yazarlığı eğitimi verilmiş ve her okuldan bir iki öğretmene bilgisayar formatörlüğü eğitimi verilmiştir (www.projeler.meb.gov.tr). BDO projesi ile okullar arasındaki etkileşimi artırmak ve elektronik veri tabanlarına erişimi sağlamak hedeflenmiştir. Bu projede sağlanan gelişim ile daha fazla başarının önümüzdeki yıllarda elde edileceği düşünülmektedir. En belirgin sonuç ise vatandaşların okullarda teknoloji kullanımını hoş karşılamış olmasıdır. Bu sayede vatandaşlar okullara gelerek bilgisayar kullanma imkanına kavuşmuştur (Türkmen, 2005: 40).

2.2.2.2. Temel Eğitim Projesi

Temel Eğitim Programı 1998 yılında uygulamaya konmuştur. Temel Eğitim Programı Türkiye’de zorunlu eğitimin yalnızca 5 yıldan 8 yıla çıkarılması değil, aynı zamanda eğitimin kalitesinin de yükseltilmesi gibi bir çok temel esasların hedeflendiği bir programdır. Programın belirlenen temel hedef ve esaslarının en önemlileri arasında “sekiz yıllık kesintisiz ilköğretimde okullaşma oranını % 100’e çıkarmak, öğretmen ve öğrencilerin bilgisayar okur-yazarı olmasını sağlamak, 200.000 eğitim personelini bilgisayar okur-yazarlığı ve bilgisayar destekli eğitim konularında eğitmek ve okulu çevrenin Kültür ve Eğitim Merkezi haline getirmek” yer almaktadır (www.projeler.meb.gov.tr). Bu proje tüm çocukların temel öğrenim ihtiyaçlarını karşılamayı hedeflemiştir. 276 okula eğitim yardımcı setleri dağıtılmıştır. Bu proje ile bilgisayar okur-yazarlığının sağlanmasının yanında mevcut müfredata erişimin desteklenip geliştirilmesi ve teknoloji yoğunluklu bir öğrenim ortamı olarak

bilgisayar laboratuvarlarının yerel topluma açılması planlanmıştır (Türkmen, 2005: 41). Temel Eğitim Programı birinci fazı kapsamında 2.802 ilköğretim okuluna bilgisayar, yazıcı, televizyon, tepegöz ve bilgisayar yazılımlarının yer aldığı, internet erişimi bulunan Bilgi Teknolojisi (BT) sınıfları oluşturulmuş ve bu sınıflara video, video kasetleri ve tepegöz saydamı sağlamak üzere, satın alma işlemleri tamamlanmıştır (Bilgi Teknolojilerinin Kullanımı 2001/53 Sayılı Genelge).

26 Temmuz 2002 tarihinde Temel Eğitim Programının İkinci Faz İkraz Anlaşması imzalanmıştır. II. Faz İkraz Anlaşması çerçevesinde yürütülecek faaliyetler, I. Faz faaliyetlerini desteklemektedir. Temel eğitimin kapsamı yaygınlaştırılmış ve ilave olarak özel eğitim ve okul öncesi eğitimi de hedefleri içine almıştır. Temel Eğitim Programı büyük ölçüde Hükümet tarafından finanse edilmiştir. Temel Eğitim Programının maliyeti 300 milyon ABD Doları'dır. Bu programın yürürlüğe girmesinden önceki altı yılda, ilköğretime kayıt oranları düşerken, programın yürürlüğe girmesinden sonra kayıt 1,5 milyona yükselmiş, sekiz yıllık ilköğretim okullarındaki kayıt oranları ise, %75.8'ten %95'e çıkmıştır. Bu program öğretmen ve öğrencilerin bilgisayar okur-yazarlığını geliştirmenin yanı sıra, Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin ilköğretimdeki konulara entegrasyonunu da amaçlamaktadır. Uyarlanabilir program ikrazının birinci fazında 921 ilçenin her birinde Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) sınıflarının kurulması finanse edilmiş; 330.000 ilköğretim öğretmeni ile 2.850 ilköğretim müfettişine ileri düzeyde eğitim, 2.250 BİT sınıfı koordinatörü ile ilköğretimde görevli 35.000 öğretmene bilgisayar kullanma eğitimleri finanse edilmiştir. Uyarlanabilir program ikrazının ikinci fazında ise ülke çapındaki yaklaşık 3.070 ilköğretim ve özel eğitim okuluna BİT donanımı ve yazılımı finanse edilmiştir (www.projeler.meb.gov.tr).

2.2.2.3. World Links Projesi

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitimde kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ve Dünya Bankası Ekonomik Gelişme Kurumu (EDI), Dünya Bağlantıları Gelişim Programı çerçevesinde World Links Projesini yürütmektedir. Projenin giderleri Dünya Bankası tarafından

karşılanmaktadır. World Links Projesi ülkemizin de içinde yer aldığı 15 ülkenin katıldığı uluslararası bir projedir. Bu proje ülkemizde Eylül 1998 yılından itibaren 16 ilde, 22 ortaöğretim okulların katılımıyla yürütülmektedir. 499 öğretmen ve 22 okul müdürüne projede daha etkin olabilmeleri için Bilgisayar ve İnternet Eğitimi, World Links Tanıtım Eğitimi, Proje Tabanlı Öğrenme ve Proje Tasarım Eğitimi, Web Tasarım ve Tasarım Projesi Sunum Semineri eğitimleri verilmiştir. Yaklaşık 1500 öğrenci ve 499 öğretmen proje faaliyetine katılmıştır.

Projenin genel amacı; dünyadaki öğretmen ve öğrencileri internet ortamında buluşturarak, ortak öğrenme ortamları yaratmak; proje tabanlı, öğrenci merkezli öğrenme ortamlarını oluşturmaktır. Bu programın diğer bir amacı da ülkelerin gençleri arasında kültürel anlaşma ve kaynaşma sağlanmasıdır (www.inet-tr.org.tr).

2.2.2.4. Tüm Okullara ADSL Bağlantısı Projesi

Okul ve kurumlarda kesintisiz internet kullanılması amacıyla 5 Aralık 2003 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı ile Ulaştırma Bakanlığı arasında Türk Telekom AŞ. ile protokol imzalanmıştır. Bu protokol gereği üçüncü aşamada 20 binden fazla kuruma internet erişimi sağlanmıştır. Buna bağlı olarak; Lise ve dengi okulların % 86'sı ve öğrencilerinin %99'u, ilköğretim okulların %45'i ve öğrencilerinin %93'ü olmak üzere yaklaşık 10 milyon öğrencinin ve 300.000 bilgisayarın internet erişimi sağlanmıştır. Bu bağlamda e-Burs, e-Yurt, e-Okul, e-Taşınır Mal gibi birçok e-Dönüşüm projesi uygulamaya konulmuştur (www.meb.gov.tr).

2.2.2.5. e-Dönüşüm Türkiye Projesi

Türkiye'nin bilgi toplumuna geçiş çalışmalarının hızlandırılması, bilgi ve iletişim teknolojileri politikalarının belirlenerek bu alandaki tüm faaliyetlerin bir bütünlük içerisinde yürütülmesi ve küresel rekabet koşullarına uyum sağlanması için 58. Hükümet tarafından e-Dönüşüm Türkiye Projesine yer verilmiştir. Projenin izlenmesi, değerlendirilmesi ve yönlendirilmesi ile ilgili olarak DPT Müsteşarlığı görevlendirilmiş, ve bu görevin yerine getirilmesi amacıyla da Bilgi Toplumu Dairesi

Başkanlığı kurulmuştur. Projenin başlıca hedefi vatandaşlarımıza daha kaliteli ve hızlı kamu hizmeti sunmak üzere; katılımcı, şeffaf, etkin ve basit iş süreçlerine sahip olmayı ilke edinmiş bir devlet yapısı oluşturacak koşulların hazırlanması, bilgi ve iletişim teknolojileri politikaları ve mevzuatının öncelikle Avrupa Birliği müktesebatı çerçevesinde gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi ve e-Avrupa kapsamında aday ülkeler için öngörülen eylem planının ülkemize uyarlanması, bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygınlaştırılmasıdır (e-Dönüşüm Türkiye Projesi 2003/12 Sayılı Genelge). 2003/12 ve 2003/48 sayılı Genelgelerle oluşturulan kurumsal yapılar yeniden değerlendirilerek, ülkemizin bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde görev alacak yeni kurumsal yapılar belirlenmiştir. Bunlar e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu, Dönüşüm Liderleri Kurulu ve e-Dönüşüm Türkiye Danışma Kurulunun kurulması olarak belirlenmiştir (e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kurumsal Yapılanmasına İlişkin 2007/7 Sayılı Başbakanlık Genelgesi).

2.2.2.6. Gelecek İçin Eğitim Projesi

Milli Eğitim Bakanlığı ve intel işbirliğiyle 2002 yılında hazırlanan Gelecek İçin Eğitim programı, öğretmenlere yönelik geliştirilen ve otuz ülkede uygulanan bir projedir. Bu proje ile öğretmenlere, öğretmen bilgisayar laboratuvarları ile donanmış okullarda öğrencilere bilgisayar kullanmasını sağlayacak kırk saatlik bir eğitim verilmiştir. Intel şirketi tarafından karşılanan proje de dünyadaki benzerleriyle aynı standartlara sahip Öğretmen Eğitimi Bilgisayar Laboratuvarları kurulmuştur. Gelecek İçin Eğitim programı ile öğretmenlerin bilgisayar teknolojilerinden eğitim amaçlı olarak daha verimli yararlanması amaçlanmıştır. Ayrıca bu proje ile teknoloji kullanım oranının artması, kadınların ve maddi imkanları kısıtlı olan kişilerin teknoloji odaklı kariyer edinmeleri hedeflenmiştir (www.meb.gov.tr).

2.2.2.7. MEB Bilgi ve İletişim Teknolojileri Araçları ve Ortamlarının Eğitim Etkinliklerinde Kullanım Yönergesi

Bu yönerge ile ilköğretim ve orta öğretim okullarında bulunan bilgi teknolojisi sınıfları ve buna bağlı iletişim araçlarından; bu kurumlara devam eden

öğrencilerle birlikte, bu teknolojinin bulunmadığı diğer kurumlardaki çalışan personel, öğrenciler ve çevre halkının yararlanması ile ilgili işlemlerin düzenlenmesi amaçlanmıştır. yönergede okulun durumuna göre öğrenci ve diğer istekli kişilerin internetten süresiz yararlanabilecekleri belirtilmiştir. Etkinliklerin internetten yararlanma, ödev hazırlama ve eğitsel amaçlı faaliyetler olduğu; öğretmen ve öğrencilerin internette buluşarak ortak öğrenme metodları geliştireceği, işbirliğine dayalı, proje tabanlı, öğrenci merkezli öğrenme faaliyetlerin gerçekleştirileceği belirtilmiştir. Ayrıca etkinlik olarak öğrencilere bilgisayar ortamı ile inceleme, araştırma ve düşünce ufğunun genişlemesi; bilgi alışverişi, kültür paylaşımı ifade edilmiştir. Yönergede öğreticilerin, faaliyetlerinin okul müdürlerine istatistiki bilgi olarak verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Okul müdürlerinin bu etkinliklerin yöneticisi olduğu ve bu sıfatla yapılan tüm etkinliklerden personel, öğrenci ve vatandaşların en iyi şekilde yararlanabilmesinde sorumlu olduğu belirtilmiştir (Tebliğler Dergisi, 2004).

Milli Eğitim Bakanlığının yürütmüş olduğu projelerin etkin ve verimli bir şekilde yürütmesi için okul yöneticilerine çok iş düşmektedir. Okul yöneticilerinin yürütmüş olduğu yönetsel süreçler kadar okulda teknoloji kullanımı konusunda da çok fazla rol üstlenmek durumundadırlar. Bilgi çağının okulunu yönetecek olan okul yöneticilerinin teknolojik yeterlikleri büyük önem arz etmektedir. Okul yöneticilerinin bu konuda yeterlik kazanmaları, okulda teknoloji kullanımına önem vermeleri ve bu konuda çaba göstermeleri gerekmektedir (Ergişi, 2005: 44-47).

2.2.2.8. İnternet Güvenliğinin Sağlanması İçin Yapılan Yasal Düzenlemeler

Bilgisayar teknolojisinde internetin yoğun bir şekilde kullanılması neticesinde oluşabilecek zararları önlemek adına 5651 sayılı “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun” yürürlüğe girmiştir. Yine bu kanuna dayanılarak 26.11.2007 tarihinde “İnternet Toplu Kullanım Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelik” hazırlanarak, internet toplu kullanım sağlayıcılarının yükümlülükleri, sorumlulukları ve denetimlerine ilişkin esas ve usuller düzenlenmiştir. Ayrıca Telekomünikasyon

Kurumu tarafından 23.11.2007 tarihinden itibaren İnternet Güvenliği Başkanlığı'nın fiilen göreve başladığı açıklanmıştır. İnternet Güvenliği Başkanlığı'nın bazı spesifik konular açısından internet ortamının denetlenmesi görevini ayrıca internet sitelerinde yaşanan problemlerde ki bir muhattap olma görevini üstlendiği belirtilmiştir (2007/26687 Sayılı Resmi Gazete).

2.2.3. Yabancı Ülkelerdeki Eğitim Teknolojisi Projeleri

Eğitim her ülke için oldukça stratejik bir alandır. Türkiye modern ülkelerin eğitim politikalarını ve reformlarını incelemekte olup daha sonra modern ülkelerin eğitim perspektiflerini Türk kültürü ve Atatürk ilkeleri ile harmanlamaktadır. Temel olarak, ABD ve modern Avrupalı ülkeler Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan beri Türk Eğitimini etkilemektedir (Türkmen, 2005: 21).

İngiltere'de ilkokullarda bilgi ve iletişim teknolojisi uygulamasına yaklaşık 1980 yılında başlanmış ve 1990'larda eğitimde pek çok değişim yaşanmıştır. Bu değişim ile bilgi ve iletişim teknolojisinin uygulanması ile müfredat yeniden yapılanmıştır. Fransa Gençlik, Eğitim ve Araştırma Bakanlığı tarafından 2002 yılında eğitim için planlanmış hedeflerden birisi olarak teknoloji eğitimi ile öğretmenlerin niteliklerinin geliştirilmesi ve eğitim teknolojisinin Fransız müfredatına entegre edilmesi belirtilmiştir. Almanya'da 1996 yılından beri "Okulları Şebekeye Bağlama" projesi üstünde mutabakata varılmış ve tüm okullar için internete erişimi aşamalı olarak temin etmişlerdir. Diğer Avrupa ülkelerindeki mevcut eğitim projeleri Milli Eğitim Bakanlığı tarafından incelenmiştir. İsveç hükümeti tarafından 1990 yılında ilan edilen "Farilla Projesi" ile tüm öğrencilerin kişisel taşınabilir bilgisayara sahip olması ve öğrencilerin öğretmenleriyle çalışma zamanlarının azaltılması ve sınıflarda alınan düşük notların bilgisayarla yapılan proje çalışmaları neticesinde yükseltilmesi hedeflenmiştir. İspanya, İsveç sistemini model olarak okul sisteminde değişiklikler yapmış; Finlandiya, 2000- 2004 "Ulusal Strateji Planı"nda okul sisteminin rolünü yeniden şekillendirmek amacıyla eğitim teknolojisinin okullarda uygulanmasını hedeflemiş; İrlanda, 2000 yılında "Yeni

Milenyum için Politik Taslak Çalışması Projesi” ile müfredatı değiştirmiştir (Türkmen, 2005: 26-36).

ABD’de 1995 yılından itibaren, sınıflara teknolojiyi entegre etmek ve bilgisayarları yerleştirmek için yapılan çalışmalar hız kazanmıştır. 1984- 1995 yılları arasında yapılan araştırmalarda bilgisayar kullanma becerisi gerektiren işlerin %25’ten %47’ye yükseldiği görülmüştür. Ve 2000 yılına kadar yapılan araştırmalarda da teknolojik beceri gerektiren işlerin oranının %60 olduğu görülmüştür (Geter, 2005: 8).

2.2.4. Bilgisayar Teknolojisinin Eğitimdeki Yeri

Bilgisayar teknolojisi 1960’lı yılların başında kamu kuruluşlarında kullanılmaya başlamıştır. IBM, RCA, Remington Rand, Burroughs, Digital Eguipment gibi şirketler tarafından kullanılmıştır. 1970’li yıllarda itibaren eğitim kurumlarında yönetsel amaçlı kullanılmaya başlanmıştır. 1990’lı yıllardan sonra da bilgisayar ve ilgili teknolojilerin gelişmesi yaygınlaşmıştır (Karayel, 2003: 6). Bilindiği üzere eğitimin temel amaçlarından birisi, bireyleri toplumun ihtiyaçları doğrultusunda yetiştirmektir. Bu nedenle eğitim sistemleri bilgi çağına uygun bireyler yetiştirmekle yükümlüdür. Bu da eğitim kurumlarının hem bireyleri yeni teknolojiden haberi olmalarını hem de teknolojiyi nasıl kullanacaklarını öğretmelerini sağlamayı gerektirir (Aydoğan, 2002: 69).

Bilgisayar teknolojisinin eğitim sistemi içine girmesiyle birlikte eğitim sisteminde birtakım değişikliklerin yapılması mecburiyetini doğurmuştur. Eğitimde bilgisayar teknolojisini kullanmak geleneksel yöntemlere göre daha fazla duyu organına hitap etmeyi gerektirir. Bu da öğrenci ilgisini artırır, öğretimi kolaylaştırır. Ayrıca eğitimde bilgisayar teknolojisinin kullanılması; öğrenci sayısının artması, bilgi miktarının çoğalması, içeriğin karmaşık hale gelmesi, bireysel farklılıklar, yeteneklerin önem kazanması, öğretmen yetersizliği gibi nedenlerden dolayı zorunlu hale gelmiştir (Abalı, 2000). Yani artık bilgisayarın eğitim süreçleri içinde yer alıp almaması tartışılmamakta; bilgisayarın eğitimde en etkili ve verimli nasıl

kullanılacağı tartışılmaktadır. Bilgisayar kullanımının giderek yaygınlaşması, yarının bugünden çok daha değişik, karmaşık ve ileri düzeyde olacağı izlenimini vermektedir (Yaşar, 2001: 119).

Eğitimde bilgisayardan çeşitli biçimlerde yararlanılmaktadır. Bunlar; bilgisayarlardan öğretim aracı olarak yararlanma (ders sunu aracı olarak, alıştırma ve tekrar amacıyla, özel öğretmen olarak, benzetim etkinlikleri sunu aracı olarak ve öğretici oyunlarla öğretme amacıyla), bilgisayarlardan rapor hazırlama aracı olarak yararlanma (kelime işlem, işlem tablosu ve veri tabanı programları), bilgisayarlardan yazılım geliştirmede yararlanma ve bilgisayarlardan yönetim hizmetlerinde yararlanma şeklinde gruplandırılmıştır (Yaşar, 2001: 119).

Eğitimde bilgisayarlardan yararlanmada önemli rol oynayan etmenler şunlardır: planlılık ve araştırmaya dayalı olma, öğretmen eğitimi, program, programlarla bütünleşme, yönetim ve kamuoyu desteği sağlama, ülkeler arasında sağlıklı iletişim, donanım, eğitime ayrılan finansal kaynaklar, bakım, onarım ve destek hizmetleridir (Uşun, 2003: 368).

Bilgisayar teknolojisi öğrenmeyi daha çekici ve eğlenceli bir hale getirebilir. Öğrencinin kişiye özel artan teknolojik ihtiyaç ve ilgilerine uygun müfredatı sunabilir. Veriyi yakalayıp saklama ortamı sunabilir. Aile bireyleri ve okul-aile birliği arasındaki işbirliğini izlenebilirlik ve raporlama açısından zenginleştirebilir. Eğitimsel içeriği gerçek hayata dönüştürebilir ve öğrencileri hayat boyu öğrenime doğru motive edebilir (Weber, 2006: 22).

PISA 2003 'te elde edilen verilere göre, Türkiye ile bazı ülkelerin verileri karşılaştırılmıştır. Öğrencilerin herhangi bir şekilde bilgisayar kullanıp kullanmama durumlarına ilişkin veriler tespit edilmiştir. Öğrencilere "Hiç bilgisayar kullandınız mı"? sorusu yöneltilmiş ve İsveç'in % 98.54, ABD'nin 97.67, OECD'nin %96.27, Uruguay'ın % 90.57 olan cevap yüzdesi Türkiye'de % 81.61 olarak tespit edilmiştir. Türkiye'deki öğrencilerin % 81 oranında bir şekilde bilgisayar kullanmış olmaları yüksek bir oran gibi gözüksede bu oranın, OECD ortalamasının oldukça altında

oluşu henüz Türkiye'nin bu açıdan yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir. Uruguay ve Tayland gibi ülkelerde bile bu oran % 90'ın üzerindedir (Aşkar ve Olkun, 2003: 18).

Yine PISA 2003'te elde edilen verilere göre; öğrencilerin okullarda bilgisayar kullanımı için kendilerine ayrılmış bilgisayarın olup olmadığına ilişkin sorular yöneltilmiştir. Türkiye'de bu soruya evet diyenlerin yüzdesi 38.46 olup OECD'de % 84,19'dur. Okullarda bilgisayarın bulunması yeterli değildir. Bilgisayara erişim olanaklarının sağlanması ve işlevsel kullanımı için önlemler alınması gerekmektedir. Bilgisayarın öğrenme öğretme ortamına istenilen düzeyde entegre edilmesi ile öğrenci açısından olumlu gelişmeler elde edilecektir (Aşkar ve Olkun, 2003: 18-19).

Türkmen (2005)'in "Türkiye'de Bilimsel Eğitimin İhtiyaçları ve Eğitim Teknolojisinin Kullanımı" adlı çalışmasında, bilgisayar teknolojisinin Türk eğitim sistemine entegre edilmesi için şu tavsiyelerde bulunmuştur: öğretmenlere pratik yapmaları, araştırmaları, kavramlaştırmaları ve işbirliği yapmaları için yeterli süre tanınmayacak olursa öğretmenler başarılı olmayacaklardır. Öğretmenlerin, bilgisayar teknolojisi konusunda öğrencilerine karşı liderlik yapabilmeleri için ihtiyaç duydukları güveni geliştirebilmeleri ve eğitim dışında bu desteğin devam etmesi gerekmektedir. Öğrencilerin günlük hayatı içinde bilgisayarın olması gerekmektedir. Bulunan her ilköğretimde sınıflarda bilgisayar olmalı ve öğretmenler bilgisayarın düzgün ve yeterli kullanımında öğrencilere model olmaları gerekmektedir. Bilgisayar teknolojisiyle yapılan eğitim çalışmalarında kullanılan araçların diğer ülkelere geliştirilmiş olanlarının yerine Türk kültürel değerlerin dikkatli bir şekilde dikkate alınması ve harmanlanması ayrıca Türk öğrencilerin ihtiyaçlarına ve özelliklerine bağlı olarak kullanılması gerekmektedir. Öğretmenlerin planlarını müfredat boyunca teknolojiyle birleşik hazırlamaları gerekmektedir.

Bilgisayar teknolojisi sayesinde eğitimde öğrencilere daha çok göze ve kulağa hitap eden multimedya uygulamalarını kullanmak mümkündür. Öğrencilerin sadece anlatılanları dinlediği bir eğitim ortamı değil görerek, duyarak ve yaşayarak öğrenebileceği bir eğitim ortamını bilgisayar teknolojisi ile sağlamak mümkündür

(Ergişi, 2005: 28). Bilgisayar teknolojisi artık kreşlerden üniversitelere kadar tüm öğrenim kademelerinde uygulanmaktadır. Öğrencilere öğretimi daha renkli hale getirme, farklı öğrenme, öğretimi bireyselleştirme gibi imkanlar sunulmaktadır (Akpınar ve Turan, 2003: 199). Bu imkanların sunulmasında öğretmenlere de çok iş düşmektedir. Öğretmenlerin bu değişim ortamı ile beraber kendilerini de değiştirmeleri, yeni bilgi ve beceriler kazanarak bunları sınıfa yansıtmaları gerekmektedir. Öğretmenlerin bu değişim ortamı ile beraber kendilerini de değiştirmeleri, yeni bilgi ve beceriler kazanarak bunları sınıfa yansıtmaları ve bilgisayar teknolojisini etkili bir şekilde kullanabilmeleri gerekmektedir.

Weber (2006)'e göre öğretmenlerin etkili bilgisayar teknolojisi kullanması için aşağıdaki özellikleri göstermesi gerekmektedir:

- Öğrencinin artan ihtiyaçlarını ve müfredatla ilgili ihtiyaçlarını karşılayan bir yazılımı kullanabilme.
- İletişim ile edinilen tecrübeleri artırma ve okul duvarlarının ötesindeki linklere bağlanabilme.
- Yeni öğrenim fırsatları sunabilme.
- Gerçek dünyada gerekli olacak bilgi ve becerilerin önemini öğrencilere anlatabilme.

Bilgisayar teknolojisi sayesinde yapılan uygulama aktivitelerinde, öğrenci zamanı uygulama için harcarken öğrenmeye aracılık eden zihinsel yapılarını geliştirir. Zaman içinde o yapılar öğrencinin performansını zenginleştirmede otomatik olarak ortaya çıkar. Bilgisayar uygulamaları öğrencinin öğrenim sürecine yoğunlaşmasını sağlarken, öğrenciye başarıyı yakalamasında da gerekli araçları sunmaktadır. Ayrıca kavramların anlaşılmasında köprü kurmayı sağlar (Clark, 2007: 10).

Öğretmenler artık bilgi zengini toplumundan oluşan bir hayata öğrencileri hazırlayacaklardır. Araştırmacılar eğitime bilgisayar teknolojisini entegre etmeyi,

öğrenci başarısında ve okulun genel başarısında kritik olan stratejik bir araç olarak tanımlamışlardır (Geter, 2005: 8).

2.2.5. Bilgisayar Teknolojisi ve Değişen Öğretmen Kavramı

Öğretmenlerin bilgisayar teknolojisini öğrenme ve kullanma ihtiyacı, onların eğitim düzeyi ile okulun büyüklüğüne göre değişmektedir. Öğretmenlerin bilgisayar teknolojisini öğrenme ihtiyacı, hizmet ettikleri öğrenci kitlesiyle orantılıdır. Ekonomik dezavantajı olmayan öğrencilerin yüzdesi arttığında, okul yöneticileri teknoloji uygulamalarında ve idari görevlerde daha çok sayıda yeterli öğretmene ihtiyaç duymaktadır (Weber, 2006: 21).

Deniz (2005)'in “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf ve Alan Öğretmenlerinin Bilgisayar Tutumları” adlı çalışmasında şu sonuçlar elde edilmiştir: öğretmenlerin cinsiyet ayrımına göre bilgisayar teknolojisine ilgi duyma farklılıkları belirlenmiştir. Erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre bilgisayara ilgi duymaya yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yaşlara göre farklılaşmasında, özellikle 41 yaş ve üstünde olan öğretmenlerin genç meslektaşlarına göre olumsuz tutumlara sahip oldukları anlaşılmıştır. Ayrıca 21 yıl ve üstündeki öğretmenlerin bilgisayar tutumlarının 10 yıl ve altında kıdeme sahip öğretmenlere göre daha olumsuz bilgisayar tutumlarına sahip oldukları ifade edilmiştir. Ayrıca bilgisayar kullanmayı bilme durumlarına göre tutumlarına bakıldığında bilenlerin bilgisayar kaygısına yönelik tutum sergilemedikleri ve bilgisayara ilgilerinin daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

Şentuna (2003)'nın “Öğretmenlerin Bilgisayar ve İnternet Teknolojilerini Yönetme ve Öğretim Ortamına Entegre Etme Konusunda Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi” adlı çalışmasında evinde bilgisayara sahip olmayan öğretmenlerin, okul ortamında ve günlük hayatın içinde bilgisayar teknolojisini kullanmadıkları için donanım ve yazılım boyutundaki problemlerden haberlerinin olmadığı saptanmıştır. Ayrıca evinde bilgisayar kullanan öğretmenlerin kullanmayan öğretmenlere göre, bilgisayarların eğitime etkileri ve eğitim gereksinimleri

boyutlarında olumlu tutuma sahip oldukları, teknolojik gelişmelerden daha çok haberdar oldukları ve hizmet içi eğitime daha sıcak baktıkları saptanmıştır.

Yapılan araştırmalara göre öğretmenlerin bilgisayara karşı çekingen tutum sergilemesinin sebepleri şunlardır (Türkmen, 2005: 35-36): zayıf tasarlanmış yazılımlar, bilgisayarın öğrenimi geliştirebileceği konusundaki şüpheler, öğrencinin dikkati için bir rakip olarak bilgisayara küskünlük, destekleyici olmayan yöneticiler, öğretmenler için gereken artı zaman ve çaba, merkez aşamada kontrol kaybı korkusu ve sınıf içinde yetersiz kalma korkusudur. Bilgisayar teknolojisinin öğrenci merkezli araştırmayı mümkün kılması ile birlikte öğretmen aktif değil nispeten pasif pozisyonudadır. Artık bilgi yöneticisi, kılavuz, organizatör gibi terimler ile öğretmenin yeni görevinin tanımlandığı düşünülmektedir.

Öğretmenler için teknolojiyle bütünleşme bir emir değil öncelik olmalıdır. Öğretmenler bilgisayar teknolojisini; çocukların gelişiminde bir aktivite olarak görüp, eğitimsel açıdan verimliliğini kabul edip bilgisayar kullanımına adapte olmalıdırlar. Öğretmenlerin çoğunun okullarda bilgisayar teknolojisine ulaşma engeli kalmasa da öğretmenler tarafından sık sık kullanılmamaktadır. Buna sebep olarak; teknoloji kulanma vizyonunun eksikliğinden, deneme ve pratik yapma zamanı eksikliğinden ve teknik desteğin yetersizliğinden düzenli ve sık kullanılmadığı düşünülmektedir (Geter, 2005: 11).

2.2.6. Bilgisayar Destekli Eğitim

Bilgisayar teknolojisinin son yıllarda hızlı gelişmesi ile birlikte bilgisayarın evde, işyerinde, okulda, hastanede ve her kurumda kullanılması, bilgisayara ihtiyaç duyulması, bilgisayarın hayatımıza vazgeçilmez bir ürün olarak girdiğini gösterir. Bu kadar çok ihtiyaç duyduğumuz bir ürünü en iyi, en etkili şekilde kullanabilme becerisini sağlamak ta eğitim veren kurumların işidir. Artık bilgisayar teknolojisini kullanma yetisini öğrencilere kazandırmak dışında, eğitim süreci içinde aktif olarak kullanmakta gerekmektedir. VII. Beş Yıllık Kalkınma Planının ardından uygulanan “Eğitimde Çağrı Yakalama 2000 Projesi”nde Bilgisayar destekli öğretimi başlatmak

genel amaçlar içinde yer almıştır. Proje kapsamında bilgi teknolojisinin 1. sınıftan 8. sınıfa kadar öğrenme ortamlarında kullanılması ve öğrencilerin öğrenme süreçlerinde bilgisayar teknolojisini yardımcı araç olarak kullanması planlanmıştır. Projenin hayata geçirilmesi için 81 il ve ilçelerde en az 2 ilköğretim okuluna 37 Bilgisayar Teknolojisi Sınıfları kurulmuştur (www.meb.gov.tr).

Günümüz eğitim ortamlarında “bilgisayar destekli eğitim, bilgisayarlı eğitim, bilgisayar destekli öğretim” kavramları hayatımıza girmiş ve gündemden düşmemiştir. Bilgisayarın bir dersin öğretiminde bir araç olarak kullanılması, bilgisayar teknolojisini getirdiği imkanların eğitim sürecinde işe koşulması, bir bilgisayar başında öğrencilerin bir ders yazılımı ile etkileşimde bulunarak kullanabildiği öğretim türü “Bilgisayar Destekli Eğitim” olarak açıklanabilir (Ergişi, 2005: 26). Bilgisayar Destekli Eğitim, ihtiyaçlar, ilgiler, eğilimler, geçerli bilgiler ve öğrencilerin öğrenme stillerine yönelik eğitimsel sürece yeni bir kişilik kazandırmıştır (Geter, 2005: 19). Bilgisayar destekli eğitimde bilgisayar bilgi sunar, özel öğretmenlik yapar, bir becerinin gelişmesine katkıda bulunur, benzeşim yapar ve sorun çözümü için veri sağlar. Bilgisayar destekli eğitimde bilgisayar ders içeriklerini sunmada, öğrenilenlerin tekrar edilmesini sağlamada, problem çözme ve alıştırmayı yapmada kullanılmaktadır (Odabaşı, 1998: 135). Bilgisayar destekli eğitimde var olan en iyi gelişme sınıflarda ki çoklu ortam uygulamalarıdır. Bu sayede konular sanal ortamda anlatılmakta, sanal deneyler ve tajtada gösterilemeyecek görselleştirmeler yapılmaktadır. Bilgisayar destekli eğitim bu anlamda en önemli devrimlerden biri olmaya adaydır (Bingöl, 1996).

Bilgisayar destekli eğitimin başarılı olması için şu temel bileşenlerin yerine getirilmesi gerekmektedir (Gürol, 1996: 11): donanım seçimi, ders yazılımı geliştirme ve değerlendirme, okul ortamına ve programa uyarlanması, izleme, ölçme ve değerlendirme ile öğretmen eğitimi.

Donanım seçimi bilgisayar destekli eğitimin en önemli boyutlarından birisidir. Seçilecek donanım bütün öğretmen ve öğrencilerin kullanabileceği en iyi düzeyde olmalıdır. Bilgisayar destekli eğitimde fiziki donanımlar şu şekilde

sıralanmıştır: Bilgisayarlar, ağ (Network) alt yapısı, internet bağlantısı için gerekli donanımlar, yazıcılar ve starayıcılar, bilgisayar okur-yazarlığı için gerekli ofis yazılımları, eğitsel içerikli oyunlar ve eğitim yazılımları, videolar, kasetler, tepegözler ve tepegöz saydamlarıdır. Öğretmen bu fiziki donanımlar konusunda fikir sahibi olmalı ve temel işlevleri yerine getirebilmelidir (Ergişi, 2005: 29).

Ders yazılımlarının seçilmesinin önemi eğitim öğretimde bir ders aracı olarak görülmesinden kaynaklanmaktadır. Ders yazılımları eğitimde program geliştirme çerçevesinde gerçekleştirildiği için önemlidir. Program geliştirme de konu alanıyla ilgili herkes görev alarak bir ekip işi meydana getirilmelidir. Ders yazılımları uygulanmakta olan eğitim programına uygun olarak geliştirilmelidir. Ayrıca izleme, ölçme ve değerlendirme aşamasında bilgisayar destekli eğitimin öğrencilerin başarı ve tutumlarında ki değişimi ölçebilmek için gerekli ölçekler geliştirilmeli, öğrenci gruplarından alınan istatistiki sonuçlar bilimsel olarak analiz edilmelidir. Bilgisayar destekli eğitimde asıl önemli olan nitelikli öğretmendir. Milli Eğitim Bakanlığı “Bilgisayar Destekli Eğitim Projesi Danışma Kurulu II, Öğretmen Eğitimi Komisyonu”da öğretmen için genel ve özel olmak üzere iki düzeyde yeterlik belirlemiştir. Bunlardan genel yeterlik için bilgisayar okur-yazarı olmak, eğitsel ders yazılımlarını tanımak, dersinde kullanmak ve ders yazılımını kullanmada öğrencilere rehberlik etmek ; özel yeterlik için de alanı ile ilgili ders yazılımlarını geliştirmede yazılımcılarla iletişim kurabilmek ve eğitsel ders yazılım senaryoları geliştirmek olarak belirlenmiştir (Gürol, 1996: 12-14).

2.2.6.1. Bilgisayar Destekli Eğitimin Avantajları

Bilgisayar destekli eğitimin avantajları şu şekilde sıralanmıştır (Taymaz, 2003: 179):

- BDE ile konular daha kısa sürede, sistematik olarak işlenebilir.
- Her öğrenciye kendi öğrenme sürecini düzenleme olanağını verir.
- Öğrenci bilgisayarla etkileşim kurarak sorular sorabilir ve yanıt alabilir.

- BDE ile bilgisayara kolayca uygulanabilen benzetişim tekniği ile gerekli bilgiler sağlanabilir.
- BDE’de insan kendine ait bir kişisel öğrenme ortamı yaratır.

Okullarda bilgisayar destekli eğitimin sağlayacağı avantajlar dört ayrı başlık altında sıralanmıştır (www.bilgiturka.net):

- **Öğrenci için avantajlar:** Ezbersiz eğitim olması, bilgisayar okur-yazarlığının gelişmesi, kavramsal alt yapının sağlanması ile sıralarda başarının artması, dil öğreniminde gelişim olması, grup çalışmasına imkan sağlaması, zamandan tasarruf edilmesi, daha çok bilgiye ulaşma imkanının olması, bireysel çalışmanın sağlanması, Matematik ve Fen dallarına olan ilginin artması, Matematik ve dil yeteneğinin gelişmesi.
- **Öğretmen için avantajlar:** Sınıfta öğrencilerin performansının artması, derse aktif katılımın sağlanması, farklı seviyelerin ayrı ayrı izlenebilmesi, öğrenimde yardımlaşmanın artması.
- **Teknolojik avantajlar:** Bilgisayar teknolojisine adaptasyonun sağlanması, dünyadaki Matematik ve Fen eğitimi ile paralellik sağlaması ve eğitimde bilgi teknolojisi kullanma yetisine sahip olmak.
- **İdari avantajlar:** müfredatın okullara göre esnekçe planlanması, yıllık planların kolayca elde edilmesi ve ödevlerin on-line hazırlanıp dağıtılması olarak sıralanabilir.

2.2.6.2. Bilgisayar Destekli Eğitimin Dezavantajları

Özel donanım ve beceri gerektirmesi; bir eğitim yazılımının kullanılabilmesi için gerekli donanım bulunması gerekir. Eğitimin yazılımı için gerekli olan donanıma erişim zor ya da pahalı bir süreç olabilir. Yazılımların sürekli yenilenme ihtiyacı

ayrıca bir maliyet gerektirir. Kaliteli yazılım bulma sıkıntısı yaşanabilir. İlköğretimde öğrenciler ile öğretmenler arasındaki karşılıklı iletişimi olumsuz yönde etkileyebilir. Bilgisayarların kullanımı uygun planlanmamış ise öğrenciler arası sosyal ilişkiler gelişmeyebilir yani öğrenci-öğrenci arasındaki sosyal gelişmeyi olumsuz yönde etkileyebilir. Eğitimcilerin gerekli bilgi ve deneyime sahip olmaması gibi unsurlar Bilgisayar Destekli Eğitimin dezavantajları olarak sıralanabilir (<http://inet-tr.org.tr>). Bilgisayar destekli eğitime engel olarak yazılımın müfredata entegre edilmemesi ve eğitilmiş öğretmen açığının giderilememesi gösterilmektedir (Türkmen, 2005: 39).

2.3. Bilgisayar Teknolojisi ve Değişen Okul Yönetimi

Kamu yönetiminde yapılan değişiklikler, klasik yönetimin yetersizliği, öğretmenlerin değişen beklentileri ve öğrencilerin daha çok özerklik isteği okul yönetiminde yeni bir anlayışın doğmasına sebep olmuştur (Çelik, 2002: 142). Günümüzde meydana gelen değişimin ve gelişimin toplumları oluşturan insanların yaşam biçimini ve alışkanlıklarını değiştirdiği bir dönemi yaşamaktayız. Değişime yüz çevirip kayıtsız kalamadığımız bu dönemde hayat standardımız, alışkanlıklarımız ve beklentilerimiz günden güne farklılaşmaktadır. Artık uzun mesafeleri çok kısa sürede katedebildiğimiz, istediğimiz anda dünyanın bir ucundaki insanla görüşebildiğimiz, birçok bilgiye kolayca ve zengin içeriklerle ulaşabildiğimiz, daha hızlı, daha sabırsız, zamanı daha etkili kullanabilen bilgi toplumu insanları olarak; okullardan beklentilerin çok değiştiği düşünülmektedir. Okullarda uzun zamandır radyo, TV, video ve tepegöz gibi araçlar kullanılmaktadır. Artık bilgisayar teknolojisinin etkin bir şekilde belirlenen amaca yönelik okullarda kullanılmasının, bir okul için en önemli yeterlik alanlarından birisi olduğu düşünülmektedir.

Okullarda bilgisayar teknolojisinin başarıyla uygulanması için öncelikle bilgisayar teknolojisinin kullanımı sürecinde kullanıcının direncine sebep olacak faktörler tanımlanmalıdır. Bunlar: kullanıcı özellikleri (deneyim ve eğitim), sistem özellikleri (bilgi sistemleri niteliği), organizasyon desteği (yönetim desteği), inanç (fark edilen faydalılık ve fark edilen kullanım kolaylığı) ve bilgi teknolojisi

kullanımıdır. Okullarda bilgisayar teknolojisinin kullanımının yöneticinin deneyimi ve yeteneği ile orantılı olduğu düşünülmektedir. Bu alandaki eğitim eksikliğinin bilgisayar teknolojisinin kullanımı ile negatif olarak ilişkili olduğu ve organizasyon desteğinde de aynı ilişkinin meydana geldiği düşünülmektedir. Sistem kalitesinin de kullanım kolaylığı açısından kişiye konuyu idrak etmede faydalı olduğu düşünülmektedir (Umezurike, 2007: 20-41).

Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma konusunda aktif ve olumlu bir tutum sergilemedikleri zaman, teknolojinin ana araç olmaktan çıkıp yanlış şekillerde kullanılacağı düşünülmektedir. Okul yöneticilerinin, bilgisayar teknolojisinin okullara entegresinde bir savunucu hatta teknolojinin bir avukatı olması gerektiği düşünülmektedir. Bu anlayıştaki okul yöneticilerinden; öğretmenler açısından bilgisayara limitli erişim, teknik destek eksikliği ve müfredatın programa uygun olmaması gibi sorunlara çözüm üretmesi beklenmektedir (Geter, 2005: 8-28).

2.3.1. Okul Yöneticisinin Bilgisayar Teknolojisini Entegre Etme Yeterliği

Bilgisayar teknolojisinin okula entegre edilmesinde bir numaralı problem olarak öğretmenin değil okul yöneticisinin hazırlıksız olması görülmektedir. Çünkü öğretmenleri etkili teknoloji eğitimi konusunda okul yöneticileri yönlendirmektedir (Weber, 2006: 139). Okul yöneticilerinin zaman eksikliği sendromu onların okuldaki iyi fikir üretme ve önemli aktiviteler gibi çabalarını zayıflatmaktadır. Okul yöneticisinin başarılı olması için planlı şekilde hareket etmesi gerekmektedir. Bilgisayar teknolojisinin okula entegre edilmesi için; öğrencilerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin teknolojik araçları bilgiyi elde etmede, bunu özümsemede ve sürdürbilmede kullanabilmesi gereklidir. Bir okul yöneticisi, bilgisayar teknolojisini entegre etmeden önce başarılı olmak için şu sorulara cevap aramalıdır (Geter, 2005: 8-28):

- Veli ve öğretmenlerle bilgi alışverişi (e-mail) yapabilmem için ne zaman kendi masamda bir bilgisayarım ve modemim olacak ve böylece onlara örnek bir model olarak hizmet edeceğim?

- En azından ikinci kademededen itibaren her öğrencinin evde bilgisayarının olmasını sağlayacak bir politikayı ne zaman yaygınlaştıracam?
- Bütün öğrenciler ve öğretmenler için sınırsız internet erişimini okul sistemimiz ne zaman sağlayacak?
- Her öğretmenin sınıfta, ders saati içinde istediği zaman multimedya çalışma ortamı ve projeksiyon sistemine erişme imkanını okulumuz ne zaman sağlayacak?
- Her sınıftaki iletişim sonuçlarının çıktılarına sahip olmaya yönelik bir planı okul sistemimiz ne zaman sağlayacak?
- Her öğretmene evinde bir bilgisayar, yazılım desteği ve yeterli açıklamalar okul sistemi tarafından ne zaman temin edilecek?
- Benim bütün personelim ve ben, gerçekten okulumuzda teknolojiye ne kadar sahip olduğumuzu ve onun nasıl kullanıldığını ne zaman bileceğiz?
- Okul sistemi her öğretmene mesleki gelişimi için gerekli teknolojiyi ve aktivitelerin devamlılığını ne zaman sağlayacak?
- Yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerle birlikte ilişkileri etkileyen teknolojiyle stratejik yöntemlere ne zaman yoğunlaşacağım?
- Teknolojiyi bir eğitim konusu olarak düşündükten sonra ne zaman kendi başına bir konu olarak düşüneceğim?

Weber (2006)'in "Texas'ta Temel Eğitimdeki Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği ve Bilgisayar Teknolojisini Kullanma Çalışması"adlı araştırmasında; okul yöneticilerinin almış olduğu teknoloji eğitimi ile okullarda uyguladığı teknoloji entegrasyonu arasında paralellik olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca okul yöneticilerinin % 90'ından fazlası teknoloji entegrasyonunun öğrencilerin öğrenmesini arttıracığını savunmuştur. Okul yöneticileri tarafından teknoloji entegrasyonu için hissedilen baskının en çok merkezden geldiği daha sonra öğretmen, aile ve öğrencilerden geldiği tespit edilmiştir.

Okul yöneticileri, öğretmenlerinin bilgisayar teknolojisinden yeterince faydalanması ve cesaretlenmesi için şu yolları kullanmalıdır (Star, 2001; akt. Geter, 2005: 20):

- Konferanslara ve seminerlere katılmak isteyen öğretmenler desteklenip cesaretlendirilmelidir.
- Gündem ve notların yazdırıcıdan alınarak dağıtılması yerine öğretmenlere e-mail atılmalıdır.
- Ders planları CD, disket veya e-mail yolu ile istenmelidir.
- Öğretmenlerden sınıflarının web sayfasını hazırlaması istenmelidir.
- Velilerin teknoloji hakkındaki bilgilerini artırmak için onlara teknoloji sınıfları sunulmalıdır.
- Okul yöneticileri, diğer okul yöneticilerinin çalışmalarından haberdar olmak için konferans ve seminerlere katılmalıdır.

Okul yöneticilerinin çeşitli yolları deneyerek, teknolojiye yapılan yatırımların etkisini maksimize etmeleri gerekmektedir. Bunun yollarından birisi de teknolojinin müfredata entegre edilmesidir. Bu şekilde öğrencinin öğrenmesi olumlu etkilenir. Etkili teknoloji kullanımı; müfredatla ilgili ihtiyaçlarını karşılayan bir yazılımı kullanma, kişiye özel bir öğrenme alanı sunma, öğrenilen tecrübeleri pratik yaparak artırma ve internetteki gerekli adreslere bağlanma, yeni öğrenim fırsatları sunma ile öğretmenlere öğrenmenin değerini anlatabilme gibi pek çok asgari özellikleri içermelidir (Weber, 2006).

2.3.2. Okul Yöneticisinin Bilgisayar Teknolojilerini Kullanma Yeterliği

Okullardaki eğitim öğretim faaliyetlerinden beklenen genel amaç; çocukların bilgi, beceri ve davranış olarak sağlıklı ve verimli olmasıdır. Okuldaki eğitim öğretim faaliyetlerinin başında okul yöneticileri bulunmaktadır. Okul yöneticilerinin bazı konulardaki yeterlikleri öğretmen, öğrenci, eğitici olmayan personel ve öğrenci

velileri üzerinde etkili olmaktadır. Bu kadar etkili olan okul yöneticilerinin belirli yeterliklere sahip olması gerekmektedir (Töremen ve Kolay, 2003). Artık mevzuat bekçiliği ve rutin işler dönemi geride kalmıştır. Günümüz okul yöneticilerine yeni bir soluk, yeni bir elbise gerekmektedir. Gelecekte olacak değişimleri tam olarak kestiremeyiz. Ancak okulların esnek bir yapısının olması bu değişimlerden dolayı gereklidir. Okul yöneticisinin de bu esnek yapıya geleneksel yönetim anlayışı ile uyum sağlaması mümkün değildir (Çelik, 2002: 143).

Teknolojinin çok çeşitli ve özel uygulamaları sayesinde öğretmen memnuniyeti, öğrencinin performansı ve motivasyonu artmaktadır. Eğitim programlarının etkinliğini değerlendiren geleneksel yöntemler, teknolojinin katkısını değerlendirmede genellikle yetersiz kalmaktadır. Teknolojinin okula entegre edilmesi ve başarısı için, iyi yürütülmesi ve yönetilmesi mecburidir (Weber, 2006).

Okul yöneticileri; öğrencilerinin mezun olduktan sonra da eğitimine hayat boyu devam edecek bilince sahip kişiler olarak yetişmesini sağlamalıdır. Mezun olan öğrenci eğitimin okul duvarlarının dışında da ömür boyu sürdüğünü bilmelidir. Bu bilinçle teknolojik gelişmeleri takip edip, uygulayabilmelidir. Okul yöneticisi öğretmenlerini motive ederek ortak bir amaç altında toplayabilmelidir. Öğretmenlerine öğrenmenin, araştırma yapmanın, gerekliliğini vurgulamalıdır.

Okul yöneticisi öğretmenlerine kendisini geliştirme, zamanın yeniliklerini takip edip uygulayabilme isteğini verebilmelidir. Kendisini yenilemeyen, bilgisini güncellemeyen öğretmenlerin karşısında; öğretmeninden çok daha iyi bilgisayar kullanabilen ya da o potansiyeli mevcut, bilgiye aç, gelişmeye açık öğrencilerin bulunduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin bilgi toplumuna uygun yetişebilmesinde, öğretmen ve okul yöneticisinin tutumu ve yeterlikleri çok önemlidir. Okul yöneticilerinin öğretmen üzerindeki etkisi düşünüldüğünde; çağa uygun öğrenci yetiştirilmesinde en belirleyici etkenin okul yöneticileri olduğu düşünülmektedir.

Okullarda oluşan reform niteliğindeki uygulama farklılıkları, okul yöneticilerinin görevlerini etkili bir şekilde yerine getirmede gereksinim duyulan

yeterliklere yeni bakış açısı getirmektedir. Değişim ile beraber okul yöneticilerinin sahip olması gereken yeterlikler yeniden tanımlanmalıdır (Şahin, 2000: 243-244). Bir yönetici tanımı şu şekildedir: “Bir yönetici, bilginin uygulanmasından ve performansından sorumludur”. Yaşanan değişim süreci ile birlikte bilgi gerekli bir kaynak olarak görülmektedir. Etkin yönetimin var olması için bilginin bilgiye uygulanması ve gerekli kaynaklara ulaşılması gerekmektedir (Drucker, 1993: 69).

Okul yöneticilerinde yeterlik; bir davranışı gerçekleştirmek için gereken bilgi ve beceriye sahip olmaktır. Okul yöneticisi yeni teknolojik gelişmeleri okula kazandıracak ve sonra da hem öğrencilerin hem de personelin rahatlıkla yararlanabilmesi için gerekli tedbirleri alabilecek yeterliğe sahip olmalıdır. Okul yöneticisi eğitim kalitesini yükseltmek için bu konuda gerekli araştırmaları yapabilecek, bunun için kendisini sürekli olarak geliştirecek ve dolayısıyla da personelini geliştirecek yeterliğe sahip olmalıdır (Töremen ve Kolay, 2003).

Okul yöneticisinin, yönetimin işlevlerine ilişkin kavram ve kuramları gereken düzeyde bilmesi ve bunları uygulamada yeterli olması önemli bir zorunluluktur (Başaran, 1994: 183-184). Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma konusunda; bilgisayar teknolojisinin gerekli temel kavramlarını bilmesi, ilgili yazılım ve donanımları tanınması, teknolojinin okul içinde kullanılması için bir vizyon oluşturması ve bunun için kaynak oluşturması gibi yeterliklere sahip olması gerekmektedir (Turan, 2002). Ayrıca okul yöneticisi; okulu veli ve çevre işbirliği ile geliştirme çabalarından dolayı okulun lideri olmalı, öğrenci merkezli öğrenme iklimi oluşturmalı, öğrencilerin mesleki yönden gelişimini yönetmeli, teknoloji kullanımına ilişkin becerileri ile bir öğretim lideri olmalıdır (Şişman ve Turan, 2004: 17-18).

2.3.3. Okul Yönetiminde Bilgisayar Teknolojisi Kullanım Alanları

Tablo 1: Okul yönetiminde bilgisayar teknolojisi kullanım alanları (Turan, 2002):

Öğrenci İşleri	Personel İşleri	Mali İşler	Binalar ve Araçlar	Araştırma ve Planlama İşleri	Büro İşleri	Kütüphane İşleri
-Öğrenci programları, -Not raporları, -Devam çizelgeleri, -Öğrenci ve ailelerine ilişkin demografik bilgiler, -Sağlık ve rehberlik kayıtları, -Öğretim sürecine ilişkin bilgiler, -Sınavlar, Kayıt-kabul ve okul ücretleri.	-Maaşlar, Personel dosyaları, -Görev dağılımları, -Sertifika ve diploma kayıtları, -Sözlük ve özlük kayıtları, -Vergi iadeleri ve benzeri personel işleri.	-Bütçe işleri, -Gelir-gider defteri, -Gelirler ve ödemeler, -Satın alma işleri, -Personel, maaş ve benzeri ödeme analizleri.	-Mekan kullanımı ve sınıf dağılımları, -envanterler, -Bakım programları, -Enerji yönetimi ve kullanımı.	-Bütçe analizleri, -Taşıma hizmetleri, -İstatistiksel analizler, -Test madde analizleri, -Proje, planlama ve kontrol.	-Kelime işlem, -Veri tabanı, -Elektronik ve sesli posta, -Masüstü yayıncılık, -Sunu grafikleri, -Hesap çizelgesi.	-Ödünç verme, -Katalog, -On-line araştırma, -Saklama ve satın alma.

2.3.4. Okul Yönetiminde Bilgisayar Teknolojisi Kullanmanın Avantajları

Bilgisayar teknolojisinin yönetimde sağladığı avantajlar aşağıdaki şekilde belirtilmiştir (Abalı, 2000):

- **Karar verme ve planlamada:** Yöneticinin doğru karar alması ve doğru yolu seçmesi için bilgiye gereksinimi vardır. Bilgisayar bu noktada devreye girer. Çünkü; bilgisayar yolu ile en son bilgilere ulaşılabilir ve sağlıklı kararlar alınabilir. Bilgiye kolay ulaşılması ile yönetici karar verme için daha çok zaman ayırabilir.

- **İletişim yönetimi:** Okul yöneticilerin öğretmenleri ve çevresi ile sürekli iletişim halinde olması gerekmektedir. İletişim ve haberleşme bilgisayar aracılığı ile yapılarak daha etkili olmaktadır. Bu sayede yönetici, öğretmen, öğrenci, veli ve diğer ilgili kişiler ihtiyaç halinde bilgilere ulaşabilir ve iletebilirler.
- **Öğrenci hizmetlerinin yönetimi:** Okul yönetiminde öğrenci kayıt olup mezun olana kadar öğrenci hizmetleri gerçekleştirilmektedir. Bu hizmetlerin gerçekleştirilmesi oldukça zahmetli ve zordur. Bilgisayar sayesinde bu hizmetler daha kolay ve sağlıklı yapılmaktadır.
- **Bilginin üretilmesi ve dağıtılması sürecinin yönetimi:** Bilginin sınıf içi etkinlikler dışında elde edilmesinde bilgisayarlardan faydalanılır. Bilgisayar ile istenilen bilgiye daha kolay ve kısa sürede ulaşılır.
- **Eğitim bütçesinin yönetimi:** Eğitime ayrılan kaynakların az olmasından dolayı dengeli bir şekilde dağıtım yapılması zaman alıcı ve zordur. Bu dağılımın kısa sürede ve dengeli yapılabilmesi için bilgisayarlardan faydalanılmaktadır. Ayrıca verilerin saklanması ve eski veriler ile karşılaştırılması mümkündür.
- **İşgören hizmetlerinin yönetimi:** Okul yöneticilerinin öğretmenler ve diğer personelle ilgili hizmetleri yürütmede bilgisayar hem işleri kolaylaştırır hem de zamandan tasarruf sağlar.

2.3.5. Okul Yönetiminde Bilgisayar Teknolojisi Kullanmanın Dezavantajları

Okul yöneticilerinin yeterli bilgisayar teknolojisi bilgisine sahip olmaması ya da uygun olmayan teknolojiyi seçip kullanması durumunda meydana gelecek dezavantajlar aşağıda belirtilmiştir (Turan, 2002):

- Teknolojinin atıl kalması,
- Teknolojinin amaç dışı kullanılması,
- Teknolojiye karşı olumsuz tavrın oluşması,
- Sınırlı kullanım sonucu verim alınmaması,
- Kullanıcıları olumsuz etkilemesi,
- Zamanın etkili kullanılmaması ve kaynak israfıdır.

Okullarda bilgisayar teknolojisi kullanmanın negatif etkilerinden birisi de öğretmenlerin öğretimde; eğitim teknolojisinin öğrenilmesi, planlanması ve uygulanması için gereken zamana entegre olmamaları sebebiyle kendilerini iyi hazırlanamamış hissetmeleridir. Öğretmenlerin teknoloji kullanımında güven ve yetenek eksikliği duyması, sınıf içinde teknoloji kullanımında negatif yansımalara sebep olmaktadır. Pek çok öğretmen ve eğitime göre ana sorun yazılım, diz üstü ve masa üstü bilgisayarlar, bilgisayardan TV'ye bağlantılar, dijital kameralar ve finansman gibi kaynaklardaki ciddi eksikliklerden kaynaklanmaktadır (Türkmen, 2005: 35).

Bilgisayar teknolojisinden faydalananlar ve faydalanmayanlar arasında oluşan mesafeler toplumlar arasında ayrılıkların büyümesine sebep olmaktadır. Bu mesafe; her an hazır bilgiye, iletişime ve bunların sağladığı birikime erişimi olanlarla bu bilgi ve beceriden uzak olanlar arasında meydana gelmektedir. Bu da ekonomik, ırksal, etnik ve eğitimsel bir bölünmeye sebep olmaktadır (Biggs, 2006: 5). Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisi uygulamalarını kullanmaları; okulun bulunduğu çevre halkına, okullara çeşitli ödeme ve bağışların yapılıp yapılmamasına ve öğrenci karakteristiği gibi faktörlere göre sistematik olarak değişmektedir. Okulun yerleşim

yeri, okulun bulunduğu yerdeki toplum tipi, her öğrenci için harcanan para ve öğrencinin sosyo ekonomik durumu gibi faktörler dijital bölünmeye katkıda bulunmaktadır (Weber, 2006: 136).

2.3.6. Okul Yöneticileri İçin Teknolojik Standartlar

ABD’de “Uluslararası Eğitim Teknolojisi Topluluğu” tarafından okul yöneticileri için teknolojik standartlar belirlenmiştir.

2.3.6.1. Liderlik ve Vizyon

Okulun yönetiminde meydana gelen değişimler ile değişen okul yöneticisinin küreselleşme, teknoloji, örgütsel öğrenme ve toplam kalite yönetimi gibi yenilikler ile yeni roller üstlenmesi gerekmektedir. Bu da her şeyden önce yeni bir misyon, vizyon sahibi olmak ve yeni bir liderlik davranışını gerektirir (Çelik, 2002: 143). Vizyon sahibi bir lider olmak ile kendi vizyonunu herkese kabul ettirmek kastedilmemektedir. Öğretmen ve öğrencileriyle okuldaki herkeste aynı heyecanı uyandıracak bir yön tayin etmek, ortak bir vizyon oluşturmak kastedilmektedir (Özden, 2005: 165). Paylaşılan bir vizyon oluşturma, yöneticilerin günlük çalışmalarının merkezi bir unsuru olarak görülmelidir. Hep devam eden ve hiçbir zaman sona ermeyen büyük bir liderlik faaliyetinin parçası olmalıdır (Senge, 2004).

Okul yöneticileri teknolojiyi entegre etmek için ortak bir vizyon oluşturarak insanları yönlendirmelidir. Ayrıca vizyonun çevresel ve kültürel etkenlerle beslenmesini sağlayarak, teknolojiyi kullanmak üzere oluşturulan vizyonun herkes tarafından sahiplenilmesini sağlamalıdır. Vizyonu başarmak için dinamik, uzun vadeli, sistematik bir teknoloji planını; geliştirmek, gerçekleştirmek ve takip etmek için uyumlu ve dahil edici bir süreci sürdürmelidir. Teknolojiyle yenilenmeyi ve risk almayı savunan bir düşüncüyü insanlara empoze etmelidir. Kararlarını verilere dayanarak almalıdır. Ülke çapında veya ülkeler arası düzeydeki teknoloji planlarını destekleyen programları, politikaları ve ekonomik çalışmaları savunmalıdır (www.iste.org).

Okul yöneticisi, okula teknoloji entegrasyonunu sağlamak için öğretmenlerle oluşturduğu ortak bir vizyonda sürekli işbirliği içerisinde çalışmalıdır. Okul yöneticileri ve öğretmenler için mesleki gelişimin yenilenmesi de teknoloji entegrasyonunu sağlamada önemli ölçüde etkilidir. Ayrıca veli ve okul aile birliği üyeleri, okulda teknoloji entegrasyonu konusunun iyi algılanması için yetkilendirilmelidir (Clark, 2007: 43).

Okul yöneticileri değişimi takip edebilmeli ve değişimi yönetebilmelidir. Okul yöneticisi çalışanlarını motive etmeli, destekleyici bir kültür yaratmalı, ortak bir grup vizyonu geliştirmeli, olumlu bir öğrenme ortamı oluşturmalı ve en üst düzey performansın sergilenmesini sağlamalıdır (Smith ve Piele; akt. Balay, 2004).

2.3.6.2. Öğrenim ve Öğretim

Bir okul yöneticisinin en belirgin ve önemli rolü değişim ve gelişmelere göre gerekli öğretimi sağlamaktır. Okul yöneticileri daha çok öğrenciye, daha az zamanda, daha fazla bilgi öğrenme ortamı sağlamak zorunda kalmaktadırlar. Bu nedenle öğrenimde verimliliği ve etkililiği sağlayacak yeni öğretim, yöntem ve tekniklerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca konuların daha kalıcı ve kolay öğrenilmesini sağlamak için yeni araç ve gereçlerin, yöntemlerin sürekli olarak araştırılıp geliştirilmesi gerekmektedir (Çelikten, 2002: 182).

Okul yöneticisi öğretim liderliği konusunda yeni yaklaşımları okula taşıyıp paylaşarak ve bunu öğretmenleri ile paylaşarak gelişimlerini sağlama yeterliğine sahip olmalıdır (Şahin, 2000: 54). Ve okul yöneticileri yeniliğe adaptasyon kabiliyeti yüksek kişiler olup çalışanlarının yeniliğe adaptasyonunu sağlamalıdır (Töremen, 2000).

Okul yöneticileri müfredat tasarımını, eğitim stratejilerini ve eğitim çevresini; öğrenim ve öğretimi maksimize eden teknolojilere entegre etmelidir. Öğrenci başarısında yüksek düzeyleri hedefleyen yönerge ve standartlarla belirlenmiş,

müfredatı zenginleştiren ve destekleyen uygun teknolojileri kullanmalı, değerlendirmeli ve yaygınlaştırmalıdır. İşbirlikçi teknoloji zengini öğrenim ortamlarını destekleyerek erişim kolaylığı sağlamalıdır. Öğrencinin bireysel ve uzak ihtiyaçlarını karşılayan teknolojiyle donatılmış, öğrenci merkezli çevreler sağlamalıdır. Yüksek düzeyde düşünme, karar verme ve problem çözme becerilerini geliştiren öğrenim metodlarını destekleyen ve geliştiren teknoloji kullanımına kolaylık sağlamalıdır. Teknolojiyle öğrenim ve öğretimi geliştirmek ve mesleki gelişimi sağlamak için; teknolojiden okul personelinin faydalanmasını sağlamalıdır (www.iste.org).

2.3.6.3. Üretkenlik ve Mesleki Uygulama

Okul yöneticileri ve personeli mesleki uygulamalarını zenginleştirmek ve üretkenliklerini artırmak için teknoloji kullanmalıdır. Teknolojinin rutin ve etkili kullanımında model oluşturmalı; meslektaşları, öğretmenler, veliler, öğrenciler ve daha geniş topluluklar arasında iletişim kurmada ve işbirliği oluşturmada teknoloji kullanmalıdır. Teknoloji kullanma yeterliği sayesinde sürdürülebilir iş hayatıyla ilgili mesleklerle ilgilenmelidir. Örgütsel gelişim için teknolojiyi kullanmalıdır (www.iste.org). Okul yöneticileri, bilimsel ve teknik konulardaki bilgilerini yöneticilik bilgileriyle bütünleştirmek zorundadır. Okul yöneticisi geleceği dönük mesleki projeleri planlayabilmek için gerekli teknoloji bilgisine sahip olmalıdır (Şentuna, 2003: 4).

2.3.6.4. Destek, Yönetim ve İşlemler

Okul yöneticileri, okulda önceden saptanmış amaçlara ulaşmak üzere gerekli insan ve madde kaynaklarını sağlama ve yönlendirme sürecini gerçekleştirmelidir. Okulun amaçları doğrultusunda etkili çalışmasını sağlamak ve faaliyetlere yön ve bütünlülük sağlamak zorundadır (Taymaz, 2003: 22). Okul yöneticileri, okuldaki çalışmaların odak noktasını belirleyerek okuldaki herkesin çabalarını o noktada toplayabilmelidir. Okul yöneticisi, okulun amaçları doğrultusunda kendisinin, öğretmenlerinin ve diğer personelinin gayretlerini aynı noktada birleştirerek gereken

desteği elde etmelidir (Özden, 2005: 111-112). Okul yöneticileri teknolojiye uyum sağlamak için politikaları ve ana konuları gerçekleştirmeli ve takip etmelidir. Teknolojinin entegrasi için gerekli olan mali ve insan kaynaklarını tahsis etmelidir. Teknoloji planlarını, stratejik planlarını ve mevcut gelişim planlarını diğer kaynakları ve çabaları harekete geçirmek için kullanılmalıdır (www.iste.org).

2.3.6.5. Ölçme ve Değerlendirme

Okul yöneticileri etkili ölçme ve değerlendirme sistemlerini planlamak ve gerçekleştirmek için teknoloji kullanılmalıdır. Öğrenim, iletişim ve verimlilik ile uygun teknoloji kaynaklarının kullanımı için çoklu yöntemler kullanılmalıdır. Öğrencinin çalışmalarını neticesinde verileri toplamak, sonuçları yorumlamak ve bulguları ilişkilendirmek için teknoloji kullanılmalıdır. Personelin teknoloji kullanımında ki bilgi, beceri, performansını ölçmek ve mesleki gelişimini sağlamak için teknoloji kullanılmalıdır (www.iste.org). Okul yöneticilerinin sağlıklı karar alması için sağlıklı verilerden yararlanması gerekir. Bunu sağlayacak olan teknoloji kullanımınıdır (Abalı, 2000).

2.3.6.6. Sosyal, Yasal ve Etnik Durumlar

Okul yöneticileri, teknoloji ürünlerinin okulda sağlayabileceği olanaklar ve yaratacağı sorunların yasal boyutlarını bilmek zorundadır. Okul yöneticileri için teknoloji kullanım becerileri dışında teknoloji ilişkili yasal konular (internet suçları, patent uygulaması, ticari hakların kullanımı ve ihlali, etik ilkeler, merkezi ve yerel düzeyde teknoloji kullanım politikaları vb.) önem kazanmaktadır (Şentuna, 2003: 4). Yöneticiler ilgili yasal durumları saptayıp, yorumlayabilmelidir. Yönetimde amaçların planlanan düzeyde gerçekleştirilmesi için ilke ve kuralların göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Eğitim yöneticisi ilke ve kuralları uygulama sırasında yorumlayabilecek yeterlikte olmalıdır (Başaran, 1994: 183).

Okul yöneticileri, teknolojik değişime adaptasyon süreci içerisinde okulun varlık nedenini, evrensel ve yerel değerleri yeniden sorgulamalıdır. Okul içerisindeki

öğretmen ve diğer personele düşen görevleri; öğretmen, öğrenci ve yöneticilerin aralarındaki ilişkileri ve bu ilişkiyi anlamlı kılan kültürel ve etnik değerleri yeniden gözden geçirmelidir. Bu bir anlamda zihinsel kalıpların değişmesi demektir (Özden, 2005: 161).

Okul yöneticileri teknolojiyle bağlantılı sosyal, yasal ve etnik durumları anlamalı ve bu konuyla ilgili kararlarında bir model oluşturmalıdır. Bütün öğrenci ve öğretmenlere teknolojik kaynaklara erişim eşitliği sağlamalıdır. Teknoloji kullanımı sorumluluğunu yaygınlaştırmak için sosyal, yasal ve etnik uygulamaları teşhis edip ilişkilendirmeli ve kuvvetlendirmelidir. Teknoloji kullanımıyla ilgili çevresel emniyeti, sağlığı ve gizliliği kuvvetlendirmelidir (www.iste.org).

BÖLÜM III

3.YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modelinin kullanılacağı betimsel bir çalışmadan oluşmuştur. Karasar (2002)'a göre bu araştırma yöntemi, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Ankara İli merkez ilçelerindeki resmi ilköğretim okullarında görev yapan okul müdürü ve müdür yardımcılarını oluşturmaktadır.

Araştırmada evrenin tamamına ulaşmada zaman ve mali sorunlar yaşanacağından örneklem alınma yoluna gidilerek, örneklem seçiminde "Tabakalı" yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde bütün değerlerin örnekleme girme şansları eşittir. Ankara ilindeki sekiz merkez ilçelerin (Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Mamak, Sincan ve Yenimahalle) dengeyi sağlayacak biçimde ilköğretim okulları seçilerek bu okullarda görevli müdür ve müdür yardımcılarında anket uygulanmıştır. Araştırmada 100 ilköğretim okulu örneklem seçilmiş ve MEB İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden Ankara'daki "Resmi İlköğretim Okulu İstatistik Bilgileri" alınmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda 2007-2008 öğretim yılı merkez ilçelerdeki ilköğretim okulları sayısı toplamı 537'dir. Merkez ilçelerdeki toplam

yönetici sayısı 1277'dir. Bunlardan 1069 kişi erkek yönetici, 208 kişi ise bayan yöneticilerden oluşmaktadır. İlgili ilçelerden seçilecek okul ve okul yöneticilerinin belirlenmesinde yansız seçme yoluna gidilmiştir.

Araştırmada Ankara'ya bağlı merkez ilçelerin her biri ayrı bir tabaka olarak düşünülmüştür. Böylece her merkez ilçede yer alan yönetici sayısı, toplam içindeki oranına göre araştırma örnekleminde yer almıştır. Ayrıca her ilçedeki yöneticilerin cinsiyeti dikkate alınarak alt tabakalar oluşturulmuştur. Örneğin Ankara'nın merkez ilçesi Altındağ'da ilköğretim okulu yönetici sayısı 131'dir (Erkek: 116; Kadın: 15). Altındağ İlçesi'nde görevli okul yöneticilerinin toplam içindeki oranı yaklaşık olarak %10 ($131/1277=0.10$) olarak hesaplanmıştır. Buna göre anket uygulanacak görevli yöneticilerin toplamı içinden %10'u Altındağ ilçesinden seçilmiştir. Bu hesaplama doğrultusunda araştırma örneklemine Altındağ ilçesinden alınacak yönetici sayısı 20'dir.

Uygulama yapılacak okulların seçilmesinde de yönetici sayılarına benzer bir şekilde tabakalı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Merkez ilçelerde yer alan okul sayısının toplam okul sayısı içindeki oranı bulunmuş ve bu oran ile uygulama yapılacak ilköğretim okulu sayısı belirlenmiştir. Örneğin 2007–2008 öğretim yılı verilerine göre Ankara'nın merkez ilçelerinde toplam 537 ilköğretim okulu bulunmaktadır. Altındağ ilçesindeki okul sayısı 65'tir. İlçedeki okul sayısının merkez ilçelerdeki toplam ilköğretim okulu sayısına oranı yaklaşık olarak % 12 ($65/537=0.12$) olarak hesaplanmıştır. Buna göre araştırma kapsamında uygulama yapılacak 100 okulun % 12'si ($100 \times 0.12= 12$), Altındağ İlçesi'ndeki okullar arasından yansız (random) olarak belirlenmiştir. Bu hesaplamalara göre, Ankara İli Altındağ İlçesi'nde 12 ilköğretim okulu ve 20 yönetici sayısı araştırma kapsamına alınmıştır. Bu hesaplamalar Ankara ili merkez ilçelerin hepsinde uygulanmıştır. Merkez ilçelerde seçilecek okul ve okul yöneticilerinin belirlenmesinde ise yansız seçme yoluna gidilmiştir.

Araştırma kapsamında örneklem seçilen sekiz merkez ilçelerde görev yapan okul müdürü ve müdür yardımcıları sayıları ile okul sayıları ve bunların örneklem içindeki oranları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Araştırma Örnekleme

İlçe	Okul Sayısı	Yönetici Sayısı			Okul (%)	Okul (n=100)	Yönetici (%)	Yönetici (n=200)
		Erkek	Kadın	Toplam				
Altındağ	65	116	15	131	12	12	10	20
Çankaya	104	186	68	254	19	19	20	40
Etimesgut	36	75	18	93	7	7	7	14
Gölbaşı	32	23	5	28	6	6	2	4
Keçiören	83	227	38	265	16	16	21	42
Mamak	91	160	20	180	17	17	14	28
Sincan	44	116	5	121	8	8	10	20
Yenimahalle	82	166	39	205	15	15	16	32
Toplam	537	1069	208	1277	100	100	100	200

Araştırmada 100 ilköğretim okulunda uygulama yapılabileceği düşünülmektedir. Tablo 1’e göre Altındağ’dan 12, Çankaya’dan 19, Etimesgut’tan 7, Gölbaşı’ndan 6, Keçiören’den 16, Mamak’tan 17, Sincan’dan 8 ve Yenimahalle’den 15 olmak üzere toplam 100 ilköğretim okulu araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmanın örnekleminde 200 ilköğretim okulu yöneticisi yer almıştır. Tablo 1’e göre ilçelerdeki okul yöneticisi dağılımı şu şekildedir: Altındağ’dan 20, Çankaya’dan 40, Etimesgut’tan 14, Gölbaşı’ndan 4, Keçiören’den 42, Mamak’tan 28, Sincan’dan 20 ve Yenimahalle’den 32 olmak üzere toplam 200 okul yöneticisi yer almıştır.

3.3. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada iki bölümden oluşan bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Birinci bölümde katılımcıların kişisel bilgileri (cinsiyeti, görevi, yaşı, branşı, kıdemi ve hizmet içi eğitimi gibi) yer almaktadır. İkinci bölümde ise ilköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojisi kullanma düzeyini belirlemek için dört alanı kapsayan (işgören işleri, öğrenci işleri, eğitim işleri ve okul işletmesi işleri) 40 maddelik bir ölçek yer almaktadır.

Veri toplama aracının geliştirilmesi için Karayel (2003)'in çalışmasından yararlanılmıştır. Müdür ve müdür yardımcısı grubu ile odak grup çalışması yapılmıştır. Uzman görüşü alınmıştır. Veri toplama aracının geliştirilmesinde “sorularda anlaşılmayan yerler var mı?” diye sorularak, madde havuzu oluşturulmuş, müdür ve müdür yardımcıları grubu ile en anlamlı sorular seçilmiştir. Yerli ve yabancı literatür taraması yapılmıştır. Dil anlatımı açısından Türkçe Öğretmeni ile düzeltmeler yapılmıştır.

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların cinsiyet, yaş, branş, yöneticilik kıdemine ve bilgisayar teknolojisi ile ilgili hizmet içi eğitim alınıp alınmadığına ilişkin kişisel bilgiler yer almaktadır. Aracın ikinci bölümünde ise bilgisayar teknolojisinin okuldaki kullanım alanlarından;

- a) işgören işleri,
- b) öğrenci işleri,
- c) eğitim işleri,
- d) okul işletmesi ile ilgili işleri kapsayan 40 maddelik bir ölçek hazırlanmış ve ön uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

İlköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini kullanma konusundaki ilgi ve yeterliklerini belirlemek amacıyla hazırlanan 5’li likert tipinde ölçeklenmiş 40 maddelik ölçme aracının Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0.90 bulunmuştur.

Ölçme aracının güvenilirliği, maddelerin ölçme aracındaki tüm maddelerin tümüyle olan tutarlılığıdır. Bir başka deyişle, tesadüfi hatalardan arınlık derecesidir. Bu bağlamda güvenilirlik, ölçme sonuçlarına karışan hata miktarının bilgisini verir. Güvenirlilik katsayısı, 0 (sıfır) ile (+1) arasında değerler alır. Testin güvenilirliği sonucunun (+1)'e yakın değerler alması istenen bir durumdur. Güvenirlik katsayısının 0,70 den yukarı olması istenen bir sonuçtur. Bu bağlamda bu araştırmada kullanılan ölçme aracının bulunan güvenirlilik katsayısı kabul edilebilir sınırlar arasında olduğu görülmektedir. Güvenirlik katsayısı, 0.70 in altında olması ölçme aracının güvenilirliğinin uygun olmadığı şeklinde yorum yapılır ve ölçme aracını oluşturan maddeler, madde analizleriyle tekrar gözden geçirilip yeniden hazırlanır.

3.4. Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışmaları

Madde-Toplam Korelasyonu (Madde Ayırcılık Gücü): Madde geçerlik katsayısı da denir. Bir maddenin testle korelasyonudur. Bir test sorusunun ayırcılığı onun, yoklanan davranışa sahip olan cevaplayıcıları bu davranışa sahip olmayanlardan ayırma gücüdür (Özçelik,1997:123). Ayırt etme gücü 0,30 ve daha yüksek değerlerde ise madde ile ölçülen davranışa sahip birey ile madde ile ölçülen davranışa sahip olmayan iyi ayırt ediyor demektir. Güvenirliğin yüksek bir değerde olması için madde-toplam korelasyon katsayısı 0.30 değerinden düşük maddeler ölçekten çıkarılır. 50 kişilik pilot uygulama sonucunda maddelerin madde toplam korelasyonları tabloda gösterilmiştir.

İlköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini kullanma konusundaki ilgi ve yeterliklerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçme aracının geliştirilmesi sürecinde ilk olarak konu ile ilgili literatür taranmıştır. Hazırlanan ölçme aracı, iki bölümden oluşmaktadır. Ölçme aracının birinci bölümünde, cinsiyet, görev türü, branş, yaş ve kıdem gibi yöneticilere ilişkin kişisel bilgiler bulunmaktadır. Anketin ikinci bölümünde ise okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini kullanma konusundaki ilgi ve yeterliklerini belirlemeye dönük 5 likert tipinde 40 madde bulunmaktadır. Bu 40 madde de kendi

içinde bilgisayar teknolojisinin okuldaki kullanım alanlarının her bir alanına ilişkin 10'ar maddeden oluşturulmuştur. Bu alanlar, işgören işleri, öğrenci işleri, eğitim işleri ve okul işletmesi ile ilgili işleri olarak tasarlanmıştır.

Hazırlanan anket, 50 okul yöneticisine uygulanarak bir pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonucuna göre her bir alanda yer alan anket maddelerinde madde-toplam korelasyonu (madde ayırıcılığı) 0.30'un altında olan maddeler, madde ayırıcılığı değerinin düşük olması gerekçesi ile anketten çıkarılmıştır. Pilot uygulama sonucuna göre 2. bölümü oluşturan maddelerin madde ayırıcılık değerleri Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Pilot uygulama sonucuna göre maddelerin madde ayırıcılık değerleri

İşgören işleri		Öğrenci işleri		Eğitim işleri		Okul işletmesi ile ilgili işler	
Madde no	Madde-toplam korelasyonu	Madde no	Madde-toplam korelasyonu	Madde no	Madde-toplam korelasyonu	Madde no	Madde-toplam korelasyonu
1	0.79	11	0.04	21	0.53	32	0.31
2	0.34	12	0.31	22	0.61	32	0.24
3	0.59	13	0.60	23	0.55	33	0.56
4	0.78	14	0.43	24	0.09	34	0.55
5	0.83	15	0.45	25	0.63	35	0.30
6	0.85	16	0.51	26	0.28	36	0.63
7	0.78	17	0.41	27	0.47	37	0.65
8	0.65	18	0.51	28	0.79	38	0.36
9	0.73	19	0.37	29	0.72	39	0.36
10	0.60	20	0.39	30	0.68	40	0.20

2. bölümünü oluşturan maddelerden 11, 26, 32 ve 40. maddelerin madde ayırıcılıklarının (madde-toplam korelasyonlarının) 0,30'dan düşük olması gerekçesi ile anketten çıkarılmıştır. Pilot uygulama sonucunda madde analizine göre maddeler de çıkarıldıktan sonra anketin güvenilirlik katsayısına bakılmıştır. Anketin güvenilirlik katsayısı Cronbach Alfa katsayısı ile hesaplanmıştır. Hesaplanan Alfa güvenilirlik katsayıları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Alfa güvenilirlik katsayıları

<i>Alt Alanlar</i>	<i>Madde Sayısı</i>	<i>Güvenirlik Katsayısı</i>
<i>İşgören işleri</i>	10	0.92
<i>Öğrenci işleri</i>	9	0.84
<i>Eğitim işleri</i>	9	0.84
<i>Okul işletmesi ile ilgili işler</i>	8	0.77
<i>Tümü</i>	36	0.90

Bulunan güvenilirlik katsayılarının 0.70'in üzerinde olduğu görülmektedir. Bu nedenle anketin alt boyutlarının ve tamamının güvenilirliğinin uygun olduğu söylenebilir.

Anketin geçerliliği çalışmada ise anketteki maddeler üzerinde ölçme ve değerlendirme uzmanından ve sosyal bilgiler branş öğretmenlerinden görüşler alınmış ve bu görüşler doğrultusunda anket düzenlenmiştir. Uygulama anketinin bir örneği Ek 1'de sunulmuştur.

Bunun yanı sıra faktör analizi ile ölçme aracının geçerliliğinin incelemelerinde bulunulmuş ve bulgular Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Maddelere ilişkin faktör analizi

Faktör	Özdeğerler			Faktör yüklerinin kareleri toplamı		
	Toplam	Açıklanan Varyans %	Birikimli Varyans %	Toplam	Açıklanan Varyans %	Birikimli Varyans %
1	11.387	31.630	31.630	11.387	31.630	31.630
2	5.197	14.435	46.066	5.197	14.435	46.066
3	3.220	8.945	55.011	3.220	8.945	55.011
4	3.068	8.522	63.533	3.068	8.522	63.533
5	2.242	6.227	69.759	2.242	6.227	69.759
6	1.868	5.189	74.949	1.868	5.189	74.949
7	1.470	4.083	79.031	1.470	4.083	79.031
8	1.222	3.394	82.425	1.222	3.394	82.425
9	1.019	2.830	85.256	1.019	2.830	85.256
10	.917	2.547	87.803			
11	.624	1.734	89.537			
12	.552	1.534	91.070			
13	.511	1.420	92.491			
14	.477	1.325	93.816			
15	.374	1.038	94.854			
16	.312	.867	95.721			
17	.298	.829	96.550			
18	.226	.628	97.178			
19	.194	.538	97.716			
20	.140	.388	98.104			
21	.134	.372	98.476			
22	.121	.336	98.812			
23	.115	.318	99.131			
24	.073	.203	99.334			
25	.061	.169	99.503			
26	.046	.127	99.629			
27	.035	.097	99.726			
28	.027	.076	99.802			
29	.021	.058	99.860			
30	.019	.054	99.914			
31	.014	.039	99.953			
32	.010	.028	99.981			
33	.003	.009	99.990			
34	.002	.006	99.996			
35	.001	.004	100.000			
36	2.38	6.61	100.000			

Kaiser-Meyer-Olkin örneklem yeterliliği:0.78

Bartlett's Küresellik testinin ki kare değeri= 4957.913 Sd=780 P=0.000

Açıklanan toplam varyans analizi sonuçları incelendiğinde 36 madde için 9 faktörün bulunduğu ve bu 9 faktörlü ölçme aracı ile ölçülen ilköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini kullanma konusundaki ilgi ve yeterliklerinin %85'i açıklandığı söylenebilir. Kaiser-Meyer istatistiğinin 0.70 den büyük çıkması ise veriler için örneklem sayısının yeterli olduğunun bir göstergesidir. Barlett küresellik testi sonuçları da verilerin faktör analizi için uygunluğunu test eder. Dolayısıyla bu veriler için verilerin faktör analizine uygun olduğu söylenebilir ($p<0.05$). Genel olarak faktör analizi sonuçlarının da ölçme aracının geçerliliği için uygun olduğu söylenebilir.

3.5. Verilerin Analizi

Sonuç olarak araştırmanın alt problemlerine ilişkin 36 maddeye ilişkin verilen yönetici görüşleri değerlendirilmiştir. Maddeler 5li likert tipinde olduğundan yönetici görüşleri, “Her zaman” 5 puan, “Çoğu zaman” 4 puan, “Bazen” 3 puan, “Nadiren” 2 puan ve “Hiçbir zaman” 1 puan olmak üzere SPSS 15.0 programına girilmiş ve araştırma verileri bu program aracılığıyla çözümlenmiştir. Araştırmanın verileri, frekans, %, ortalama, s.sapma istatistiklerinin yanı sıra varyans analizi (ANOVA) ve t testi istatistikleri ile çözümlenmiştir. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak ele alınmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri için toplanan verilerden elde edilen bulgular, tablo ve açıklamalarıyla birlikte verilerek bunlara dayalı yorumlar yapılmıştır.

4.1. Araştırmaya Katılanların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın amacına ilişkin bulgulara yer vermeden önce ölçme aracının 1. bölümünden (demografik bilgiler) toplanan verilere ilişkin bulgular Tablo 6’da özetlenmiştir.

Tablo 6: Araştırmaya katılanlara ilişkin bilgiler

Değişkenler		f	%f
Cinsiyet	Kadın	31	16
	Erkek	169	84
Görev Türü	Müdür	62	31
	Müdür Yardımcısı	138	69
Branş	Sınıf Öğretmeni	107	54
	Branş Öğretmeni	93	46
Yaş	21–40 yaş arası	35	18
	41 yaş ve üzeri	165	82
Yöneticilikteki kıdem	1–5 yıl	15	8
	6–10 yıl	24	12
	11–15 yıl	80	40
	16 yıl ve üzeri	81	40
Bilgisayar teknolojisi ile ilgili hizmet içi eğitim aldınız mı?	Evet	172	86
	Hayır	28	14
TOPLAM(N)		200	%100

Bulgulara göre ilköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin %84'ü erkek, %16'sı kadındır. Araştırmaya katılanların %31'i müdür, %69'u da müdür yardımcısı görevindedir. %54'ünün branşı sınıf öğretmeni iken %46'sı branş öğretmenidir. Okul yöneticilerinin %82 gibi büyük bir çoğunluğu 41 yaş ve üzerindedir. %40'ının yöneticilikteki kıdemleri 11–15 yılları arasında iken bir diğer %40'lık grubun da yöneticilikteki kıdemleri 16 yıl ve üzerindedir. İlköğretim okul yöneticilerinin %86'sı daha önce bilgisayar teknolojisi ile ilgili hizmet içi eğitim almış iken %14'ü bilgisayar teknolojisi ile ilgili bir hizmet içi eğitim almadığını ifade etmiştir.

4.2. Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisine Uyum Düzeyleri

İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerine kullanmaya ilişkin uyum sağlamadaki yeterliliklerini belirleyebilmek amacıyla ölçme aracının 2. bölümünü oluşturan ifadelerle okul yöneticilerinin vermiş oldukları cevapların ortalamalarından yararlanılmıştır. Buna göre okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisinin okuldaki kullanım alanlarına ilişkin uyum düzeylerine ilişkin ortalama, standart sapma istatistikleri Tablo 7'de özetlenmiştir.

Tablo 7: Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisinin okuldaki kullanım alanlarına ilişkin uyum düzeyleri

Bilgisayar teknolojisinin okuldaki kullanım alanları	Madde Sayısı	Alnabilecek en yüksek puan	Uyum Sağlama Yüzdesi	\bar{x}	S
İşgören işleri	10	50	84%	41.76	6.79
Öğrenci işleri	9	45	83%	37.18	5.28
Eğitim işleri	9	40	88%	35.37	5.50
Okul işletmesi ile ilgili işler	8	40	65%	25.92	5.93
Bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri	36	180	78%	140.23	16.29

Bulgulara göre bilgisayar teknolojisinin okuldaki kullanım alanlarından en fazla bilgisayarı okul yöneticilerinin eğitim işlerinde %88 kullandıkları söylenebilir. Okul yöneticilerinin bilgisayarı işgören işlerinde kullanma yüzdesi %84, öğrenci işlerinde %83 ve okul işletmesi ile ilgili işlerde %65 düzeyinde kullanmakta oldukları da görülmektedir. Genel olarak okul yöneticilerinin tüm alanlarda bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri %78'dir. Bir başka deyişle, araştırmaya katılan okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini kullanma düzeylerinin %78 olduğu söylenebilir.

4.3. Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisini Kullandığı Yönetmel Alanların Sıklık Düzeyine İlişkin Sonuçlar

İlköğretim okulu yöneticileri bilgisayar teknolojilerini ne tür yönetmel işlevler için kullandıklarını belirlemek amacıyla her bir ifadenin ortalama istatistiğinden yararlanılmıştır. Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini okulda “işgören işlerinde” kullanma sıklıkları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Okul yöneticilerinin görüşlerine göre bilgisayar teknolojilerini işgören işlerinde en çok kullandıkları ilk üç işlem, “sertifika ve diploma kayıtlarını hazırlama ($\bar{X} = 4.80$)”, “okul çalışanlarına (öğretmen, hizmetli vs.) ilişkin atama, ayrılma, nakil ve yer değiştirme işlerini düzenleme ($\bar{X} = 4.58$)” ve “çalışan izin defterinin hazırlama ($\bar{X} = 4.31$)” işleridir.

Bunun yanı sıra, bilgisayar teknolojilerini okul yöneticilerinin işgören işlerinde en az kullandıkları ilk üç işlem, “çalışan özlük dosyasını hazırlama ($\bar{X} = 4.13$)”, “okul çalışanlarının ödeme işleriyle ilgili dosyaların hazırlaması, maaş bordrolarını düzenleme ($\bar{X} = 3.88$)” ve “yolluk, doğum, tedavi, ölüm ve cenaze yardımlarının düzenleme ($\bar{X} = 3.53$)” işleridir. Her ne kadar işgören işleri arasında en az kullanılan işlem olsa da bu işler ortalamaları bakımından okul işlerinde kullanma sıklıkları “çoğu zaman” olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

Tablo 8: Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini “işgören işlerinde” kullanma sıklıkları

İşgören işleri	Önem Sırası	\bar{X}	S	Sıklık Düzeyi
1. Okul çalışanlarına (öğretmen, hizmetli vs.) ilişkin atama, ayrılma, nakil ve yer değiştirme işlerinin düzenlenmesi	2	4.58	0.74	Her zaman
2. Yolluk, doğum, tedavi, ölüm ve cenaze yardımlarının düzenlenmesi	10	3.53	1.03	Çoğu zaman
3. Okul çalışanlarının ödeme işleriyle ilgili dosyaların hazırlanması, maaş bordrolarının düzenlenmesi	9	3.88	1.05	Çoğu zaman
4. Sağlık karnelerinin düzenlenmesi, hasta sevk işlemlerinin yapılması, sağlık raporlarının kaydedilmesi	6	4.17	0.87	Çoğu zaman
5. Okul çalışanlarının devam-devamsızlık defterinin hazırlanması	7	4.14	1.07	Çoğu zaman
6. Çalışan izin defterinin hazırlanması	3	4.31	1.11	Her zaman
7. Çalışan sicil defterinin hazırlanması	5	4.25	1.24	Her zaman
8. Çalışan özlük dosyasının hazırlanması	8	4.13	1.16	Çoğu zaman
9. Yıllık, mazeret, hastalık ve aylıksız izinlerinin düzenlenmesi	4	4.29	0.94	Her zaman
10. Sertifika ve diploma kayıtlarının hazırlanması	1	4.80	0.64	Her zaman

Okul yöneticilerinin görüşlerine göre bilgisayar teknolojilerini öğrenci işlerinde en çok kullandıkları ilk üç işlem, “diploma, karne, takdir ve teşekkür belgelerinin bilgisayardan hazırlanması ($\bar{X} = 4.93$)”, “öğrenci karnelerinin internet ortamından verilmesi ($\bar{X} = 4.74$)” ve “öğrencinin kayıt, nakil ve devamsızlık işlemlerinin internet ortamında yapılması ($\bar{X} = 4.64$)” işleridir. Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini okulda “öğrenci işlerinde” kullanma sıklıkları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9: Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini “öğrenci işlerinde” kullanma sıklıkları

Öğrenci İşleri	Önem Sırası	\bar{x}	S	Sıklık Düzeyi
12. Öğrencinin kayıt, nakil ve devamsızlık işlemlerinin internet ortamında yapılması	3	4.64	0.67	Her zaman
13. Öğrenci notlarının elektronik posta ile veliye ulaştırılması	7	3.65	1.14	Çoğu zaman
14. Diploma, karne, takdir ve teşekkür belgelerinin bilgisayardan hazırlanması	1	4.93	0.41	Her zaman
15. Öğrenci karnelerinin internet ortamından verilmesi	2	4.74	0.68	Her zaman
16. Öğrenci velilerine internet ortamından öğrencisinin durumunu izlemek üzere kullanıcı kodu ve şifresi verilmesi	4	4.33	1.01	Her zaman
17. İnternet aracılığı ile okul bilgilerinin, okula ait duyuru ve ilanların görülebilmesi	6	3.93	1.03	Çoğu zaman
18. Öğrencinin sınıf, ilçe ve il genelinde başarı istatistiklerinin istenildiğinde veli tarafından izlenmesi	9	3.33	1.12	Bazen
19. Okulun yetki verdiği öğretmenlerin kendi öğrencilerine ait not bilgilerini internete bağlı herhangi bir yerden girebilmesi	5	4.19	0.91	Çoğu zaman
20. Öğretmenin öğrenci hakkındaki görüş ve yorumlarının veli tarafından internet sayfasında izlenmesi	8	3.61	1.16	Çoğu zaman

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2007 yılında kullanıma açılan okul yönetim bilgi sistemi (e-okul) ile okul yöneticileri, okula kaydı alınan öğrencilerin mezun olana kadar olan tüm süreçte öğrencilere ait bilgileri bu modüle işlemekle yükümlü tutulmuştur. "e- Dönüşüm Türkiye Projesi" kapsamında yer alan bu uygulama ile okul yöneticileri; öğrencilerin okula kaydedilmesi, dosya bilgilerinin işlenmesi, nakil alma ve nakil verme işlemlerinin yapılması ile karne, takdir ve teşekkür belgelerinin internet ortamında verilmesi ile yükümlü tutulmuşlardır (2007/74 Sayılı Genelge). Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen bu proje neticesinde bilgisayar teknolojisinin uygulamada zorunlu tutulması ile okul yöneticileri bu boyutla ilgili davranışları her zaman gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Bilgisayar teknolojilerini okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde en az kullandıkları ilk üç işlem ise “öğrencinin sınıf, ilçe ve il genelinde başarı istatistiklerinin istenildiğinde veli tarafından izlenmesi ($\bar{X} = 3.33$)”, “öğretmenin öğrenci hakkındaki görüş ve yorumlarının veli tarafından internet sayfasında izlenmesi ($\bar{X} = 3.61$)” ve “öğrenci notlarının elektronik posta ile veliye ulaştırılması ($\bar{X} = 3.65$)” işleridir. Genel olarak öğrenci işleri ile ilgili işlerde okul yöneticilerin bilgisayarı kullanma sıklıkları “çoğu zaman” sıklığındadır. Yalnızca, “öğrencinin sınıf, ilçe ve il genelinde başarı istatistiklerinin istenildiğinde veli tarafından izlenmesi ($\bar{X} = 3.33$)” işlerinde bilgisayarı okul yöneticileri “bazen” sıklığında kullanmaktadırlar. Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini okulda “öğrenci işlerinde” kullanma sıklıkları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Okul yöneticileri yine e-okul uygulaması kapsamında öğretmenlerine vermiş olduğu şifre ile öğrencilerin ders notlarını (sınav, performans ve proje) internet ortamına yüklemekle sorumludur. Ayrıca okul yöneticisi öğrencinin günlük özürlü ve özürsüz devamsızlık durumunu modüle yüklemekle sorumludur. Ancak yukarıdaki bulgulara göre öğrenci velilerinin bilgisayar teknolojisini aktif olarak kullanmadığı ve geleneksel yöntemlerle öğrencinin durumunu takip ettiği görülmektedir. Ayrıca okullardaki sınıf listelerinin tam olmaması, şube ve öğrenci listelerinin modüle tam yüklenmemesi ile sistemden yeterince faydalanılmadığı düşünülmektedir. Burada okul yöneticisinin tutumu ve velileri bu yönde bilinçlendirmesi önem kazanmaktadır.

Okul yöneticilerinin görüşlerine göre bilgisayar teknolojilerini eğitim işlerinde en çok kullandıkları ilk üç işlem, “ders dağıtım programının hazırlanması ($\bar{X} = 4.49$)”, “öğretim yükü ve öğretmenlerin belirlenmesi ($\bar{X} = 4.35$)” ve “disiplin kurulu karar dosyasının ve öğretmenler kurulu dosyasının hazırlanması ($\bar{X} = 4.22$)” işleridir.

Tablo 10: Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini “eğitim işlerinde” kullanma sıklıkları

Eğitim İşleri	Önem Sırası	\bar{X}	S	Sıklık Düzeyi
21. Öğretim yükü ve öğretmenlerin belirlenmesi	2	4.35	0.80	Her zaman
22. Ders dağıtım programının hazırlanması	1	4.49	0.77	Her zaman
23. Genel, zümre ve şube öğretmenler kurulu toplantı kayıtlarının hazırlanması	5	4.11	0.86	Çoğu zaman
24. Kütüphanenin düzenlenmesi, yönetilmesi ve on-line olarak okul kütüphanesine girebilme	9	2.29	1.17	Nadiren
25. Yıllık ders dağıtım çizelgesi dosyasının hazırlanması	4	4.16	0.87	Çoğu zaman
27. Şube rehber veya sınıf öğretmenlerinin görevlendirilmesi ve nöbet hizmetleri ile ilgili çalışmaların düzenlenmesi	6	4.10	0.84	Çoğu zaman
28. Okul aile birliği çalışmaları dosyasının hazırlanması	8	3.95	1.16	Çoğu zaman
29. Veli öğretmen toplantıları dosyasının hazırlanması	7	4.08	1.01	Çoğu zaman
30. Disiplin Kurulu karar dosyasının ve öğretmenler kurulu dosyasının hazırlanması	3	4.22	1.03	Her zaman

Bilgisayar teknolojilerini okul yöneticilerinin eğitim işlerinde en az kullandıkları ilk üç işlem ise “kütüphanenin düzenlenmesi, yönetilmesi ve on-line olarak okul kütüphanesine girebilme ($\bar{X} = 2.29$)”, “okul aile birliği çalışmaları dosyasının hazırlanması ($\bar{X} = 3.95$)” ve “veli öğretmen toplantıları dosyasının hazırlanması ($\bar{X} = 4.08$)” işleridir. Genel olarak eğitim işleri ile ilgili işlerde okul yöneticilerin bilgisayar kullanma sıklıkları “çoğu zaman” sıklığındadır. Yalnızca, “kütüphanenin düzenlenmesi, yönetilmesi ve on-line olarak okul kütüphanesine girebilme ($\bar{X}=2.29$)” işlerinde bilgisayar okul yöneticileri “nadiren” sıklığında kullanmaktadırlar.

Okul yöneticilerinin; kütüphanenin düzenlenmesi, yönetilmesi ve on- line olarak okul kütüphanesinin oluşturulması alanlarında bilgisayar teknolojisini kullanma yeterliğinin düşük olması da dikkat çekicidir. Okul yöneticilerinin eğitim öğretimi destekleyecek bir nitelik taşıyan bu alanda bilgisayar teknolojisini nadiren kullandığı görülmektedir. Ancak bazı okullarda hala tam donanımlı bir kütüphanenin bulunmaması ya da aktif olarak kullanılmadığı göz ardı edilmemelidir. Bu bulgu Ergişi (2005)'nin Kırıkkale'de yapmış olduğu araştırma bulgularıyla uyuşmaktadır.

Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini okulda “okul işletmesi ile ilgili işlerde” kullanma sıklıkları Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11: Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini “okul işletmesi ile ilgili işlerde” kullanma sıklıkları

Okul işletmesi ile ilgili işler	Önem Sırası	\bar{X}	S	Sıklık Düzeyi
31. Gelen evrak ve giden evrak yazılar dosyasının düzenlenmesi ve işlenmesi	3	4.05	1.36	Çoğu zaman
33. Arşiv düzenlemelerinin yapılması	6	2.59	1.25	Nadiren
34. Okul bütçesinin hazırlanması ve ödenek alımı ile ödemelerin düzenlenmesi	4	2.70	1.33	Bazen
35. Kantin ve çay ocağı çalışmalarının düzenlenmesi	8	2.15	1.34	Nadiren
36. Personel maaş ve ücret defterinin hazırlanması	7	2.57	1.58	Nadiren
37. Maaş ve ücret bordroları dosyasının düzenlenmesi	5	2.65	1.60	Bazen
38. Taşınır mal (TIF) sayım ve devir tutanakları ile dosyasının kaydedilmesi	2	4.74	0.79	Her zaman
39. Taşınır mal (TIF) kayıt ve silme işlemlerinin internet ortamında yapılması	1	4.74	0.78	Her zaman

Bilgisayar teknolojilerini okul işletmesi ile ilgili işlerde okul yöneticilerinin en çok kullandıkları ilk üç işlem, “taşınır mal (TIF) kayıt ve silme işlemlerinin internet ortamında yapılması ($\bar{X} = 4.74$)”, “taşınır mal (TIF) sayım ve devir tutanakları ile dosyasının kaydedilmesi ($\bar{X} = 4.74$)” ve “gelen evrak ve giden evrak yazılar dosyasının düzenlenmesi ve işlenmesi ($\bar{X} = 4.05$)” işleridir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2007 yılında açılan bir yazılım programı ile tüm okul yöneticilerinin taşınır malların işlemlerinin elektronik sistem üzerinden gerçekleştirilmesi zorunlu tutulmuştur (2007/60 Sayılı Genelge). Taşınır mal kayıtlarının elektronik ortamda tutulması için hazırlanan bu yazılım programının kullanılmasının zorunlu tutulması neticesinde okul yöneticileri bu boyutla ilgili davranışları her zaman gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Bilgisayar teknolojilerini okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde en az (nadiren) kullandıkları ilk üç işlem ise “kantin ve çay ocağı çalışmalarının düzenlenmesi ($\bar{X} = 2.15$)”, “personel maaş ve ücret defterinin hazırlanması ($\bar{X} = 2.57$)” ve “arşiv düzenlemelerinin yapılması ($\bar{X} = 2.59$)” işleridir.

Bu bulgular Karayel (2003)'in Ankara'da yapmış olduğu araştırma bulguları ile uyumaktadır. Karayel'e göre okul kantininin işletilmesinde bilgisayar teknolojisinin kullanılması oldukça kolaylıklar sağlayabilir. Depo kayıtlarının tutulması, ihtiyaç duyulan malzemelerin tespit edilmesi, mal sayımının yapılması, devir teslim ve muhasebe işlemlerinin yapılması gibi işlemlerde bilgisayarın katkısı önemlidir. Yine okul işletmesi kapsamında yer alan arşiv düzenlemelerinin yapılmasında ise belirtilen dosya ve defterlerin saklanması yerine dosya ve defterlerin bilgisayar ortamında tutularak arşivlendirilmesi mümkündür.

4.4. Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojilerinden Yararlanma Düzeylerine İlişkin Sonuçlar

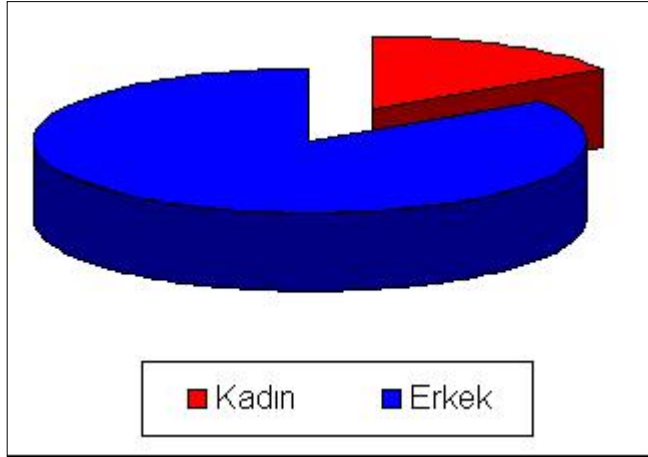
Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri;

- a) cinsiyetlerine
- b) yaşlarına
- c) branşlarına
- d) yöneticilikteki kıdem durumlarına
- e) yöneticilikteki görev türüne
- f) hizmet içi eğitim alıp almadığı gibi değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?

4.4.1. Cinsiyet Değişkeni Bakımından

Bulgulara göre ilköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin %84'ü erkek, %16'sı kadındır.

Şekil 1: İlköğretim okulu yöneticilerinin cinsiyet değişkeni oranı

İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulguları Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12: Cinsiyet değişkenine göre okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri

	Cinsiyet	n	\bar{x}	S	t	Sd	p
İşgören işleri	Kadın	31	40.52	9.41	1.111	198	0.268
	Erkek	169	41.99	6.20			
Öğrenci işleri	Kadın	31	38.10	5.59	1.052	198	0.294
	Erkek	169	37.01	5.22			
Eğitim işleri	Kadın	31	35.26	6.99	0.117	198	0.907
	Erkek	169	35.38	5.21			
Okul işletmesi ile ilgili işler	Kadın	31	21.55	4.27	4.698	198	0.000*
	Erkek	169	26.72	5.85			
Bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri	Kadın	31	135.42	20.67	1.797	198	0.074
	Erkek	169	141.11	15.26			

*p<0.05

Erkek okul yöneticilerinin işgören işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ($\bar{X}=41.99$), kadın okul yöneticilerin bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeylerinden ($\bar{X}=40.52$) daha fazladır. Ancak istatistiksel olarak, kadın ve erkek okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($P>0.05$). Bir başka deyişle, kadın okul yöneticilerin işgören işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ile erkek okul yöneticilerin işgören işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri birbirine benzerdir. Dolayısıyla, okul yöneticilerinin işgören işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri, onların cinsiyetlerine göre bir farklılık göstermediği söylenebilir.

Erkek okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ($\bar{X}=38.10$), kadın okul yöneticilerin öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeylerinden ($\bar{X}=37.01$) daha fazladır. Ancak istatistiksel olarak, kadın ve erkek okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($P>0.05$). Bir başka deyişle, kadın okul yöneticilerin öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ile erkek okul yöneticilerin öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri birbirine benzerdir. Dolayısıyla, okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri, onların cinsiyetlerine göre bir farklılık göstermediği söylenebilir.

Kadın okul yöneticilerinin eğitim işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ($\bar{X}=35.38$), erkek okul yöneticilerin eğitim işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeylerinden ($\bar{X}=35.26$) daha fazladır. Ancak istatistiksel olarak, kadın ve erkek okul yöneticilerinin eğitim işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($P>0.05$). Bir başka deyişle, kadın okul yöneticilerin eğitim işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ile erkek okul yöneticilerin eğitim işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri birbirine benzerdir. Dolayısıyla, okul

yöneticilerinin eğitim işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri, onların cinsiyetlerine göre bir farklılık göstermediği söylenebilir.

Erkek okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ($\bar{X}=26.72$), kadın okul yöneticilerin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeylerinden ($\bar{X}=21.55$) daha fazladır. İstatistiksel olarak da kadın ve erkek okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$t_{(4,698)}=0.000$ $p<0.05$]. Bir başka deyişle, kadın okul yöneticilerin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ile erkek okul yöneticilerin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri birbirinden farklıdır. Bulunan bu farklılık, erkek okul yöneticilerin lehinedir. Sonuç olarak, okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri, onların cinsiyetlerine göre bir farklılık göstermektedir.

Genel olarak, erkek okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ($\bar{X}=141.11$), kadın okul yöneticilerin bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterliliklerinden ($\bar{X}=135.42$) daha yüksektir. Ancak, kadın ve erkek okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($P>0.05$). Bir başka deyişle, kadın okul yöneticilerin bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ile erkek okul yöneticilerin bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri birbirlerine benzerdir.

4.4.2. Yaş değişkeni bakımından

Okul yöneticilerinin %82 gibi büyük bir çoğunluğu 41 yaş ve üzerindedir.

Şekil 2: İlköğretim okulu yöneticilerinin yaş değişkeni oranı

İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulguları Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13: Yaş değişkenine göre okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri

	Yaş	n	\bar{X}	S	t	Sd	p
İşgören işleri	21-40 yaş arası	35	40.63	7.70	1.086	198	0.279
	41 ve üstü	165	42.00	6.58			
Öğrenci işleri	21-40 yaş arası	35	36.26	6.45	1.140	198	0.256
	41 ve üstü	165	37.38	5.00			
Eğitim işleri	21-40 yaş arası	35	35.26	7.30	0.127	198	0.899
	41 ve üstü	165	35.39	5.07			
Okul işletmesi ile ilgili işler	21-40 yaş arası	35	26.63	6.49	0.778	198	0.438
	41 ve üstü	165	25.77	5.81			
Bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri	21-40 yaş arası	35	138.77	20.35	0.580	198	0.562
	41 ve üstü	165	140.53	15.34			

41 yaş ve üzerinde olan okul yöneticilerinin işgören işlerinde bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri ($\bar{X}=42.00$), 21-40 yaş arasında olan okul

yöneticilerin bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeylerinden ($\bar{X}=40.63$) daha fazla olduğu söylenebilir.

41 yaş ve üzerinde olan okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeylerinin ($\bar{X}=37.38$), 21–40 yaşları arasında olan okul yöneticilerin öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeylerinden ($\bar{X}=36.26$) daha fazladır.

41 yaş ve üzerinde olan okul yöneticilerinin eğitim işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ($\bar{X}=35.39$), 21–40 yaşları arasında olan okul yöneticilerin eğitim işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeylerinden ($\bar{X}=35.26$) daha fazladır.

21–40 yaş arasında olan okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ($\bar{X}=26.63$), 41 yaş ve üzerinde olan okul yöneticilerin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeylerinden ($\bar{X}=25.77$) daha fazladır.

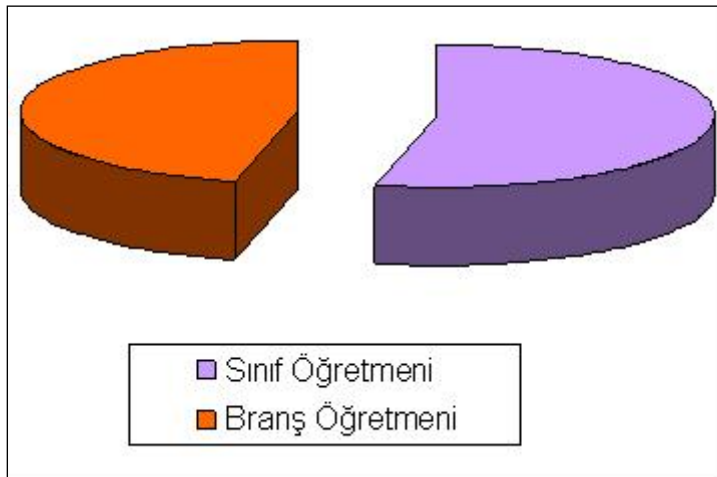
Genel olarak da, 41 yaş ve üzerinde olan okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ($\bar{X}=140.53$), 21–40 yaş arasında olan okul yöneticilerin bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterliliklerinden ($\bar{X}=138.77$) daha yüksektir.

Ancak, 21–40 yaş arasında olan okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde, eğitim işlerinde, işgören işlerinde ve okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ile 41 yaş ve üzerinde olan okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde, eğitim işlerinde, işgören işlerinde ve okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($P>0.05$).

4.4.3. Branş değişkeni bakımından

Okul yöneticilerinin %54'ünün branşı sınıf öğretmeni iken %46'sı branş öğretmenidir.

Şekil 3: İlköğretim okulu yöneticilerinin branş ve sınıf değişkeni oranı

İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerinin branşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği bağımsız örneklem için t testi ile analiz edilmiş ve bulguları Tablo 14'de gösterilmiştir.

Tablo 14: Branş değişkenine göre okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri

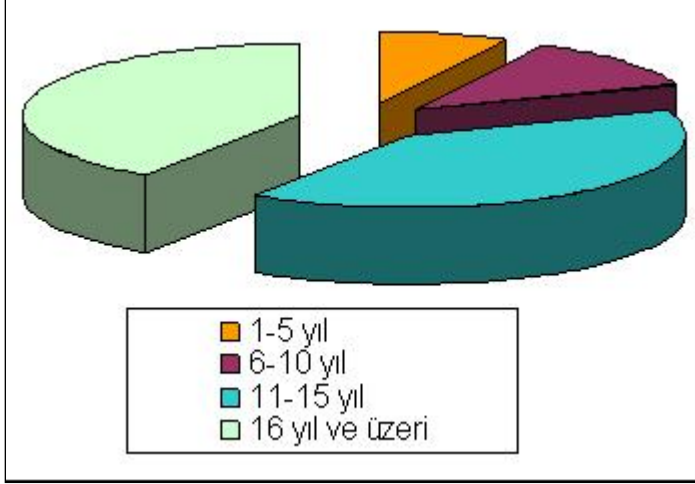
	Branş Türü	n	\bar{x}	S	t	Sd	p
İşgören işleri	Sınıf ögr.	107	41.77	6.38	0.014	198	0.989
	Branş ögr.	93	41.75	7.26			
Öğrenci işleri	Sınıf ögr.	107	37.74	4.42	1.611	198	0.109
	Branş ögr.	93	36.54	6.08			
Eğitim işleri	Sınıf ögr.	107	34.92	5.21	1.240	198	0.216
	Branş ögr.	93	35.88	5.80			
Okul işletmesi ile ilgili işler	Sınıf ögr.	107	26.09	6.42	0.443	198	0.658
	Branş ögr.	93	25.72	5.33			
Bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri	Sınıf ögr.	107	140.51	14.24	0.269	198	0.789
	Branş ögr.	93	139.89	18.44			

Branş sınıf öğretmeni olan okul yöneticilerinin işgören işlerinde ($\bar{X}=41.77$), öğrenci işlerinde ($\bar{X}=37.74$) ve okul işletmesi ile ilgili işlerde ($\bar{X}=26.09$) bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri, branş öğretmeni olan okul yöneticilerinin işgören işlerinde, öğrenci işlerinde ve okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerinden ($\bar{X}=40.63$) daha fazla olduğu söylenebilir. Eğitim işlerinde ise branş öğretmeni olan okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri ($\bar{X}=35.88$), sınıf öğretmeni olan okul yöneticilerinin eğitim işlerinde bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerinden ($\bar{X}=34.92$) daha fazla olduğu söylenebilir. Genel olarak da, sınıf öğretmeni olan okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ($\bar{X}=140.51$), branş öğretmeni olan okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterliliklerinden ($\bar{X}=139.89$) daha yüksektir. Ancak, sınıf öğretmeni olan okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde, eğitim işlerinde, işgören işlerinde ve okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ile branş öğretmeni olan okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde, eğitim işlerinde, işgören işlerinde ve okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($P>0.05$).

4.4.4. Kıdem değişkeni bakımından

%40'ının yöneticilikteki kıdemleri 11-15 yılları arasında iken bir diğer %40'lık grubun da yöneticilikteki kıdemleri 16 yıl ve üzerindedir.

Şekil 4: İlköğretim okul yöneticilerinin kıdem değişkeni oranı

Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerine ilişkin betimsel istatistikler Tablo 15’de gösterilmiştir.

Kıdemi 16 yıl ve üzerinde olan okul yöneticilerinin işgören işlerinde ($\bar{X}=42.85$), okul işletmesi ile ilgili işlerde ($\bar{X}=27.94$) bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri ve genel olarak bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ($\bar{X}=143.10$), diğer kıdemlere sahip okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerinden daha fazladır.

Kıdemi 6–10 yılları arasında olan okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri ($\bar{X}=37.46$), diğer kıdemlere sahip okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerinden daha fazladır.

Tablo 15: Kıdem değişkenine göre okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri

Kıdem		n	\bar{X}	S
İşgören işleri	1-5	15	36.67	9.64
	6-10	24	40.21	7.48
	11-15	80	42.08	6.85
	16 ve üstü	81	42.85	5.39
	Toplam	200	41.76	6.79
Öğrenci işleri	1-5	15	36.53	7.55
	6-10	24	37.46	5.36
	11-15	80	37.34	4.51
	16 ve üstü	81	37.06	5.56
	Toplam	200	37.18	5.28
Eğitim işleri	1-5	15	37.60	7.26
	6-10	24	34.67	6.88
	11-15	80	35.28	5.35
	16 ve üstü	81	35.25	4.80
	Toplam	200	35.37	5.50
Okul işletmesi ile ilgili işler	1-5	15	30.60	6.66
	6-10	24	23.38	5.26
	11-15	80	23.76	5.21
	16 ve üstü	81	27.94	5.48
	Toplam	200	25.92	5.93
Bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri	1-5	15	141.40	25.63
	6-10	24	135.71	16.88
	11-15	80	138.45	14.81
	16 ve üstü	81	143.10	15.12
	Toplam	200	140.23	16.29

Eğitim işlerinde de kıdemi 1-5 yılları arasında olan okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri ($\bar{X}=37.60$), diğer kıdemlere sahip okul yöneticilerinin eğitim işlerinde bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerinden daha fazladır. İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi ile analiz edildiğinde bulguları Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16: Kıdemlerine göre bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri arasındaki farkın testi

		Karelerinin toplamı	Sd	Karelerinin ortalaması	f	p	Anlamlı Fark
İşgören işleri	Gruplar arası	551.42	3	183.805	4.183	0.007*	*1-5 ile 11-15 * 1-5 ile 16 yıl ve üzeri
	Gruplar içi	8,613.06	196	43.944			
	Toplam	9,164.48	199				
Öğrenci işleri	Gruplar arası	11.25	3	3.750	0.133	0.940	
	Gruplar içi	5,534.27	196	28.236			
	Toplam	5,545.52	199				
Eğitim işleri	Gruplar arası	88.41	3	29.470	0.974	0.406	
	Gruplar içi	5,931.95	196	30.265			
	Toplam	6,020.36	199				
Okul işletmesi ile ilgili işler	Gruplar arası	1,186.32	3	395.439	13.353	0.000*	* 1-5 yıl ile 6-10 yıl *1-5 yıl ile 11-15 yıl * 6-10 yıl ile 16 yıl ve üzeri *11-15 yıl ile 16 yıl ve üzeri
	Gruplar içi	5,804.40	196	29.614			
	Toplam	6,990.72	199				
Yeterlilik düzeyi	Gruplar arası	1,431.31	3	477.102	1.821	0.145	
	Gruplar içi	51,349.57	196	261.988			
	Toplam	52,780.88	199				

*p<0.05

Varyans analizi bulgularına göre okul yöneticilerin kıdemlerine göre işgören işlerinde bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$f_{(4,183)} = 0.007$ p<0.05]. Bulunan bu fark, kıdemi 1–5 yılları arasında olan okul yöneticilerinin işgören işlerinde bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri ile kıdemi 11–15 yılları arasında ve kıdemi 16 yıl ve üzerinde olan okul yöneticilerinin işgören işlerinde bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri arasındadır. Bulunan bu fark kıdemi fazla olan okul yöneticilerinin lehinedir.

Bunun yanı sıra, okul yöneticilerin kıdemlerine göre okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$f_{(13,353)} = 0.000$ p<0.05]. Bulunan bu fark, kıdemi 1–5 yılları arasında olan okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri ile kıdemi 6–10 yılları arasında ve kıdemi 11–15 yılları

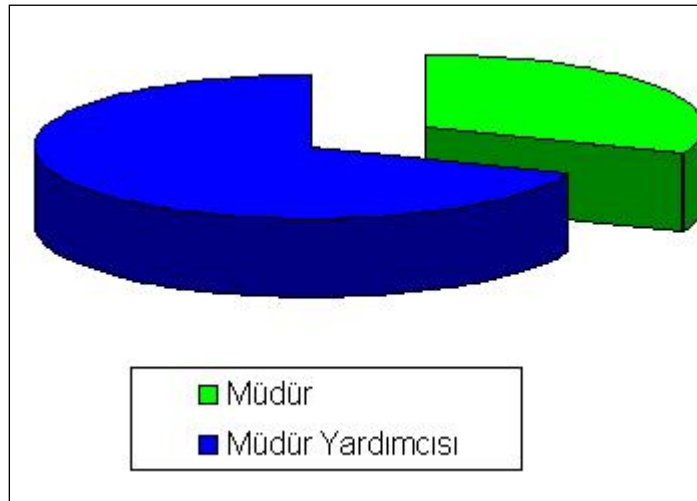
arasında olan okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasındadır. Yine, kıdemi 6–10 yılları arasında olan okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ile kıdemi 16 yıl ve üzerinde olan okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasındadır. Bulunan bu fark kıdemi 1-5 yılları arasında olan okul yöneticilerinin lehinedir.

Kıdemi 11–15 yılları arasında olan okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ile kıdemi 16 yıl ve üzerinde olan okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasındadır. Ancak, okul yöneticilerin kıdemlerine göre öğrenci işlerinde, eğitim işlerinde ve bilgisayar kullanma yeterlilikleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($P>0.05$).

4.4.5. Görev türü bakımından

Araştırmaya katılanların %31'i müdür, %69'u da müdür yardımcısı görevindedir.

Şekil 5: İlköğretim okulu yöneticilerinin görev türü değişkeni oranı

İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerinin onların görev türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız örneklem için t testi yapılarak incelenmiş ve sonuçları Tablo 17'de gösterilmiştir.

Tablo 17: Görev türüne göre okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri

		n	\bar{X}	S	t	Sd	p
Bilgisayar teknolojisi ile ilgili hizmet içi eğitim aldınız mı?							
İşgören işleri	Müdür	62	42.67	5.97	1.284	198	0.201
	Müdür yrd.	138	41.34	7.10			
Öğrenci işleri	Müdür	62	36.43	6.39	1.340	198	0.182
	Müdür yrd.	138	37.51	4.67			
Eğitim işleri	Müdür	62	35.70	4.68	0.593	198	0.554
	Müdür yrd.	138	35.21	5.84			
Okul işletmesi ile ilgili işler	Müdür	62	27.33	4.99	2.293	198	0.023*
	Müdür yrd.	138	25.28	6.211			
Bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri	Müdür	62	142.13	16.10	1.128	198	0.261
	Müdür yrd.	138	139.35	16.35			

*p<0.05

Bulgulara göre görev türü müdür olanların işgören işlerinde bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyleri ($\bar{X}=42.67$), müdür yardımcılara ($\bar{X}=41.34$) göre daha fazladır. Ancak, müdürler ile müdür yardımcılarının işgören işlerine bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0.05$). Bir başka deyişle, müdürler ile müdür yardımcılarının işgören işlerinde bilgisayar kullanma düzeyleri birbirine benzerdir.

Müdür yardımcılarının öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyleri ($\bar{X}=37.51$), müdürlere ($\bar{X}=36.43$) göre daha fazladır. Ancak, müdürler ile müdür yardımcılarının öğrenci işlerine bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0.05$). Bir başka deyişle, müdürler ile müdür yardımcılarının öğrenci işlerinde bilgisayar kullanma düzeyleri birbirine benzerdir.

Müdürlerin eğitim işlerinde bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyleri ($\bar{X}=35.70$), müdür yardımcılarının ($\bar{X}=35.21$) göre daha fazladır. Ancak, müdürler ile müdür yardımcılarının eğitim işlerine bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0.05$). Bir başka deyişle, müdürler ile müdür yardımcılarının eğitim işlerinde bilgisayar kullanma düzeyleri birbirine benzerdir.

Müdürlerin okul işletmesiyle ilgili işlerinde bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyleri ($\bar{X}=27.33$), müdür yardımcılarının ($\bar{X}=25.28$) göre daha fazladır. İstatistiksel olarak da, müdürler ile müdür yardımcılarının okul işletmesiyle ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$t_{(2.299)} = 0.023$ $p < 0.05$]. Bulunan bu fark, müdürlerin lehinedir. Bir başka deyişle, müdürler okul işletmesiyle ilgili işlerde bilgisayar teknolojisini, müdür yardımcılarının göre daha sık kullanmaktadırlar.

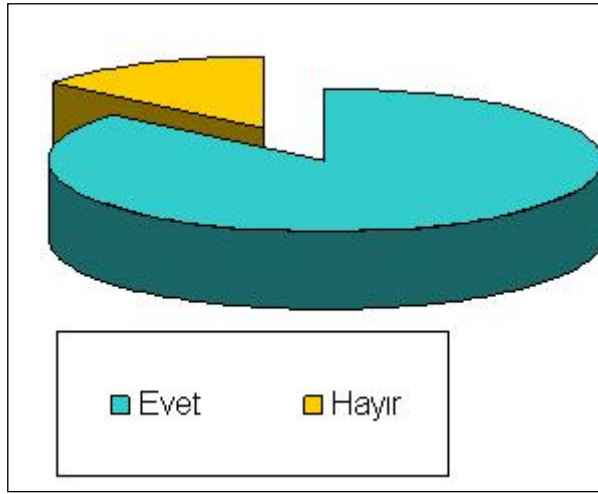
Genel olarak, müdürlerin bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ($\bar{X}=142.13$) ile müdür yardımcılarının bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ($\bar{X}=139.35$) arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0.05$).

Okul işletmesiyle ilgili işlerde; erkek yöneticilerin kadın yöneticilere göre daha fazla bilgisayar teknolojisini kullanıyor olması ve ayrıca müdürlerin müdür yardımcılarının göre daha fazla kullanıyor olması dikkat çekicidir. Kıdemi fazla olanların kıdemi az olanlara göre işgören işlerinde daha fazla kullanıyor olması; işgören işlerinde yer alan atama, ayrılma, nakil, izin, sicil, özlük, gibi işlemlerin sağlıklı yürütülebilmesi için daha çok bilgili ve tecrübeli olmak gerektiği ve ayrıca işlerin yürütülmesinde yetki devrinin bu alanlarda müdür yardımcılarının ve kıdemi az olanlara devredilmediği düşünülebilir.

4.4.6. Bilgisayar teknolojisi ile ilgili hizmet içi eğitim alıp almama bakımından

Okul yöneticilerinin %86'sı daha önce bilgisayar teknolojisi ile ilgili hizmet içi eğitim almış iken %14'ü bilgisayar teknolojisi ile ilgili bir hizmet içi eğitim almadığını ifade etmiştir.

Şekil: İlköğretim okulu yöneticilerinin hizmet içi değişkeni oranı

İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerinin bilgisayar teknolojisi ile ilgili hizmet içi eğitim alıp almama durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız örneklem için t testi yapılarak incelenmiş ve sonuçları Tablo 18'de gösterilmiştir.

Bulgulara göre hizmet içi eğitim alan okul yöneticilerinin öğrenci ($\bar{X}=37.58$) ve eğitim işlerinde ($\bar{X}=35.77$) bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri, hizmet içi eğitim almayan okul yöneticilerinin öğrenci ve eğitim işlerinde bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeylerinden ($\bar{X}=40.63$) daha fazla olduğu söylenebilir. İstatistiksel olarak da hizmet içi eğitim alan ve almayan okul yöneticilerinin eğitim ve öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojilerini kullanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur [$t_{(2.667)} = 0.008$ ve $t_{(2.601)} = 0.010$ $p < 0.05$]. Bulunan bu fark, hizmet içi eğitim alan okul yöneticilerinin lehinedir.

Tablo 18: Bilgisayar teknolojisi ile ilgili hizmet içi eğitim alıp almama durumuna göre okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerinden yararlanma düzeyleri

Bilgisayar teknolojisi ile ilgili hizmet içi eğitim aldınız mı?		n	\bar{x}	S	t	Sd	p
İşgören işleri	Evet	172	41.83	6.95	0.368	198	0.713
	Hayır	28	41.32	5.75			
Öğrenci işleri	Evet	172	37.58	5.23	2.667	198	0.008*
	Hayır	28	34.75	4.97			
Eğitim işleri	Evet	172	35.77	5.41	2.601	198	0.010*
	Hayır	28	32.89	5.52			
Okul işletmesi ile ilgili işler	Evet	172	25.67	5.86	1.491	198	0.137
	Hayır	28	27.46	6.22			
Bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri	Evet	172	140.84	15.94	1.333	198	0.184
	Hayır	28	136.43	18.14			

*p<0.05

Bunun yanı sıra hizmet içi eğitim alan ve almayan okul yöneticilerinin işgören işlerinde, okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ve genel olarak bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($P>0.05$).

BÖLÜM V

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen sonuçlar ve buna bağlı olarak ortaya konulan önerilere yer verilmiştir.

5.1. SONUÇLAR

Bu araştırmada, resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan yöneticilerin; bilgisayarlı eğitime geçişteki uyum süreci, bilgisayar teknolojisinin en çok hangi yönetsel faaliyetlerde kullanıldığı, bilgisayar teknolojisini kullanma düzeylerinin cinsiyet, yaş, branş, yöneticilikteki kıdem yılı, yöneticilikteki görevi ve hizmet içi eğitimi alıp almadığına ilişkin sekiz boyuttaki problem algılarının farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanım alanlarına göre uyum düzeylerine ilişkin ortalama, standart sapma istatistikleri sonucunda;

İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini en fazla eğitim işlerinde kullandıkları görülmüştür. Daha sonra işgören işlerinde, öğrenci işlerinde ve okul işletmesi ile ilgili işlerde düzeyinde kullandıkları görülmüştür. Tüm yönetsel alanlarda ise bilgisayar teknolojisinin (%78) düzeyinde kullanıldığı söylenebilir.

2. İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini hangi yönetsel işlevler için kullandıklarına ilişkin her bir ifadenin ortalama istatistiğinin alınması sonucunda;

İlköğretim okulu yöneticilerinin yönetsel alanlardan en çok işgören işlerinde sertifika ve diploma kayıtlarının hazırlanması, öğrenci işlerinde diploma, karne, takdir ve teşekkür belgelerinin bilgisayardan hazırlanması, eğitim işlerinde ders dağıtım programının hazırlanması ve okul işletmesi ile ilgili işlerde taşınır mal (TIF) kayıt ve silme işlemlerinin internet ortamında yapılması olarak bilgisayar teknolojisini kullanma sıklıkları tespit edilmiştir. En az kullanma sıklıkları olarak ta; işgören işlerinde yolluk, doğum, tedavi, ölüm ve cenaze yardımlarının düzenlenmesi öğrenci işlerinde öğrencinin sınıf, ilçe ve il genelinde başarı istatistiklerinin istenildiğinde veli tarafından izlenmesi, eğitim işlerinde kütüphanenin düzenlenmesi, yönetilmesi ve on-line olarak okul kütüphanesine girebilme ve okul işletmesi ile ilgili işlerde kantin ve çay ocağı çalışmalarının düzenlenmesi olarak tespit edilmiştir.

3. İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyinin cinsiyet değişkenine göre yapılan t testi sonucunda;

Erkek okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeylerinin, kadın okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeylerinden daha fazla olduğu tespit edilmiştir. İstatistiksel olarak da kadın ve erkek okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Tüm yönetim işlerinde kadın ve erkek yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma yeterlikleri olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

4. İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyinin yaş değişkenine göre yapılan t testi sonucunda;

21–40 yaş arasında olan okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde, eğitim işlerinde, işgören işlerinde ve okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ile 41 yaş ve üzerinde olan okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde, eğitim işlerinde, işgören işlerinde ve okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

5. İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyinin branş değişkenine göre yapılan t testi sonucunda;

Sınıf öğretmeni olan okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde, eğitim işlerinde, işgören işlerinde ve okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ile branş öğretmeni olan okul yöneticilerinin öğrenci işlerinde, eğitim işlerinde, işgören işlerinde ve okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

6. İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyinin kıdem değişkenine göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda;

İlköğretim okulu yöneticilerin kıdemlerine göre işgören işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bulunan bu fark, kıdemi 1–5 yılları arasında olan okul yöneticilerinin işgören işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ile kıdemi 11–15 yılları arasında ve kıdemi 16 yıl ve üzerinde olan okul yöneticilerinin işgören işlerinde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasındadır. Bunun yanı sıra, okul yöneticilerin kıdemlerine göre okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bulunan bu fark, kıdemi 1–5 yılları arasında olan okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ile kıdemi 6–10 yılları arasında ve kıdemi 11–15 yılları arasında olan okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasındadır. Yine, kıdemi 6–10 yılları arasında olan okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri ile kıdemi 16 yıl ve üzerinde olan okul yöneticilerinin okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasındadır.

7. İlköğretim Okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyinin görev türü değişkenine göre yapılan t testi sonucunda;

Müdürlerin okul işletmesiyle ilgili işlerinde bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyleri, müdür yardımcılara göre daha fazladır. İstatistiksel olarak da, müdürler ile müdür yardımcılarının okul işletmesiyle ilgili işlerde bilgisayar teknolojisinden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bulunan bu fark, müdürlerin lehinedir. Genel olarak, müdürlerin bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ile müdür yardımcılarının bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

8. İlköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyinin hizmet içi eğitim alıp almama değişkenine göre yapılan t testi sonucunda;

Hizmet içi eğitim alan ve almayan okul yöneticilerinin eğitim ve öğrenci işlerinde bilgisayar teknolojilerini kullanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bulunan bu fark, hizmet içi eğitim alan okul yöneticilerinin lehinedir. Bunun yanı sıra hizmet içi eğitim alan ve almayan okul yöneticilerinin işgören işlerinde, okul işletmesi ile ilgili işlerde bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri ve genel olarak bilgisayar teknolojilerini kullanma yeterlilikleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

5.2. ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarından hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

1. İlköğretim okulu yöneticilerine; okul kütüphanesinin düzeni, yönetimi ve on-line olarak okul kütüphanesinin kullanılması konularında yine okulun arşiv düzenlemelerinin yapılması ve personel maaş ve ücret düzenlemeleri konularında hizmet içi eğitimin sağlanması faydalı olabilir.
2. Okul kütüphane kayıtlarının elektronik ortamda tutulması için ortak bir yazılım programının geliştirilmesi ve yazılım programı kullanımının okul yöneticileri tarafından zorunlu hale getirilmesi ile okul kütüphanesinin daha aktif kullanımına katkı sağlanabilir. Ayrıca bu güncel program ile merkez tarafından okulda bulunan kitapların sayıları ve içeriği hakkında istenilen anda bilgiye ulaşılması ve eksikliklerin o yönde giderilmesi açısından faydalı olabilir.
3. Öğrencinin sınıf, ilçe ve il genelinde başarı istatistiklerinin veli tarafından takip edilebilmesi için okul yöneticileri ile veliler arasında iletişim ve işbirliğinin geliştirilmesi yararlı olabilir.
4. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile okul yöneticilerinin işbirliği neticesinde okul velilerine; bilgisayar teknolojisinin okulun amaçlarına uygun ve etkili kullanımı için seminer sağlanması faydalı olabilir.
5. Kıdemi az olan ve müdür yardımcılığı görevi yapan okul yöneticilerine okul işletmesi ile ilgili işlerde hizmet içi eğitimin sağlanması faydalı olabilir.
6. Ülkemizde okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisi yeterliği konusunda fazla araştırma bulunmamaktadır. Okullarda bilgisayar teknolojisinin etkin kullanımı ve okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini ne düzeyde

öğretmenlere entegre ettiği konusunda öğretmenlerin de görüşü alınarak araştırmalar yapılabilir.

7. Okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma yeterliğini geliştirmesi açısından nelere ihtiyaçları olduğu konusunda kendi görüşleri alınarak araştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- ABALI, Ferda. (2000). Eğitimde Bilgisayarın Kullanılması.
<http://yunus.hacettepe.edu.tr> erişim tarihi: 11.10.2007
- AKKOYUNLU, Buket. (1998). *Bilgisayar ve Eğitimde Kullanılması. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları. 3*, 31-45.
- AKPINAR, Burhan; TURAN, Mehmet. (2002). **İlköğretim Okullarının Bilgisayar ve Donanımları Konusunda Mevcut Durumları ve Sorunlar**. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- AKSOY, Hasan Hüseyin. (2003). *Eğitim Kurumlarında Teknoloji Kullanımı ve Etkilerine İlişkin Bir Çözümleme. Eğitim, Bilim ve Toplum Dergisi. 1(4)*, 4-22.
- ALTUN, Sadegül Akbaba. (2000). *Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Kullanma Düzeyleri. Eğitim Araştırmaları. 1*, 10-16.
- ALTUN, Sadegül Akbaba. (2002). *Okul Yöneticilerinin Teknolojiye Karşı Tutumlarının İncelenmesi. Çağdaş Eğitim Dergisi. 27(286)*, 8-14.
- ALTUN, Sadegül Akbaba; ALTUN, Arif. (2002). *Eğitim Aracı Olarak İnternet. Milli Eğitim Dergisi, 147*, 23-25.
- AŞKAR, Petek; OLKUN, Sinan. (2005). *PISA 2003 Sonuçları Açısından Okullarda Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımı. Eurasian Journal of Educational Research. (19)*, 15-34.
- AYDOĞAN, İsmail. (2002). *Etkili Yönetim. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 13*, 61-75.

- AYTAÇ, Tufan. (2003). *Geleceğin Öğrenme Biçimi: E-Öğrenme*. **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi**. 3(35).
- BALAY, Refik. (2004). *Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim*. **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**. 37(2), 61-82.
- BAŞARAN, İbrahim Ethem. (1994). **Türkiye Eğitim Sistemi**. Ankara: Başaran Yayınevi.
- BİNGÖL, Haluk. (1999). Eğitim ve Bilgisayar Destekli Eğitim: Nasıl Bir Yeniden Yapılanma. <http://www.geocities.com/tregitim/bdemakale6.html> erişim tarihi: 04.11.2007
- BIGGS, Brandi L. (2006). **Basic Computer Literacy Training to Increase Comfort Levels with Computers and Improve Behaviors of Technological Integration**. Kansas State University. (Master of Education).
- CLARK, Judy A. (2007). **The Role of Practice in Learning Computer Literacy Skills**. Lincoln, Nebraska: The Graduate College at the University of Nebraska. (Doctor of Philosophy).
- ÇALIK, Temel; SEZGİN, Ferudun. (2005). *Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim*. **Kastamonu Eğitim Dergisi**. 13(1), 55-66.
- ÇELİK, Vehbi. (2002). **Okul Kültürü ve Yönetimi**. Ankara: pegem A Yayıncılık.
- ÇELİKTEN, Mustafa. (2002). *Okul Müdürlerinin Bilgisayar Kullanma Becerileri*. **Milli Eğitim Dergisi**. (155-156), 182-190.
- DENİZ, Levent. (2005). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Sınıf ve Alan Öğretmenlerinin Bilgisayar Tutumları*. **The Turkish Online Journal of Educational Technology**. 4(4),22.

DRUCKER, Peter F. (1993). **Kapitalist Ötesi Toplum**. (Çev. Belkıs ÇORAKÇI), İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013). (2006). Resmi Gazete, Sayı. 26215.

DURA, Cihan; ATİK, Hayriye. (2002). **Bilgi Toplumu, Bilgi Ekonomisi ve Türkiye**. İstanbul: Literatür Yayınları.

ERGİŞİ, Kemal. (2005). **Bilgi Teknolojilerinin Okulda Etkin Kullanımı İle İlgili Okul Yöneticilerinin Teknolojik Yeterliklerinin Belirlenmesi**. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

e-Devlet Kapısının Kurulması, İşletilmesi ve Yönetilmesine İlişkin Genelge. (2006). Resmi Gazete, Sayı. 26255.

e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kurumsal Yapılanmasına İlişkin Başbakanlık Genelgesi. (2007). Resmi Gazete, Sayı. 26482.

e-Okul Uygulamasına İlişkin Genelge. (2007). Resmi Gazete, Sayı. 15709.

Elektronik İmza Kanunu. (2004). Resmi Gazete, Sayı. 25355.

GALLINO, Luciano. (2007). **Küreselleşme ve Eşitsizlik**. (Çev. Durdu KUNDAKÇI). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

GETER, Kira Lashone. (2005). **Leadership Behaviors of Principals in Integrating Technology into Teaching**. Greenville, South Carolina: South Carolina State University. (Doctor of Education).

GÜROL, Mehmet. (1996). *Bilgisayar Destekli Eğitime Formatör (Koordinatör) Öğretmen Yetiştirme*. **Eğitim ve Bilim**. 20(99), 10-21.

İnternet Toplu Kullanım Sağlayıcılar Hakkında Yönetmelik. (2007). Resmi Gazete, Sayı. 26687.

KARASAR, Niyazi. (2002). **Araştırmalarda Rapor Hazırlama**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

KARAYEL, Semra Gelbal. (2003). **İlköğretim Okullarının Yönetiminde Bilgisayar Teknolojileri Kullanma Durumu**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

KOCACIK, Faruk. (2003). *Bilgi Toplumu ve Türkiye*. **C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**. 27(1), 1-10.

MATSUNO, Diane Patricia. (2006). **Technology Based Education**. California State University Dominguez Hills. (Master of Arts).

ODABAŞI, Ferhan. (1998). *Bilgisayar Destekli Eğitim*. **Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları**. 8, 135-147.

ÖZDEN, Yüksel. (2005). **Eğitimde Yeni Değerler**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

ÖZÇELİK, Durmuş Ali. (1997). **Test Hazırlama Kılavuzu**. Ankara: ÖSYM Yayınları.

ÖZTOPÇU, Aslı. 2007. Okul Öncesi ve İlköğretim Sürecindeki Eğitimde Bilişim Teknolojilerinin Önemi. <http://inet-tr.org.tr/inetconf9/bildiri97.doc> erişim tarihi: 07.12.2007

SENGE, Peter M. (2004). **Beşinci Disiplin**. (Çev. Ayşegül İLDENİZ, Ahmet DOĞUKAN), İstanbul: YKY.

ŞAHİN, Ali Ekber. (2000). *İlköğretim Okulu Müdürlerinin Yeterlikleri*. **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**. 6(22), 243-260.

ŞAHİN, İsmet. (2003). *Küreselleşme, Dijital Teknoloji ve Eğitim’de Yeni Yaklaşımlar*. **Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**. 1(4), 441-451.

ŞENTUNA, Tarık. (2003). **Öğretmenlerin Bilgisayar ve İnternet Teknolojilerini Yönetme ve Öğretim Ortamına Entegre Etme Konusunda Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

ŞENEL, Ahmet; GENÇOĞLU, Serhat. (2003). *Küreselleşen Dünyada Teknoloji Eğitimi*. **Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi**. 11(12), 45-65.

ŞİŞMAN, Mehmet; TURAN, Selahattin. (2004). *Dünyada Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesine İlişkin Başlıca Yönelimler ve Türkiye İçin Çıkarılabilecek Bazı Sonuçlar*. **Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**. 2(1), 13-25.

TAYMAZ, Haydar. (2003). **Okul Yönetimi**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Taşınır Mal Yönetmeliği’ne İlişkin Genelge. (2007). Resmi Gazete, Sayı. 3328.

TÖREMEN, Fatih; KOLAY, Yakup. İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Sahip Olması Gereken Yeterlikler. <http://www.yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/toremekolay.html>. erişim tarihi: 05.12.2007

TURAN, Selahattin. (2002). *Teknolojinin Okul Yönetiminde Etkin Kullanımında Eğitim Yöneticisinin Rolü*. **Eğitim Yönetimi**. 30, 271-281.

TÜRKMEN, Hakan. (2005). **Educational Technology Usage and Needs of Science Education in Turkey**. Norman, Oklahoma: University of Oklahoma Graduate College. (Doctor of Philosophy).

UMEZURİKE, Augustine I. (2007). **Evaluating Information Technology Usage in a Municipal Government: An Exploratory Case Study of Functional Department Maturity Stages**. Capella University. (Doctor of Philosophy).

UŞUN, Salih. (2003). *Eğitim ve Öğretimde Bilgisayarların Yararları ve Bilgisayarlardan Yararlanmada Önemli Rol Oynayan Etkenlere İlişkin Öğrenci Görüşleri*. **Kastamonu Eğitim Dergisi**. 11(2), 367-378.

YAŞAR, Şefik. (2001). *Eğitimde Bilgisayarların Etkili Kullanımı*. **Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları**. 7, 117-131.

YAZICI, Selim. (2004). **E-öğrenme**. İstanbul: Alfa Yayınları.

YAZICI, Ali. (2007). Ülkemizde Bilgisayar Okur-Yazarlığı Üzerine.

<http://www.yecis.com/e-dergi/makaleler/aliyazici.htm> erişim tarihi:

02.11.2007

WEBER, Mark J. (2006). **A Study of Computer Technology Use and Technology Leadership of Texas Elementary Public School Principals**. Texas: University of North Texas. (Doctor of Education).

<http://projeler.meb.gov.tr/tr/tep2.htm> web adresinden 21.11.2007 tarihinde alınmıştır.

<http://inet-tr.org.tr/inetconf7/program/24.html> web adresinden 21.11.2007 tarihinde alınmıştır.

<http://www.iste.org> web adresinden 27.02.2008 tarihinde alınmıştır.

<http://www.meb.gov.tr> web adresinden 30.11.2007 tarihinde alınmıştır.

<http://www.earged.meb.gov.tr> web adresinden 30.11.2007 tarihinde alınmıştır.

<http://www.dunal@meb.gov.tr> web adresinden 21.11.2007 tarihinde alınmıştır.

<http://www.bilgiturka.net> web adresinden 20.11.2007 tarihinde alınmıştır.

EKLER

EK: 1

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Bölüm : Strateji Geliştirme
Sayı : B B.08.4.MEM.4.06.00.04-312/37436
Konu : Araştırma İzni (Serap ÇETİN)

16.10/2008

VALİLİK MAKAMINA
ANKARA

- İlgi : a) MEB'e Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 02.04.2008 tarih ve 2070 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Serap ÇETİN'in, "İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisini Kullanma Yeterliliği" konulu tez çalışması ilgi (a) yönerge doğrultusunda Müdürlüğümüz Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenmiş olup, uygulanacak anketlerin (3 Sayfa, 40 Maddeden oluşan), ekli listede belirtilen okullarda, gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Murat Bey BALTA
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
15.10.2008

Mehmet KURDOĞLU
Vali Yardımcısı

EKLER:

1. Anket (3 Sayfa 40 Soru)
2. Okul Listesi (2 Sayfa)

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Bölüm : Strateji Geliştirme
Sayı : B B.08.4.MEM.4.06.00.04-312/37940
Konu : Araştırma İzni (Serap ÇETİN)

17/04/2008

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

İlgi : a) 02.04.2008 tarih ve 2070 sayılı yazınız.
b) 16.04.2008 tarih ve 312/37436 sayılı Valilik Oluru

Enstitünüz, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Serap ÇETİN' in "**İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisini Kullanma Yeterliliği**" konulu tez çalışması kapsamında; ekli listede belirtilen okullarda uygulama yapma isteği ilgi (b) Valilik Oluru ile uygun görülmüş olup, konu hakkında çalışmanın yapılacağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine bilgi verilmiştir.

Mühürlü anket örneği (3 Sayfa 40 Maddeden oluşan) yazımız ekinde gönderilmiş olup, uygulama yapılacak sayıda çoğaltılması ve çalışmanın bitiminde iki örneğinin (CD/disket) Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne gönderilmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Murat Bey BALTA
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

EKLER :

1. Anket (4 sayfa, 40 soru)
2. Okul Listesi (2 sayfa)
3. Valilik Onayı (1 sayfa)

EK: 2

**İLKÖĞRETİM OKULU YÖNETİCİLERİNİN BİLGİSAYAR
TEKNOLOJİLERİNİ KULLANMA DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ**

Sayın yönetici;

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojilerini kullanma konusundaki ilgi ve yeterliklerini belirlemektir. Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların cinsiyet, yaş, branş, yöneticilik kıdemi ve bilgisayar teknolojisi ile ilgili hizmetiçi eğitim alınıp alınmadığına ilişkin kişisel bilgiler yer almaktadır. Aracın ikinci bölümünde ise bilgisayar teknolojisinin okuldaki kullanım alanlarından; 1) işgören işleri, 2) öğrenci işleri, 3) eğitim işleri ve 4) okul işletmesi ile ilgili işleri kapsayan 40 maddelik bir ölçek bulunmaktadır. Lütfen her bir ifadeyi dikkatlice okuduktan sonra, sizin için en uygun olan seçeneği ilgili yere “X” işareti koyarak belirtiniz. Araştırmadan elde edilecek veriler, topluca değerlendirileceğinden adınızı yazmanıza gerek yoktur. Elde edilen veriler yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacak ve kesinlikle gizli tutulacaktır. İlginiz ve ayracağınız zaman için şimdiden teşekkür ederim.

Serap ÇETİN (YILMAZ)
Gazi Üniversitesi
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tez Öğrencisi

BÖLÜM -I**KİŞİSEL BİLGİLER**

Açıklama: Aşağıdaki kişisel bilgilerde, durumunuza uygun olan seçeneği ilgili yere “X” koyarak işaretleyiniz.

Cinsiyetiniz:	☐ Kadın ☐ Erkek
Göreviniz:	☐ Müdür ☐ Müdür Yrd.
Branşınız:	☐ Sınıf öğretmeni ☐ Branş öğretmeni
Yaşınız:	☐ 21-30 ☐ 31-40 ☐ 41 ve üstü
Yöneticilikteki kıdeminiz (yıl):	☐ 1-5 ☐ 6-10 ☐ 11-15 ☐ 16 ve üstü
Bilgisayar teknolojisi ile ilgili hizmet içi eğitim aldınız mı?	☐ Evet ☐ Hayır

BÖLÜM –II

BİLGİSAYAR TEKNOLOJİLERİ KULLANIM ÖLÇEĞİ

Açıklama: Aşağıda verilen ölçekteki maddeleri dikkatlice okuyunuz ve herbir maddede belirtilen durumla ilgili olarak bilgisayar teknolojilerini kullanma düzeyinizi “X” işareti ile belirtiniz.

Bilgisayar Teknolojisinin Kullanım Alanları	Her zaman	Çoğu zaman	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
	5	4	3	2	1
1. Okul çalışanlarına (öğretmen, hizmetli vs.) ilişkin atama, ayrılma, nakil ve yer değiştirme işlerinin düzenlenmesi	()	()	()	()	()
2. Yolluk, doğum, tedavi, ölüm ve cenaze yardımlarının düzenlenmesi	()	()	()	()	()
3. Okul çalışanlarının ödeme işleriyle ilgili dosyaların hazırlanması, maaş bordrolarının düzenlenmesi	()	()	()	()	()
4. Sağlık karnelerinin düzenlenmesi, hasta sevk işlemlerinin yapılması, sağlık raporlarının kaydedilmesi	()	()	()	()	()
5. Okul çalışanlarının devam-devamsızlık defterinin hazırlanması	()	()	()	()	()
6. Çalışan izin defterinin hazırlanması	()	()	()	()	()
7. Çalışan sicil defterinin hazırlanması	()	()	()	()	()
8. Çalışan özlük dosyasının hazırlanması	()	()	()	()	()
9. Yıllık, mazeret, hastalık ve aylıksız izinlerinin düzenlenmesi	()	()	()	()	()
10. Sertifika ve diploma kayıtlarının hazırlanması	()	()	()	()	()
11. Öğrenci ve ailelere ilişkin kişisel bilgilerin kaydedilmesi	()	()	()	()	()
12. Öğrencinin kayıt, nakil ve devamsızlık işlemlerinin internet ortamında yapılması	()	()	()	()	()
13. Öğrenci notlarının elektronik posta ile veliye ulaştırılması	()	()	()	()	()
14. Diploma, karne, takdir ve teşekkür belgelerinin bilgisayardan hazırlanması	()	()	()	()	()
15. Öğrenci karnelerinin internet ortamından verilmesi	()	()	()	()	()
16. Öğrenci velilerine internet ortamından öğrencisinin durumunu izlemek üzere kullanıcı kodu ve şifresi verilmesi	()	()	()	()	()
17. İnternet aracılığı ile okul bilgilerinin, okula ait duyuru ve ilanların görülebilmesi	()	()	()	()	()

Bilgisayar Teknolojisinin Kullanım Alanları	Her zaman	Çoğu zaman	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
	5	4	3	2	1
18. Öğrencinin sınıf, ilçe ve il genelinde başarı istatistiklerinin istenildiğinde veli tarafından izlenmesi	()	()	()	()	()
19. Okulun yetki verdiği öğretmenlerin kendi öğrencilerine ait not bilgilerini internete bağlı herhangi bir yerden girebilmesi	()	()	()	()	()
20. Öğretmenin öğrenci hakkındaki görüş ve yorumlarının veli tarafından internet sayfasında izlenmesi	()	()	()	()	()
21. Öğretim yükü ve öğretmenlerin belirlenmesi	()	()	()	()	()
22. Ders dağıtım programının hazırlanması	()	()	()	()	()
23. Genel, zümre ve şube öğretmenler kurulu toplantı kayıtlarının hazırlanması	()	()	()	()	()
24. Kütüphanenin düzenlenmesi, yönetilmesi ve on-line olarak okul kütüphanesine girebilme	()	()	()	()	()
25. Yıllık ders dağıtım çizelgesi dosyasının hazırlanması	()	()	()	()	()
26. Deney, gezi, gözlem raporları tutanak dosyasının hazırlanması	()	()	()	()	()
27. Şube rehber veya sınıf öğretmenlerinin görevlendirilmesi ve nöbet hizmetleri ile ilgili çalışmaların düzenlenmesi	()	()	()	()	()
28. Okul aile birliği çalışmaları dosyasının hazırlanması	()	()	()	()	()
29. Veli öğretmen toplantıları dosyasının hazırlanması	()	()	()	()	()
30. Disiplin kurulu karar dosyasının ve öğretmenler kurulu dosyasının hazırlanması	()	()	()	()	()
31. Gelen evrak ve giden evrak yazılar dosyasının düzenlenmesi ve işlenmesi	()	()	()	()	()
32. Öğrenim belgesi, tasdikname, nakil belgesinin hazırlanması	()	()	()	()	()
33. Arşiv düzenlemelerinin yapılması	()	()	()	()	()
34. Okul bütçesinin hazırlanması ve ödenek alımı ile ödemelerin düzenlenmesi	()	()	()	()	()
35. Kantin ve çay ocağı çalışmalarının düzenlenmesi	()	()	()	()	()
36. Personel maaş ve ücret defterinin hazırlanması	()	()	()	()	()
37. Maaş ve ücret bordroları dosyasının düzenlenmesi	()	()	()	()	()
38. Taşınır mal (TIF) sayım ve devir tutanakları ile dosyasının kaydedilmesi	()	()	()	()	()
39. Taşınır mal (TIF) kayıt ve silme işlemlerinin internet ortamında yapılması	()	()	()	()	()
40. Sınavlar ve sınıf geçme ile ilgili işlerin yapılması	()	()	()	()	()

EK: 3

ARAŞTIRMA YAPILAN OKULLARIN LİSTESİ

Sıra No	İlçe Adı	Okulun Adı	Kurum Kodu
1	Altındağ	Peyamitepe İlköğretim Okulu	224437
2	Altındağ	Battalgazi İlköğretim Okulu	252987
3	Altındağ	Seymenler İlköğretim Okulu	255872
4	Altındağ	Cebeci İlköğretim Okulu	305689
S5	Altındağ	Tandoğan İlköğretim Okulu	305677
6	Altındağ	24 Kasım İlköğretim Okulu	330910
7	Altındağ	Nazife Hatun İlköğretim Okulu	353359
8	Altındağ	Cumhuriyet İlköğretim Okulu	353467
9	Altındağ	Taşca İlköğretim Okulu	382220
10	Altındağ	Gülpınar İlköğretim Okulu	386183
11	Altındağ	Ulus İlk Meclis İlköğretim Okulu	881805
12	Altındağ	Türkerler İlköğretim Okulu	962678
13	Çankaya	Fatma Yaşar Önen İlköğretim Okulu	119485
14	Çankaya	Pakize Erdoğan İlköğretim Okulu	119497
15	Çankaya	Gökay İlköğretim Okulu	224055
16	Çankaya	Eşref Bitlis İlköğretim Okulu	224474
17	Çankaya	Kıymet Necip Tesal İlköğretim Okulu	242707
18	Çankaya	Süleyman Uyar İlköğretim Okulu	253011
19	Çankaya	Ahmet andiçen İlköğretim Okulu	253023
20	Çankaya	Ahmet Yesevi İlköğretim Okulu	288288
21	Çankaya	Çankaya İlköğretim Okulu	331018
22	Çankaya	Türkan Yamantürk İlköğretim Okulu	331138
23	Çankaya	Timur İlköğretim Okulu	331222
24	Çankaya	Sokullu Mehmet Paşa İlköğretim Okulu	331258
25	Çankaya	Halide Edip Adivar İlköğretim Okulu	331271
26	Çankaya	Dikmen Öğretmen Necla Kızılbay İ. O.	331295
27	Çankaya	Yasemin Karakaya İlköğretim Okulu	343069
28	Çankaya	Hürriyet İlköğretim Okulu	354005
29	Çankaya	27 Aralık Lions İlköğretim Okulu	354544
30	Çankaya	Yeşilkent İlköğretim Okulu	701300
31	Çankaya	Or-An Perihan İnan İlköğretim Okulu	701361
32	Etimesgut	Zekiye GÜDÜLLÜOĞLU İlköğretim Okulu	234656
33	Etimesgut	Etimesgut İlköğretim Okulu	305868
34	Etimesgut	İstiklal İlköğretim Okulu	361829
35	Etimesgut	Hasan Ali Yücel İlköğretim Okulu	382579

ARAŞTIRMA YAPILAN OKULLAR LİSTESİ

Sıra No	İlçe Adı	Okulun Adı	Kurum Kodu
36	Etimesgut	Ahi Evran İlköğretim Okulu	953557
37	Etimesgut	Bağlıca İlköğretim Okulu	821488
38	Etimesgut	Nurettin Ersin İlköğretim Okulu	234632
39	Gölbaşı	İnönü İlköğretim Okulu	334993
40	Gölbaşı	Atatürk İlköğretim Okulu	701169
41	Gölbaşı	İncek TEK İlköğretim Okulu	874005
42	Gölbaşı	Şahin Sevin İlköğretim Okulu	955796
43	Gölbaşı	Gündüz Alp İlköğretim Okulu	248765
44	Gölbaşı	Melek İpek İlköğretim Okulu	702903
45	Keçiören	Gülhane İlköğretim Okulu	120869
46	Keçiören	Şehit Kubilay İlköğretim Okulu	223826
47	Keçiören	Saray İlköğretim Okulu	242935
48	Keçiören	Atapark İlköğretim Okulu	252879
49	Keçiören	Danışment Çiçekli İlköğretim Okulu	288264
50	Keçiören	Ülker İlköğretim Okulu	288384
51	Keçiören	Talia Yaşar Bakdur İlköğretim Okulu	305820
52	Keçiören	Çizmece İlköğretim Okulu	331401
53	Keçiören	Hüseyin Güllüoğlu İlköğretim Okulu	331449
54	Keçiören	23 Nisan İlköğretim Okulu	353634
55	Keçiören	Kuyubaşı İlköğretim Okulu	386217
56	Keçiören	Mehmet Emin Yurdakul İlköğretim Okulu	701780
57	Keçiören	Kocatepe İlköğretim Okulu	702175
58	Keçiören	Vildan Nurettin Demirer İlköğretim Okulu	765378
59	Keçiören	19 Mayıs Mah. Barış Yolu İlköğretim O.	887780
60	Keçiören	Sancaktepe İlköğretim Okulu	702391
61	Mamak	Ergenekon İlköğretim Okulu	121887
62	Mamak	Çiğiltepe İlköğretim Okulu	243379
63	Mamak	Esentepe İlköğretim Okulu	252914
64	Mamak	Oğuz Kaan İlköğretim Okulu	314805
65	Mamak	Abidinpaşa İlköğretim Okulu	331317
66	Mamak	Gülveren İlköğretim Okulu	331330
67	Mamak	Çocuk Sevenler İlköğretim Okulu	339014
68	Mamak	19 Mayıs İlköğretim Okulu	382173
69	Mamak	Refet Bele İlköğretim Okulu	385368
70	Mamak	Kazım Orbay İlköğretim Okulu	386099

ARAŞTIRMA YAPILAN OKULLAR LİSTESİ

Sıra No	İlçe Adı	Okulun Adı	Kurum Kodu
71	Mamak	Alper Tunga İlköğretim Okulu	387630
72	Mamak	Tuzluçayır İlköğretim Okulu	701995
73	Mamak	Kazım Karabekir İlköğretim Okulu	702210
74	Mamak	Saimekadın İlköğretim Okulu	702988
75	Mamak	Naşide Halil Gelendost İlköğretim Okulu	761775
76	Mamak	Uluönder İlköğretim Okulu	807513
77	Mamak	Mamak İlköğretim Okulu	821439
78	Sincan	100. Yıl İlköğretim Okulu	122425
79	Sincan	Plevne İlköğretim Okulu	223838
80	Sincan	Maraşal Fevzi Çakmak İlköğretim Okulu	249758
81	Sincan	Atatürk İlköğretim Okulu	305893
82	Sincan	Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu	350642
83	Sincan	Taylan Araslı İlköğretim Okulu	395120
84	Sincan	Ahmet Andiçen İlköğretim Okulu	702868
85	Sincan	Cemal Yüksel İlköğretim Okulu	731238
86	Yenimahalle	Atakent İlköğretim Okulu	122952
87	Yenimahalle	Kent Koop İlköğretim Okulu	123000
88	Yenimahalle	Abdi İpekçi İlköğretim Okulu	255847
89	Yenimahalle	Müjgan Karaçalı İlköğretim Okulu	255752
90	Yenimahalle	İstiklal İlköğretim Okulu	265074
91	Yenimahalle	Mehmet Emin Yurdakul İlköğretim Okulu	288203
92	Yenimahalle	Oğuzlar İlköğretim Okulu	288239
93	Yenimahalle	Yeşilevler İlköğretim Okulu	288908
94	Yenimahalle	Kardelen İlköğretim Okulu	327801
95	Yenimahalle	Ahmet Hamdi Tanpınar İlköğretim Okulu	328615
96	Yenimahalle	Şehit Öğretmen M. Ali Durak İlköğretim O.	353850
97	Yenimahalle	Haydar Aliyev İlköğretim Okulu	382303
98	Yenimahalle	Öğretmen Kubilay İlköğretim Okulu	385320
99	Yenimahalle	İsmail Erez İlköğretim Okulu	385751
100	Yenimahalle	Demetevler İlköğretim Okulu	386002